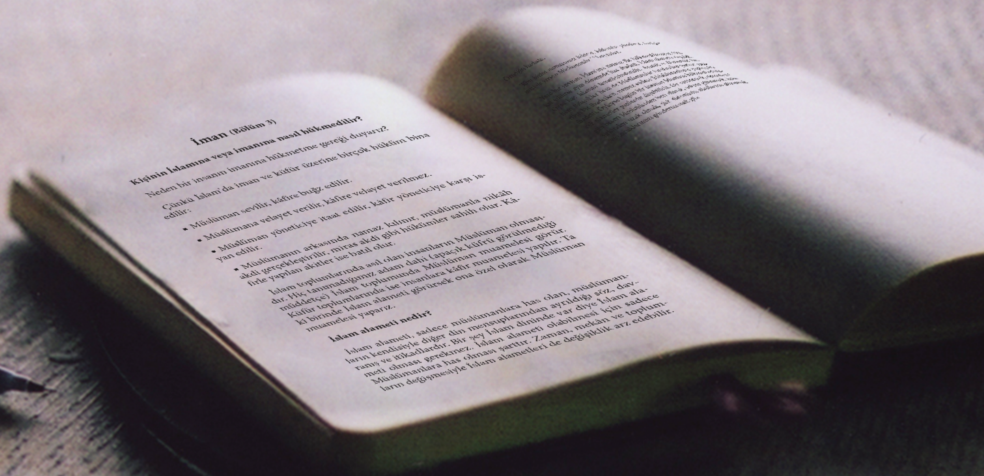
AKAİD DERSLERİ

6 BASKI

tevhid
BASIM YAYIN

AKAİD DERSLERİ

Halis BAYANCUK
(Ebu HANZALA)

teuhid
BASIM YAYIN

www.tevhiddersleri.org
www.tevhiddergisi.org
tevhiddergisi@gmail.com

TEVHİD BASIM YAYIN

Kitabın Adı: Akaid Dersleri

Yazar: Halis BAYANCUK (Ebu HANZALA)

Teknik Hazırlık: Tevhid Basım Yayın, Sertifika No: 42546

Düzeltmeler: Tevhid Basım Yayın

Basım Yeri: Şenyıldız Matbaacılık Yay. Ltd. Şti. 11964

ISBN: 978-605-68965-5-2

6. Baskı: Mart, 2019

İletişim: tevhiddergisi@gmail.com

Satış Noktaları, Tevhid Kitabevi

İstanbul : Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120/A 34212 Bağcılar/İSTANBUL 0 545 762 15 15
Ankara : Kazım Karabekir Mh. 2061. Sk. No: 18 06794 Etimesgut/ANKARA 0 543 225 50 48
Diyarbakır: Kaynartepe Mh. Gürsel Cd. No: 90/A 21090 Bağlar/DİYARBAKIR 0 543 225 50 43
Konya : Mengene Mh. Büyük Kumköprü Cd. No:78/A 42020 Karatay/KONYA 0 543 225 50 49
Van : Vali Mithatbey Mh. Koçibey Cd. Armoni İş Mer. No: 14/D 65100 İpekyolu/VAN 0543 225 50 45

İÇİNDEKİLER

5. Baskıya Önsöz

Allah'ın adıyla…

Allah'a hamd, Resûlü'ne salât ve selam olsun.

"Akaid Dersleri" isimli kitap, Allah'ın *(cc)* cezaevi imtihanına ihsan ettiği nimetlerden sadece biridir. 2008-2009 yılları arasında Kandıra 2 No'lu F Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunduk. Aynı odada bulunan arkadaşlarımızla beraber yaptığımız günlük dersleri, çalışırken kolaylık olması için özet olarak yazdırmaya başladık. Bizler bu dersleri yazdırırken sadece derse iştirak edenlerin elinde bir özet olmasını planlarken Allah'ın iradesi farklı yönde tecelli etti. Bu özetler kitap haline çevrildi ve Allah, birçok insanın kitaptan faydalanmasını sağladı.

Başta ve sonda hamd Allah'a aittir.

Ve bu kitap, 2013 yılına kadar dört baskı yaptı. Dördüncü baskıda kitapta bazı düzeltmeler yapmaya niyetlendim. Edirne Cezaevinde bulunduğum bu sürede bazı engeller ve meşguliyetler nedeniyle fırsat bulamadım.

2016 yılının başlarında kitabın tekrar baskıya gireceğini öğrendim. Bu süre zarfında (2008-2016 yılları arasında) kitabı baştan sona hiç okuyamamıştım. Vaktimin münasipliği ve bazı kardeşlerin konularla ilgili tavsiyelerine binaen kitabı yeniden okuyup bazı düzenlemelerle altıncı baskıya hazırlamak istedim.

Kitabın orijinal üslubuna dokunmadım. Cezaevi mahsulü olan bu üslubun kitaba bereket kattığını ve istifadeyi arttırdığına inandım.

Yaptığım düzeltmeleri şöyle özetleyebilirim:

■ Kitabın birçok yerine cümleler ekledim. Konunun veya paragrafın daha iyi anlaşılmasını sağlayacak veya bir sonraki paragrafla bağlantıyı kuvvetlendirecek cümlelerdi bunlar.

■ Kitabın birçok bölümüne uzun paragraflar ekledim. Konunun içindeki bir maddeyi veya kavramı izaha yönelik bu paragraflar, konunun bütünlüğünün daha iyi anlaşılması veya konudaki önemli bir noktanın öne çıkarılması içindir. 1, 10, 34, 36, 41 ve 53. dersler buna örnek gösterilebilir.

■ Bazı meselelerin delillerine ekleme yaptım. Mevcut delillerin yanında konuya dair muhkem ayetleri zikrettim.

■ Bir dersi kitaptan çıkarıp tamamen yeniden yazdım. *"Cehaletin Özür Olup Olmayışı - 27. Ders"* bunun tek örneğidir. İlk dört baskıdaki hâliyle yanlış anlaşılmaya müsait, izaha muhtaç olan bu bölümün daha iyi anlaşılması ve yanlış anlamalara son vermesi için bu dersi yeniden yazdım.

■ Bir dersin bir bölümünü çıkarmakla beraber yerine herhangi bir eklemede bulunmadım. *"Cennet ve Cehennem, Ahiret Günü - 70. Ders"* bunun örneğidir. Bu bölümde İbni Teymiyye ve İbni Kayyım'a *(r.h)* nispet edilen *"Cehennem Ebedî Değildir"* bölümünü kitaptan çıkarttım. Bunun nedeni şudur:

2008'den sonra yaptığım araştırmalar bu konunun tahkike muhtaç olduğu yönünde kanaat oluşturdu bende. İki âlimin bu görüşe yorumlanabilecek sözleri olduğu gibi bunun tam aksi sözleri de mevcuttur…

Cennetin ve ehlinin ebedî olacağı noktasında iki âlim de Ehl-i Sünnet ile müttefiktir. Bu konuda farklı görüş beyan eden Cehm b. Safvan'a ve Mutezile'den Ebu Huzeyl el-Allab'a reddiye verirler.[1]

---

1. *Bk. Mecmu Feteva, 8/154, Hadi'l Ervah, s. 728.*

Cehenneme gelince; onun ebedî oluşuyla ilgili selefte iki görüş olduğunu ve bu konunun ihtilaflı olduğunu savunmuşlardır.

İbni Kayyım *(r.h)* hocasından şöyle aktarır: *"Şeyhu'l İslam (İbni Teymiyye) dedi ki: 'Bu konuda selef ve halef arasında bilinen iki görüş vardır. Tabiinin bu konudaki ihtilafı da meşhurdur.' "* [2]

Kendilerinden önce yaşayan âlimler seleften nakledilen bu görüşle ilgili şöyle tasarruf etmişlerdir:

- Bu görüşü hiç zikretmeyenler.
- Bu konuda varit olan tüm rivayetlerin isnadının zayıf olduğunu savunanlar.
- Bu rivayetleri tevil edenler.
- Böyle bir ihtilafın varlığından haberdar olmayanlar.

İbni Teymiyye ve öğrencisi İbni Kayyım rivayetlerin senedini sahih kabul etmiş, konunun selef arasında ihtilaflı olduğunu savunmuşlardır.

Bu iki âlim hangi görüşü seçmiştir?

Kitaplarında bu konuya çok geniş yer verdiklerinden çoğu insan onların da cehennemin ebedî olmadığı görüşünü savunduğunu zannetmiştir. Bu, ilim meclislerinde yaygınlık kazanmış, tahkik edilmeden bu iki âlime nispet edilmiştir.

Kanaatimizce bu görüşü iki âlime nispet etmek için elimizde kesin deliller yoktur. Örneğin, bu konuyu en geniş ele alan İbni Kayyım *(r.h)* Hadi'l Ervah kitabında (s. 723-791) yaklaşık yetmiş sayfa bu konuyu ele almış, sahabi ve tabiinden bu görüşü destekleyen tefsirleri aktarmış, cennetle cehennemin aynı olmadığını, cennetin ebedî olmasının cehennemin ebedî olmasını gerektirmediğiyle ilgili yirmi beş fark zikretmiştir. Bu bölümü okuyan

---

2. *Hadi'l Ervah, s. 730.*

biri kesin olarak onun bu görüşü seçtiğine kanaat eder. Lakin en sonda: *"Bu konuda sizin ayağınız nereye ulaştı denilirse; denilir ki: 'Şüphesiz ki Rabbin, dilediğini yapandır.'* [3] *görüşüne ulaştık. Bu, Ali'nin tercihidir. O cennet ehlinin cennete, cehennem ehlinin cehenneme girişini ve orada karşılaşacakları şeyleri zikrettikten sonra -sonra Allah dilediğini yapar- demiştir."* [4]

Dikkat edilirse açıkça bir görüş seçmemiş, Allah'ın *(cc)* dilemesine bırakmıştır.

Kaldı ki öğrencisi İbni Receb el-Hanbeli ahir ömründe hocası İbni Kayyım'a el-Kafiye eş-Şefiyye kitabını okumuş, İbni Kayyım da dinlemiştir. Manzum olan bu eserde cennet ve cehennemin ebedî olup, ölümün koç hâlinde kesileceği bölümleri okumuş, hocasından bir itiraz ya da düzeltme gelmemiştir.

Bu gibi sebeplerden dolayı bu görüşü mezkur iki âlime kesinlik bildiren bir ifadeyle nispet etmenin doğru olmadığı kanaatindeyim.

Kitaptan çıkardığımız bu bölümde; iki âlimin görüşünün cumhura muhalif olduğunu, isabet etmediklerini ve istidlal ettikleri delillerin muhkem naslar ışığında ele alınması gerektiğini beyan etmiştik.

Bu bölümü çıkarmamızın bir başka nedeni şudur:

Bu kitap ihtilaflara değil; asli meselelere ve itikadın temellerini öğretmeye yönelik bir kitaptır. Okuyucuların yeni muvahhidler olduğundan yola çıkarak bu bölümün faydadan ziyade zararlı olacağı değerlendirilmiştir.

En önemli sebebe gelince; insanları tevhide ve sünnete davet ederken âlimlerin görüşlerini kullanmama, davetimize geçmişin tartışmalarını karıştırmama ve muhkem naslara yönelme Tevhid ve Sünnet Cemaati'nin ortak kararıdır.

---

3. *11/Hûd, 107*
4. *Age, s. 791*

Geçmişin tartışmaları ve âlimlerin fetvaları davetin genişlemesine engel olmakta, hizipleşmelere sebebiyet vermekte, iman ve salih amel olarak da davetçilere ve davete muhatap olanlara bir şey katmamaktadır.

Dünyada tek sorumlu olduğumuz ve ahirette yalnızca ondan hesaba çekileceğimiz kaynak Kur'ân ve sünnettir. Âlimlerin fetva ve içtihatlarından ne kabirde ne de ahirette sorguya çekileceğiz. Öyleyse asıl olana yoğunlaşmalı, onda tefekkür ve tedebbürle fıkıh sahibi olmalı, tüm çabamızı iman ve salih amel oluşturmaya ve buna vesile olacak yollara harcamalıyız.

Rabbimden bu kitabı tevhid ve sünnet davasının yayılıp kök salması için bir vesile kılmasını temenni ediyorum. (Allahumme amin)

Halis Bayancuk
Silivri 4 No'lu Cezaevi
3 Rebiu'l Âhir 1437
13 Ocak 2016

بسم الله الرحمن الرحيم

Mukaddime

Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. Salât ve selam, Allah'ın elçisi, doğru sözlü ve emin insan Peygamberimiz Muhammed'e *(sav)* aile halkına ve ashabına olsun.

İtikad ilmi, iman ve küfür gibi dinin temel konularını içerdiği için *"Ben müminim."* diyen her insan asgari olarak itikad ilmini bilmek/öğrenmek zorundadır. Bununla birlikte bugün yaşadığımız coğrafyada –her şeyde olduğu gibi- itikad ile alakalı meselelerde de yozlaşma, gerçeklerden uzaklaşma, hakkın batıl, batılın ise hak olarak gösterilmesi söz konusudur. İnsanların bu yanlışlara düşmesini engellemek ise hakkı haykırmakla sorumlu olan bizlerin en önemli görevlerindendir şüphesiz.

Bugün, akide konuları ile ilgili birçok kitap bulunmaktadır (Allah salih amel sahiplerinin amelini kabul etsin). Buna rağmen elinizdeki kitabı yayımlıyor olmamızın ise birçok sebebi bulunmaktadır. Bunların bir kısmını şöyle özetleyebiliriz:

- Piyasada bulunan kitapların bir kısmının toplayıcı olmaması, (Birçok konuyu kapsamak yerine, sadece belli başlı konuların üzerinde durması).

- Bir kısmının tevhide aykırı saptırıcı bilgiler içermesi.

- Bazılarının konuları genel olarak ele alıp herkesin anlayacağı açıklıkta olmaması.

- Bunların yanında, konuyla ilgili eser verenlerin bir kısı-

mının bizim coğrafyamızda yaşamamaları ve bizim şartlarımızdaki bazı itikadi problemleri bilmiyor olmaları sebebiyle yanlış görüşler ortaya koymaları.

- Yine özellikle coğrafyamızda son yıllarda, tevhidi akımların insanlar arasında yayılmasıyla *içinde yaşadığımız cahilî toplumla TEK problemimizin demokrasi/hâkimiyet meselesi olduğu zannı ortaya çıkmıştır."* Hâlbuki bizlerin -bu meseleye verdiğimiz ehemmiyetin yanı sıra- cahilî toplumdan, onların geleneklerinden, âdetlerinden içimize sinmiş birçok meseleye bakışımız da İslam itikadı çerçevesinde olmalıdır. Bu da bir diğer sebeptir.

Kitap ile ilgili olarak okuyucu kardeşlerimizin muhakkak göz önüne almaları gereken çok önemli bir diğer husus ise şudur:

Bu kitap, cezaevinde birçok kaynak kitabın bulunmadığı, yazarın araştırma imkânının çok kısıtlı olduğu bir ortamda yazılmıştır. Buna bağlı olarak kaynak alıntıları ilmî bir şekilde gerçekleştirilememiştir. Bu sebepten elinizdeki eser, ilmî bir eser olarak değil de herkesin genel itikad meselelerini anlamasını sağlamaya çalışan bir kitap olarak değerlendirilmelidir.

Kitap, hocamız tarafından gün gün anlatılan derslerin, yine hocamızın talebelerine kelime kelime yazdırmasıyla oluşturulmuştur. Böylelikle konuşma dilinin sadeliği ve açıklığı kitaba yansıtılmıştır.

Ayrıca işlenilen bu dersler kitaba işleyiş sırasına göre yerleştirilmiştir. (1. Ders, 2. Ders ve benzeri) Böylelikle kitabı ders amaçlı kullanmak isteyenlere de bir kolaylık sağlanması amaçlanmıştır.

Son olarak, *"Akaid Dersleri"* kitabında işlenilen konuların hem okuyucu hem de ders halkalarında daha da istifadeli olmasını umarak, konuların ayrıntılı anlatıldığı web site-

mizdeki dersler dipnot olarak verilmiştir. *"Tevhid Dersleri"* sitemizden dipnotta belirtilen başlıkları bulabilir, istifade edebilirsiniz.

Bu hususlar açıklandıktan sonraki duamız, Rabbimizin ayaklarımızı hak yolda sabit kılması ve yaptığımız amelleri salih birer amel saymasıdır. (Allahumme amin)

Akaid[1]

Lügat olarak itikad A-ka-de (عقد) kökünden gelir.

Lügat manası: A-ka-de bir şeyin taraflarını birbirine bağlamaktır. Katı şeyler için kullanılır; ipin bağlanması gibi... Ayrıca anlam/mana ifade eden kelimeler için de kullanılır. Alışveriş akdi, nikah akdi gibi...

Şeri manası: Kişinin inanmak, kabul etmek ve reddetmek zorunda olduğu, dinin olmazsa olmaz ilkelerini inceleyen ilimdir.

İslam inancına *"akide"* denmesi; Allah ile kulu bir sözleşme ile birbirine bağlamasındandır. Ayrıca inanılması ve reddedilmesi gerekenlerin bir bağ gibi sıkı, kesin ve şüphesiz olması gerektiğindendir.

Çoğu insan İslam itikadını tanımlarken, sanki itikad sadece (Allah'a, kadere, kitaplara ve benzeri) birtakım esaslara iman etmekmiş gibi anlatır. Oysa İslam itikadı retler ve kabuller olmak üzere iki bölüme ayrılır. İkisinden biri olmazsa kişinin itikadı sahih olmaz. Hatta dinin esası olan Kelime-i Tevhid, reddetmekle başlar.

İnsanın doğru itikadı kabul etmesi, o itikadı kabul etmeyen insanları ve toplumları reddetmesini gerektirir. Bunun delili Allah'ın şu sözüdür:

"Sizin için İbrahim'de ve onunla birlikte olan (müminlerde/Resûllerde) güzel bir örneklik vardır. Hani onlar, kavimlerine demişlerdi ki: 'Biz, sizden ve Allah'ın dışında ibadet ettiklerinizden berîyiz/uzağız. Sizi tekfir ettik (üzerinde bulunduğunuz yolu ve sizi reddettik). Bizimle sizin aranızda, tek olan Allah'a iman edinceye kadar ebedî bir düşmanlık ve ebedî bir kin baş göstermiştir.' İbrahim'in babasına söylediği: 'Senin için Allah'tan bağışlanma dileyeceğim. (Ama) Allah'a karşı sana hiçbir faydam olmaz.'

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İmanın 6 Esası/1. Ders Arapça Akaid Dersleri/2. Ders*

sözü müstesna. Rabbimiz! Yalnızca sana tevekkül ettik, yalnızca sana yöneldik ve dönüşümüz de yalnızca sanadır." [2]

İtikadda Takip Edilmesi Gereken Metot[3]

İtikad meselelerindeki yanlışlığın sonu küfür, yani ebedî cehennem olduğundan azami derecede dikkat edilmesi gerekir. Yanlışa düşülmemesi için takip edilmesi gereken metot ise;

- Hak ve hidayet rehberi olan Kitab'a dayalı olmalı.
- Kur'ân'ın açıklaması mahiyetinde olan sünnete dayalı olmalı.
- Kur'ân ve sünnetin övgüsüne mazhar olmuş, başta sahabi olmak üzere Selef-i Salihin'in anlayışı üzerine olmalıdır.

İslam itikadının sahih olması ve doğru temeller üzere bina edilmesi iki meseleye bağlıdır. Bunlar:

- Kaynakların doğru seçilmesi. Bilginin kaynağı, Kur'ân ve sünnettir.
- Bu kaynakların nasıl anlaşılacağı konusunda doğru ölçülere sahip olmak. Allah *(cc)* bu ölçüyü şu ayette belirtmiştir:

"Muhacir ve Ensar'dan öncüler, ilkler ve onlara ihsan üzere tabi olanlar (var ya)! Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. Allah onlar için altından ırmaklar akan ve içinde ebedî kalacakları cennetler hazırlamıştır. En büyük kurtuluş budur işte." [4]

Allah *(cc),* O'nun rızasına erişmenin yolunu Muhacir, Ensar ya da **onlara güzellikle uyma** olarak belirtmiştir.

Bizler ayette bahsi geçen Muhacir ve Ensar olma şerefine nail olmayı kaçırmış olsak da, onlara ihsan/güzellikle tabi

---

2. *60/Mümtehine, 4*
3. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/8. Ders*
   Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/3 ve 4. Ders
4. *9/Tevbe, 100*

olma şerefi kıyamete kadar mevcuttur. İnanç ve amel hususunda onların anlayışı ve yaşayışı ölçü olmalı, kaynaklar o ölçüyle anlaşılmalıdır. Anlama faaliyeti insanla alakalı olduğundan insan sayısınca farklı anlayış mevcuttur. Aynı metni okuyan her insan kendi seviye ve birikimine göre, tabiat ve mizacına uygun olarak faklı şeyler anlayabilir. Bu anlayışları arz edeceğimiz, sağlamasını yapabileceğimiz bir ölçü şarttır. İslam bu ölçüyü *"sahabi"* olarak belirtmiştir.

Günümüzde her topluluğun aynı kaynakları referans almasına rağmen ihtilaf yaşamasının nedeni, anlama faaliyeti sırasında farklı ölçülere sahip olmalarıdır.

Kaynak olarak Kur'ân ve sünneti, anlamada ölçü olarak selef/sahabi anlayışını ölçü alan topluluğa *"Ehl-i Sünnet ve'l Cemaat"* denmiştir.

Ehl-i Sünnet'e Neden Bu İsim Verilmiştir?[5]

Hadis-i şerifte Peygamberimiz *(sav)*:

" 'Ümmetim yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır. Onların hepsi ateştedir. Bir grup müstesna.' der. Bunun üzerine sahabi sorar: 'Kimdir o kurtulanlar ey Allah'ın Resûlü?' Peygamberimiz: 'Bugün benim ve sahabemin yolu üzere olanlardır.' "[6] buyurur.[7]

Başka bir rivayette ise:

"Cemaat olanlardır."[8] buyurmuştur.

Ehl-i Sünnet bu hadise dayanarak kendisini bu isimle isimlendirmiştir. Veya kurtulan fırka manasında kendilerine, *"Fırka-i Naciye"* demişlerdir. Birinci lafızda *"Benim ve ashabımın yolu"* denmesi sünnete karşılık gelir. Sünnet, tabi

---

5. *Tevhid Dersleri Sitesi, Ehl-i Sünnet'in Özellikleri: Arapça Akaid Dersleri/5, 6 ve 7. Dersler*
   Tevhid Dersleri Sitesi, Menhec Dersleri/Taifetu'l Mansura/1. Ders
6. *Ahmed b. Hanbel*
7. *Tevhid Dersleri Sitesi, Menhec Dersleri/Ehl-i Sünnet'in Menheci ve Cihadın Esasları/6. Ders*
8. *İbni Mace*

olunan yoldur. İkinci lafızda cemaat, bütünlük ve beraberliği ifade etmesi içindir.

Bu iki lafzın bir araya gelmesi Ehl-i Sünnet ve'l Cemaat lafzını oluşturmuştur.

Bu topluluk, yetmiş üç fırka arasından ateşten kurtulan fırka olarak belirtildiğinden de Fırka-ı Naciye/Kurtulan Fırka ismi, lakap hâline gelmiştir.

Tevhid[1]

Tevhid, şirkin zıddıdır.

Lügat manası: Tevhid, birlemek, teklemek demektir.

Şeri manası: Kişinin Allah'ı birlemesi gereken meselelerde birlemesi, O'na ortak edinmemesidir.

Tevhid, İslam itikadının en hassas meselesidir. Kendisi olmadığı zaman ve zıddından uzaklaşılmadığı müddetçe, yapılan ameller faydasız ve Allah'ın rahmeti imkânsızdır.

Allah *(cc)*, Resûlü'ne her işin başı olarak tevhidi emretmiştir.

"Yüzünü (hiçbir şeyi Allah'a ortak koşmayan muvahhid) bir hanif olarak dine çevir. Allah'ın insanları yarattığı fıtrata (uy). Allah'ın yaratmasında değişiklik yoktur. (Herkesi tevhid fıtratı üzere yaratmıştır.) İşte dosdoğru din budur. Ancak insanların çoğu bilmezler. O'na yönelenler olun. O'ndan korkup sakının. Namazı dosdoğru kılın ve müşriklerden olmayın." [2]

"De ki: 'Şüphesiz ki benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir. O'nun hiçbir ortağı yoktur. Ben bununla emrolundum ve ben Müslimlerin/şirki terk ederek tevhidle Allah'a yönelen kulların ilkiyim.' " [3]

Allah Resûlü de bir kavme öğretmen yolladığında önce tevhidi öğretmelerini, tevhidi kabul etmeleri durumunda salih amelleri öğretmelerini emretmiştir.

Peygamber *(sav)* Muaz'ı *(r.a)* Yemen'e gönderdiğinde ona şöyle demiştir:

"Şüphesiz sen, Ehl-i Kitap olan bir topluluğa gidiyorsun. Onları Allah'tan başka ilah olmadığına, benim de Allah'ın Resûlü olduğuma şehadet etmeye çağır. Eğer onlar bunu

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/9. Ders*
2. *30/Rûm, 30-31*
3. *6/En'âm, 162-163*

kabul ederlerse Allah'ın, gece ve gündüz beş vakit namazı kendilerine farz kıldığını bildir. Eğer bunu kabul ederlerse Allah'ın, mallarından alınıp fakirlere verilmek üzere zekâtı farz kıldığını kendilerine bildir." [4]

Hadiste Peygamber *(sav)* Muaz'a: *"... İlk olarak git onlara namazı, zekâtı anlat..."* demiyor. Bilakis önce onlara tevhidi anlatmasını, bunu kabul ettikten sonra namazı, zekâtı anlatmasını söylüyor. Çünkü tevhid olmadan namaz kılmak, zekât vermek kişiye fayda vermez. Bununla alakalı Muaz *(r.a)* ile Resûlullah arasında geçen bu diyalog, tevhid olmayınca yapılan amellerin hiçbir kıymetinin olmadığını gösterir.

İşin özü ve başı tevhid olduğu gibi devamı için gerekli olan şirkten ve ehlinden teberrî etmek, imanına hiçbir şekilde zulüm/şirk bulaştırmamaktır.

"Şayet şirk koşarsan bütün amellerin boşa gider ve mutlaka hüsrana uğrayanlardan olursun." [5] buyrulmaktadır.

Şirk koşan Peygamber dahi olsa -ki peygamberlerin amellerinin çokluğu malumdur- amelleri boşa gidecektir. Yine başka bir ayette:

"İman eden ve imanlarına zulüm/şirk bulaştırmayanlar (var ya); işte bunlara (Allah'ın azabından) emin olma vardır. Ve onlar hidayete erenlerdir." [6]

"Bu ayet nazil olunca ashaba ağır geldi ve: 'Hangimiz imanına zulüm karıştırmaz ki?' dediler. Peygamber: 'Bu sizin sandığınız gibi değildir. Aksine Lokman'ın oğluna söylediği gibidir.' deyip: 'Oğulcuğum! Allah'a şirk koşma! Şüphesiz ki şirk, en büyük zulümdür.' [7] *ayetini okudu."* [8]

"Rablerine karşı kâfir olanların amellerinin durumu,

---

4. *Müslim*
5. *39/Zümer, 65*
6. *6/En'âm, 82*
7. *31/Lokmân, 13*
8. *Buhari, Tirmizi.*

fırtınalı bir günde rüzgârın savurduğu kül gibidir. Yaptıklarından hiçbir şey elde etmezler. (Hakka dönmesi çok) uzak bir sapıklık içinde olmak işte budur." [9] buyrulmaktadır.

Bu ayette, kâfirin küfür hâlinde yaptığı amellerinin hiçbir işe yaramadığını görüyoruz.

Tevhid ve şirk ile alakalı ayetleri incelediğimizde meselenin basit bir mesele olmadığını, dünya ve ahiret mutluluğunun veya mutsuzluğunun bu meseleye bağlı olduğunu görüyoruz. Bundan dolayı her peygamber, en çok bu meseleye vurgu yapmıştır. Her müminin de tevhid ve şirki çok iyi anlamalı ve bilmelidir.

İslam'ın özü ve esası olan tevhid genel olarak üç kısma ayrılır:

1. Uluhiyet Tevhidi.
2. Rububiyet Tevhidi.
3. İsim ve Sıfat Tevhidi.

En büyük zulüm olan ve İslam'ın hakikatinin zıddı olan şirk de aynı şekilde üç kısma ayrılır:

1. Uluhiyetinde Allah'a Şirk Koşmak.
2. Rububiyetinde Allah'a Şirk Koşmak.
3. İsim ve Sıfatlarında Allah'a Şirk Koşmak.

---

9. 14/İbrahîm, 18

Uluhiyet Tevhidi[1]

Kişinin ibadetlerinde Allah'ı birlemesine uluhiyet tevhidi denir. Uluhiyet demek, Allah'ın ilahlık sıfatıyla ilgili var olan tevhiddir. İlahın manasını anlarsak uluhiyet tevhidini de anlamış oluruz.

Lügat olarak ilah

- İbadet edilen mabud,
- Gönüllerin kendisine özlem duyduğu,
- Akılların kendisinde hayrete düştüğü,
- Sevgiyle ibadet edilen,
- Zorluk anında sığınılan,
- Yüce olan anlamlarına gelmektedir.

Şeriattaki manasını anlamak için Kur'ân'daki *"ilah"* kelimesinin kullanıldığı yerleri incelemek lazımdır. Bu kelime Kur'ân'da genelde *"otorite sahibi ve yönetici"* anlamında kullanılır. Fakat *"ibadet edilen"* anlamı daha yaygın olarak kullanılmıştır. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Kendilerine izzet/üstünlük/güç kaynağı olsun diye Allah'ın dışında ilahlar edindiler*! Asla! (Kıyamet günü) onların* ibadetlerini inkâr edecek *ve onların karşısında (düşman olarak) yer alacaklar."* [2]

Ayette *"İlah edindiler"* ifadesinden sonra: *"O ilahlar onların ibadetlerini reddedecek."* denmiştir. Bu da ilah edinmenin *"ibadet etmek"* olduğunu gösterir.

"Ey kavmim! Allah'a ibadet/kulluk edin. Sizin O'ndan başka (ibadeti hak eden) bir ilahınız yoktur." [3]

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İmanın 6 Esası/3. Ders Arapça Akaid Dersleri/10 ve 11. Dersler*
2. *19/Meryem, 81-82*
3. *7/A'râf, 59*

Bu ayette *"Sizin için başka ibadet edilecek yoktur."* demek yerine *"... ilah yoktur."* denmiştir. Bu da Kur'ân'ın ıstılahında *"ilah"* ve *"ibadet edilenin"* eş anlamlı olduğunu gösterir.

O zaman uluhiyet tevhidi kulun fiillerini ve bu fiillerin sadece Allah'a yapılması ve sadece Allah için olmasıdır. Uluhiyet tevhidinin özü, ibadette Allah'ı birlemek olduğu için ibadet kavramının açıklanması önem arzetmektedir.[4]

---

4. Geniş bilgi bk. Pratik Akaid Dersleri, Ümmül Kura, s. 43 vd.

İbadet[1]

Lügat manası: İbadet *"a-b-d (عبد)"* kökünden gelir. *"Abede"* bağlanmak, boyun eğmek, ezilmek manalarında kullanılır. Bundan dolayı Araplar köleye *"abd"* demişlerdir.

Şeri manası: Allah'ın sevip razı olduğu, sadece O'na ve sadece O'nun için yapılması gereken eylemlerdir. İbadeti bu tanım üzerinden düşünürsek dinin emirlerinin birçoğunun buna dahil olduğunu görürüz.

İbadetin Kur'ân-ı Kerim'de Kullanımı

İbadet denildiği zaman genelde namaz, zekât, hac gibi ameller akla gelir. Oysa ibadet daha geniş bir kavramdır. İnsanlar bu kelimenin kapsamını bilmediklerinden uluhiyette Allah'a şirk koşmuş, farkında olmadan Allah'tan başkasına ibadet etmişlerdir. İnsanın eksik veya yanlış bildiği ya da hiç bilmediği bir amelle Allah'ı birlemesi mümkün değildir. Bundan dolayı tüm peygamberler uluhiyet tevhidini tebliğ ile gönderilmişlerdir. Bir şeyin ibadet olduğunu anlamanın üç yolu vardır:

1. Kur'ân'ın veya sünnetin ibadet dediği eylemler ibadettir.

2. Allah'tan başkasına yapıldığı takdirde şirk olacağı bildirilen eylemler ibadettir.

3. *"Sadece Allah içindir."* ve benzeri cümlelerin kullanıldığı eylemler ibadettir.

Kur'ân'dan Örnekler

Birinci örnek

"De ki: 'Şüphesiz ki benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir. O'nun hiçbir ortağı yoktur. Ben bununla emrolundum ve ben

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İmanın 6 Esası/3. Ders Arapça Akaid Dersleri/11. Ders*

Müslimlerin/şirki terk ederek tevhidle Allah'a yönelen kulların ilkiyim.' " [2]

Bu ayet-i kerimede ibadetin sınırları çok geniş tutulmuştur. *"Yaşam"* ve *"Ölüm"* gibi kavramların sadece Allah için olması gerektiği belirtilmiştir. Öyle ise kim ne için yaşıyorsa, neyin uğrunda ölüyorsa ona ibadet etmektedir.

Aynı şekilde bu ayetten namaz ve kurban gibi şeri emirlerin ibadet olduğu da anlaşılmaktadır. Allah'tan başkasına namaz kılan kişi müşrik olacağı gibi yatır, türbe, put ve benzeri şeylere kurban kesen kişi de müşrik olur.

İkinci örnek

"Rabbiniz buyurdu ki: 'Bana dua edin size icabet edeyim. Hiç kuşkusuz, bana ibadet etmekten büyüklenenler, boyun eğmiş/alçaltılmış olarak cehenneme gireceklerdir.' " [3]

Bu ayette dikkat edilirse önce, *"dua edin"* denmiş, daha sonra duadan yüz çevirenler *"ibadetten yüz çevirenler"* olarak itham edilmiştir. Bu da duanın ibadet olduğunu gösterir. Peygamberimiz *(sav)* bu ayeti okuduktan sonra: *"Dua, ibadetin ta kendisidir."* [4] demiştir.

Allah'tan başkasına dua eden kişi, sadece Allah'ın tasarrufunda olan bazı şeyleri, Allah'tan başkasından isteyerek Allah'a şirk koşmuş olur.

Üçüncü örnek

"Onlar Allah'ı bırakıp din bilginlerini, abidlerini ve Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler. (Oysa) onlar yalnızca bir olan ilaha ibadet etmekle emrolunmuşlardı. O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. (Allah) onların şirk koştuklarından münezzehtir." [5]

"Resûlullah bu ayeti okurken cahiliyede Hristiyan olan

---

2. *6/En'âm, 162-163*
3. *40/Mümin, 60*
4. *Tirmizi*
5. *9/Tevbe, 31*

Adiyy b. Hatem, boynunda gümüşten haç takılıyken geldi ve: 'Onlar, haham ve rahiplere ibadet etmediler.' dedi. Resûlullah da şöyle buyurdu: 'Din adamları, onlara Allah'ın helallerini haram, haramlarını da helal kıldılar. Onlar da buna tabi oldular. İşte bu, onların din adamlarına ibadetleridir.' "[6]

Hidayet ve rahmet olan Kur'ân ve onun açıklayıcısı Resûlullah, Ehl-i Kitab'ın din adamlarına Allah'ın haram ve helallerini değiştirme yetkisi vermesini *"ibadet"* diye isimlendirmiştir. Ve bu yetkiyi onlara vermekle onların, Allah'ın dışında rabler edindiklerini söylemiştir.

6. *Kıssayı; İbni Kesir ve Taberi, Tevbe Suresi 31. ayetin tefsirinde nakletmişlerdir. Ayrıca Tirmizi, Tevbe Suresi tefsirinde 3095 no'lu hadiste zikretmiştir.*

Uluhiyet Tevhidi'nin Simgesi: Lailaheillallah[1]

Kelime-i Tevhid, Allah'ı tek ilah olarak kabul etmenin yani, uluhiyet tevhidinin simgesidir. Bütün peygamberler geldikleri toplumlarda insanları bu kelimeye çağırmış ve bu kelimeyi Allah'ı ibadette birlemek ve O'nun dışında ibadet edilenleri inkâr etmek olarak açıklamışlardır.

"Senden önce gönderdiğimiz her resûle: 'Şüphesiz ki benden başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. O hâlde yalnızca bana kulluk/ibadet edin.' diye vahyetmişizdir." [2]

Kelime-i Tevhid'in Önemi/Fazileti[3]

Kelime-i Tevhid:

1. Bütün peygamberlerin ortak davetidir.[4]

2. Dünyada insanın malını ve canını koruma altına alır.

"Kim 'Lailaheillallah' der ve Allah dışında ibadet edilenleri inkâr ederse malı ve canı haram olur." [5]

3. Bu kelime uğruna savaşılır. Onun için, Allah'ın sevdiği peygamberler bu kelime için öldürmüş ve öldürülmüşlerdir.

"Ben insanlarla, Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in (sav), O'nun Resûlü olduğuna şehadet edinceye kadar savaşmakla emrolundum." [6]

4. Cennetin anahtarıdır. Hakkıyla söyleyene, gerekleriyle amel edene cehennem haram kılınmıştır.

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Bu konudan 13. Derse kadar olan konular Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları dersinde işlenmiştir. Ayrıca bu konularla ilgili olarak müstakil bir kitap (Lailaheillallah), mevcuttur; Hadis Şerhleri/Sahihi Müslim, İman Kitabı, 5, 6 ve 7. Dersler*
2. *21/Enbiyâ, 25*
3. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/1. Ders*
4. *Bk. 21/Enbiyâ, 25*
5. *Müslim*
6. *Buhari, Müslim*

"Kim 'Lailaheillallah' derse cennete girer." [7]

"Kim 'Lailaheillallah' derse Allah ona ateşi haram kılmıştır." [8]

5. Allah'ın misal olarak verdiği kökleri yerde sabit olan, dalları gökyüzünde olan güzel kelimedir. Yine Allah'ın iman edenleri dünya ve ahirette kendisiyle sabit kıldığı sağlam sözdür.

"Allah'ın (tevhidi) nasıl örneklendirdiğini görmedin mi? Güzel söz (Lailaheillallah), kökü sabit, dalları ise gökyüzüne ulaşmış güzel bir ağaç gibidir. (O ağaç) Rabbinin izniyle her zaman yemişini verir. İnsanlar öğüt alsınlar diye Allah onlara örnekler veriyor. Kötü söz (şirk) ise kökü yerden koparılmış, istikrarı olmayan kötü bir ağaç gibidir. Allah, iman edenleri dünya hayatında da ahirette de sabit sözle (Lailaheillallah) sapasağlam kılar. Allah zalimleri saptırır ve Allah dilediğini yapar." [9]

6. Mizanda en ağır gelecek şey Kelime-i Tevhid'dir:

Nuh *(as)* vefat ederken oğluna şöyle dedi:

"Sana 'Lailaheillalah'ı emrediyorum. Eğer bu kelime mizanın bir kefesine, yedi gök ve yer de diğer kefesine konsa bu kelime ağır gelirdi." [10]

Resûlullah *(sav)* şöyle buyurur:

"Allah ümmetimden bir kişiyi kıyamet gününde herkesin önünde ayıracak. Onun aleyhinde doksan dokuz dosya açacak. Her bir dosyanın boyu gözün uzanabildiği mesafe kadar olacak. Sonra:

— Bunlardan bir şey reddediyor musun? diyecek.

---

7. *Buhari*
8. *Müslim*
9. *14/İbrahîm, 24-27*
10. *İmam Ahmed, Müsned, 2/225. Bu manada Musa (as) Allah'tan dua ve zikir için bir kelime istediği ve kendisine bu kelimenin zikredildiğine dair buna benzer bir rivayet vardır. Heysemi senedinde zayıflık olduğunu söyler.*

Adam:

— Hayır, ya Rabbi, diye cevap verecektir.

Sonra:

— Herhangi bir özrün var mı? buyuracak ve o kimse:

— Hayır, ya Rabbi, diye cevap verecektir.

Bunun üzerine Allah:

— Yanımızda senin hasenen (makbul olan amelin) vardır ve bugün sana haksızlık yapılmayacaktır, buyuracaktır.

Sonra içinde 'Allah'tan başka ibadete layık ilah olmadığına şehadet ederim ve Muhammed'in O'nun kulu ve Resûlü olduğuna şahadet ederim.' yazılı bir kağıt parçası çıkarılacak. Allah:

— Kendi tarafından hazır bulun, buyuracak.

— Ya Rabbi! Bu ufacık kağıt parçası ve dosyalar nedir? diyecek.

Allah:

— Sana zulüm yapılmayacaktır, buyuracak.

Müteakiben dosyalar bir kefeye, kağıt parçası bir kefeye konacak, dosyalar havaya kalkacak ve kağıt parçası (yani Lailaheillallah'ın konduğu kefe) ağır gelecektir." [11]

11. *Tirmizi, 2639; İbni Mace, 4300.*

Lailaheillallah'ın Şartları (Bölüm 1)[1]

Kelime-i Tevhid'in insana fayda verip kişiyi mümin yapabilmesi için şartlarının yerine getirilmesi ve onu bozan unsurlardan kaçınılması gerekir.

Şart Nedir?

Usul âlimlerimiz şartı şöyle tanımlar: *"Kendisi olmadığı zaman, şart koşulduğu şeyin hükmünü ortadan kaldırandır."*

Örneğin, abdest namazın şartıdır. Kişi abdestsiz namaz kılarsa, görüntü olarak namaz kılmıştır. Fakat bu namazın Allah katında hiçbir faydası yoktur. Dünya hükmünde ise bu adamın abdestsiz namaz kıldığı anlaşıldığı anda, namazı terk eden muamelesi görür. Kelime-i Tevhid de böyledir. Kişiye dünyada ve ahirette fayda vermesi için şartlarının yerine gelmesi ve onu bozan unsurlardan kaçınılması gerekir. Aksi hâlde nutkedilen bu kelime, papağanın nutkundan öteye geçmez.

1. Şart: Dil ile Söylemek[2]

Bütün ümmet, konuşmaya muktedir olan bir kişinin, bu kelimeyi nutketmediği takdirde kâfir olacağında icma etmişlerdir. Çünkü Kelime-i Tevhid ile alakalı bütün hadislerde: *"Kim söylerse, kim telaffuz ederse..."* ifadeleri kullanılmış ve Kelime-i Tevhid'i ağızla söylemeye işaret edilmiştir.

2. Şart: Tağutu İnkâr Etmek

Lügat manası: Tağut; azmak, haddi aşmak demektir.

Şeri manası: Şeytan, kâhin, sihirbaz, Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyen yönetici gibi manalara gelir.

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/4. Ders'in başı Hadis şerhleri/Sahih Müslim-İman Kitabı/6. Ders*
2. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/1, 2 ve 3. Derslerde tüm konu dinlenebilir.*

Tağut kelimesi Kur'ân'da sekiz farklı yerde geçer. Her âlim, geçtiği yeri ve ayetin iniş sebebini göz önüne alarak farklı manalar vermiştir. En genel mana ise şudur: Kişinin Allah'a karşı haddini aştığı her şey tağuttur.[3]

"Dinde zorlama yoktur. Rüşd/Hak, batıldan (kesin bir biçimde) ayrılmıştır. Her kim (reddetmek, tekfir etmek, teberrî etmek suretiyle) tağutu inkâr eder ve Allah'a iman ederse kopması olmayan sapasağlam kulp (olan Kelime-i Tevhid'e) tutunmuş (ve İslam dinine girmiş) olur. Allah (işiten ve dualara icabet eden) Semi', (her şeyi bilen) Alîm'dir."[4]

Bu ayette geçen sapasağlam kulp; Lailaheillallah, İslam ve iman diye tefsir edilmiştir. Bu üçü de İslam dininin olmazsa olmazıdır. Kişinin bu kulpa yapışabilmesi için ayetin başında iki şart zikredilmiştir: Tağutu inkâr ve Allah'a iman.

Konu başında belirtmiştik ki, şart olmadığı zaman şart koşulanın da hükmü kalkar. Tağutu inkâr etmek, sapasağlam kulp olan Kelime-i Tevhid'in ilk şartıdır. Şart yerine getirilmezse bu kelime de sahibine fayda vermez. Hadis-i şerifte:

"Kim 'Lailaheillallah' der ve Allah'ın dışında ibadet edilenleri inkâr ederse malı ve canı haram olur."[5] buyrulmaktadır.

Bu hadisi şerif, Kelime-i Tevhid'in kişiye fayda verip canını ve malını koruma altına alması için Allah'ın dışında ibadet edilenleri inkâr şartını ortaya koymaktadır.

Not: İnkâr etmek/reddetmek, hem Bakara Suresi 256. ayette hem de Kelime-i Tevhid'in kendi içinde, Allah'a imandan önce zikredilmiştir. Bunun sebebi insanların Allah'a imanda değil; tağutu inkârda sorun yaşamaları ve tağutu inkâr etmeden dine giremeyecek olmalarıdır.

3. *İbni Kayyım, İ'lamu'l Muvakkiin, c.1, s. 50.*
4. *2/Bakara, 256*
5. *Müslim*

Kur'ân-ı Kerim'de Tağutun Manası (Bölüm 1.a)

Bir önceki bölümde tağutu inkâr etmeden kişinin Mümin olamayacağını ve bunun delillerini açıklamıştık. Aynı şekilde âlimlerin tağut hakkındaki açıklamalarını da aktarmıştık. Şimdi tağutun geçtiği ayetleri tek tek ele alıp özelliklerini öğreneceğiz.

Tağutu bir tanıma sıkıştırınca çoğu insan o tanımın dışına çıkamıyor. Eğer özelliklerini öğrenirsek bu özellikleri taşıyan her ne olursa olsun tağut olduğunu anlar ve inkâr ederiz.

Tağutun Birinci Özelliği[1]

"Allah, iman edenlerin velisidir/dostudur. (Bu dostluğunun bir tecellisi olarak) onları (küfrün, şirkin) karanlıklarından (tevhidin ve imanın) aydınlığına çıkarır. Kâfirlerin velileriyse/dostlarıysa tağuttur. Onları (iman ve tevhidin) aydınlığından (küfrün ve şirkin) karanlıklarına çıkarırlar. Bunlar, ateşin ehlidir ve orada ebedî kalacaklardır." [2]

İnsanları vahyin aydınlığından küfrün karanlığına götüren her şey tağuttur. Kişi bunu inkâr etmeden/reddetmeden Mümin olamaz. Örneğin, vahyin aydınlığında hüküm Allah'ındır. Küfrün karanlığı olan demokrasilerde ise hüküm milletindir. Siyasi partiler, insanları vahyin aydınlığından küfrün ve şirkin karanlığına soktukları için tağuttur.

Yine vahyin aydınlığında insanlar sadece Allah'ın önünde kıyama durur, O'nun önünde tazim duruşu yaparlar. Küfrün karanlığının sembolü olan okullarda ise insanlar putların önünde ayakta durmaktalar. Vahyin aydınlığında çocukların berrak zihinlerine ilk olarak *"tevhid"* nakşedilirken, bu küfür kurumlarında çocukların zihinleri demokrasi, laiklik, milliyetçilik gibi küfürlerle bulanıklaştırılmaktadır. Bu da, bu kurumların tağut olduğunu gösterir.

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/2. Ders*
2. *2/Bakara, 257*

İnsanları, Kur'ân'ı ve sünneti bırakıp kendilerine yazdırıldığını iddia ettikleri, rüya âleminde teslim aldıklarını söyledikleri kitaplara davet edenler birer tağuttur. Allah'ın nuru, rahmeti ve hidayeti olan Kur'ân'ı bırakıp şeytani vesvese ve hayallerinin karanlık çıkmazına insanları davet etmektedirler.

Kur'ân-ı Kerim'de Tağutun Manası (Bölüm 1.b)

Tağutun İkinci Özelliği[1]

"Sana indirilene (Kur'ân) ve senden önce indirilen (kitaplara) iman ettiğini zannedenleri görmedin mi? İnkâr etmekle emrolundukları hâlde tağuta muhakeme olmak istiyorlar. Şeytan onları (hakka geri dönüşü zor) uzak bir saptırmayla saptırmak ister." [2]

Bir Yahudi ile bir münafık arasında anlaşmazlık çıkar. Yahudi, Peygamber'in *(sav)* *"emin"* olduğunu bildiği için ona başvuralım der. Kendi aleyhine karar verileceğini bilen münafığın ise Yahudi ilim adamı Ka'b b. Eşref'e başvurmak istemesi (bazı rivayetlerde bir kâhine başvurmak istemesi) üzerine ayet iner.

Bu ayet açık bir şekilde Allah ve Resûlü'nden başka hüküm veren ve kanun koyanların tağut olduğunu ifade eder. Öyleyse ister şahıs ister bir kurum (parlamento, aşiret) olsun Allah'ın kanunlarının dışındaki tüm kanunlar ve bu kanunları yapanlar tağutturlar.

Not: Allah *(cc)* bu ayette *"Senden önce indirilene iman ettiğini zannedenler"* ifadesiyle tağutu inkâr etmeyip onun hükmüne başvuran insanların imanını yalanlamıştır. Buna illet olarak da *"Tağutu inkâr etmeleri kendilerine emrolunduğu hâlde, ona muhakeme olmak istiyorlar."* buyurmuştur. Demek ki tağutu inkâr meselesi, haram helal meselesi olmaktan ziyade, insanın imanını zanna çevirebilecek derecede hassas bir itikad meselesidir.

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/2. Dersin sonu Arapça Akaid Dersleri/47 ve 48. Ders*
2. *4/Nîsa, 60*

Kur'ân-ı Kerim'de Tağutun Manası (Bölüm 1.c)

Tağutun Üçüncü Özelliği[1]

"İman edenler Allah yolunda savaşırlar. Kâfirler ise tağutun yolunda savaşırlar. (Öyleyse) şeytanın dostlarıyla savaşın. Şüphesiz şeytanın hilesi pek zayıftır." [2]

Bu ayet-i kerimede Allah *(cc)* iki yoldan ve iki ordudan bahsetmektedir. Birinci ordu, iman edip Allah'ın kelimesi yüce olsun diye savaşanlardır. İkinci ordu ise, fertleri kâfir olan, Allah'ın kelimesinin yüce olmasının dışında herhangi bir sebep (vatan, bayrak ve demokrasinin ikamesi v.b) için savaşanlardır.

Bu açıklamadan sonra Allah'ın dini ve kelimesinin yüce olmasının dışında kurulmuş olan her ordu tağuttur ve bu ordunun fertleri küfür ehlidir.

Tağutun Dördüncü Özelliği

"Tağuta kulluk etmekten kaçınıp Allah'a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı müjdele." [3]

Allah'ın dışında ibadet edilen her şey tağuttur. Kişi bunları inkâr etmeden Müslim olamaz. Allah'ın dışında dua edilen, kendisinden medet umulanlar (ve bundan razı olanlar) ve hâkimiyet yetkisinin kendisine verildiği parlamenterler tağutturlar.

Tağuta İman Edenlerin Özelliği[4]

"Kendilerine Kitap'tan pay (ilim) verilen kimseleri görmedin mi? Onlar cibte ve tağuta iman ediyorlar ve kâfirler için: 'Bunlar, müminlerden daha doğru bir yol üzeredir.' diyorlar." [5]

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/3. Ders*
2. *4/Nîsa, 76*
3. *39/Zümer, 17*
4. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/2. Ders*
5. *4/Nîsa, 51*

Tağuta iman edenlerin en belirgin özelliklerinden biri onların, kâfirlerin yolunu ve kâfirleri, müminlerin yoluna ve müminlere tercih etmeleridir.

Bir insan ya tağuta iman etmiştir ya da tağutu reddedip ona küfr (el-kufru bi't tağut) etmiştir. Bunun ortası yoktur.

Tağutların küfrüne itikad etmeyen, onlardan ve kendisiyle tağutlaştıkları kurumlardan içtinap etmeyen/uzaklaşmayan, onların kendilerine yapılmasını istedikleri ibadetleri onlara yapanlar onlara iman ve kulluk edenlerdir.

Kişinin ağzıyla *"Tağutu reddettim."* demesi, yukarıda sayılanlarla beraber kişiye fayda vermez.

Tağuta Küfr ve Ondan İçtinap/Uzaklaşma

Allah *(cc)* tağuta karşı sorumluluğumuzu Kur'ân-ı Kerim'de iki ayette ifade eder:

"Dinde zorlama yoktur. Rüşd/Hak, batıldan (kesin bir biçimde) ayrılmıştır. Her kim (reddetmek, tekfir etmek, teberrî etmek suretiyle) tağutu inkâr eder ve Allah'a iman ederse kopması olmayan sapasağlam kulp (olan Kelime-i Tevhid'e) tutunmuş (ve İslam dinine girmiş) olur. Allah (işiten ve dualara icabet eden) Semi', (her şeyi bilen) Alîm'dir." [1]

"Andolsun ki biz her ümmet arasında: 'Allah'a ibadet/kulluk edin ve tağuttan kaçının.' (diye tebliğ etmesi için) resûl göndermişizdir." [2]

Tağutu red/küfr ve ondan içtinap/uzaklaşma iki kavram olarak öne çıkar. Bu iki kavramın anlamı, sınırları ve gereklerini anlamak her Müslimin üzerine farz-ı ayndır.

Bu noktada peygamberlerin davetleri, zamanlarının tağutlarıyla nasıl muamele ettikleri hayati önem taşımaktadır. Bizlere bu kavramı kim öğrettiyse ona karşı sorumluluklarımızı da o öğretecektir.

Peygamberlerin metodu terk edildiğinde, indi yöntemler hayatımızı kuşatır. Ve İslam'ın olmazsa olmaz kavramlarını, içinde bulunduğumuz topluluğun dar ve doğruluğu kesin olmayan anlayışıyla kavrayıp yaşamış oluruz.

Tağutu reddedip ondan uzaklaştığımızı düşündüğümüz hâlde, Allah katında tağuta inanmış ve kul olanlardan yazılmış olabiliriz.

Konunun hassasiyetine binaen tek ölçü, bu kavramı hayatımıza sokan resûller olmalıdır.

Onların tağutlarla mücadelesinin iki boyutu olduğunu görüyoruz.

1. *2/Bakara, 256*
2. *16/Nahl, 36*

İtikadi Boyut

"Sizin için İbrahim'de ve onunla birlikte olan (mümin-lerde/resûllerde) güzel bir örneklik vardır. Hani onlar, kavimlerine demişlerdi ki: 'Biz, sizden ve Allah'ın dışında ibadet ettiklerinizden berîyiz/uzağız. Sizi tekfir ettik (üzerinde bulunduğunuz yolu ve sizi reddettik). Bizimle sizin aranızda, tek olan Allah'a iman edinceye kadar ebedî bir düşmanlık ve ebedî bir kin baş göstermiştir.' " [3]

Bu ayet-i kerimede Allah *(cc)* İslam ümmetine, razı olduğu en güzel örneği göstermiş ve tağutu inkârın itikadi boyutunu üç maddede özetlemiştir:

1. Tağut ve ona ibadet eden kullarından berî olmak.

2. Tağutu ve ondan berî olmayanları tekfir etmek.

3. Tağut ve kullarına karşı ebedî bir kin ve düşmanlık beslemek.

Aşağıda vereceğimiz ayetler dikkatle incelendiğinde aynı manaların olduğu görülecektir.

"De ki: 'Ey Kâfirler! Ben, sizin ibadet ettiklerinize ibadet etmem. Siz de benim ibadet ettiğime ibadet edecek değilsiniz. Ben de sizin ibadet ettiklerinize ibadet edecek değilim. Siz de benim ibadet ettiğime ibadet edecek değilsiniz. Sizin dininiz size, benim dinim bana.' " [4]

"İşte bunlar, bizim kavmimiz. Tutup Allah'ın dışında ilahlar edindiler. (Bu yaptıklarının doğruluğuna dair) apaçık bir delil getirmeleri gerekmez miydi? Allah'a yalan uydurup iftira edenden daha zalim kim vardır? 'Mademki onları ve Allah'ın dışında ibadet ettiklerini terk edip ayrıldınız, (haydi) mağaraya sığının da Rabbiniz rahmetini yaysın ve işinizi kolaylaştırsın.' " [5]

---

3. *60/Mümtehine, 4*
4. *109/Kafirûn, 1-6*
5. *18/Kehf, 15-16*

"Sana sadece şunu deriz: 'İlahlarımızdan bazısı seni fena çarpmış.' Demişti ki: 'Ben Allah'ı şahit tutuyorum, siz de şahit olun ki ben ortak koştuklarınızdan berîyim. (Allah'a ibadet ettiğinizi de iddia ediyorsunuz ya!) Allah dışındaki (tüm ibadet ettiklerinizden de uzağım). Hep beraber bana tuzak kurun (ve tuzağın gereğini yapmayı da) ertelemeyin/ bana göz açtırmayın. Hiç şüphesiz ben, benim de sizin de Rabbiniz olan Allah'a tevekkül ettim. Hareket eden her canlıyı perçeminden tutan (kontrol edip yönlendiren) O'dur. Şüphesiz ki Rabbim, dosdoğru yol üzeredir.' " [6]

"(Hatırlayın!) Hani İbrahim babasına ve kavmine: 'Şüphesiz ki ben, sizin ibadet ettiklerinizden berîyim/uzağım.' demişti. 'Beni yaratan (Allah) hariç. Şüphesiz ki O, beni (doğruya) hidayet edecektir.' (Bu sözleri) insanlar ona dönerler diye onun ardından kalıcı bir kelime kıldı." [7]

"Sizi ve Allah'ın dışında dua ettiklerinizi terk edip ayrılıyorum. Yalnızca Rabbime dua ediyorum. Umulur ki Rabbime yaptığım dua nedeniyle bedbaht olmam. (Rabbim duama icabet eder.)" [8]

Amelî Boyut

İtikad olarak tağut ve dostlarından teberrî gerçekleştikten sonra bazı aşamalar göz önünde bulundurularak, tağuta karşı fiilî mücadele gerçekleştirmek tağutla mücadelenin amelî boyutudur.

"Onlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve (cihad için tahsis edilmiş) besili atlar hazırlayın. Onunla Allah düşmanlarını, kendi düşmanlarınızı ve sizin bilmediğiniz Allah'ın bildiği (gizli düşmanlarınızı) korkutursunuz." [9]

Bu, hazırlık aşamasıdır. Müslimler aynı itikad esasları üzere birleşmiş insanlarla önce cemaatleşirler. Nebevi sün-

---

6. *11/Hûd, 54-56*
7. *43/Zuhruf, 26-28*
8. *19/Meryem, 48*
9. *8/Enfâl, 60*

nete uygun olarak emir itaat dairesinde imanî ve bedenî hazırlıklarını tamamlarlar.

"Fitne/şirk sonlanıncaya ve dinin/otoritenin tamamı Allah'ın oluncaya dek onlarla savaşın." [10]

Hazırlık aşamasını bitiren Müminler canlı ve cansız tağutları el ile izale etmek olan cihada başlarlar. Eğer tağutu inkâr sadece teoride kalır, pratiğe geçmezse Müslim fertlerde çözülme başlar.

---

10. 8/Enfâl, 39

Lailaheillallah'ın Şartları (Bölüm 2)

3. Şart: İlim ile Söylemek[1]

"Bil ki şüphesiz, Allah'tan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur." [2]

Müslim'de: *"Kim Allah'tan başka ilah olmadığını bilerek ölürse cennete girer."* hadisi rivayet edilmiştir.

Allah *(cc)* ayet-i kerimede Peygamberimizden de kuru kuruya değil ilim ve bilgi üzere bu kelimeyi söylemesini istiyor. Peygamber *(sav)* hadiste kişiyi cennete götürecek Kelime-i Tevhid'in bilgi üzerine olması gerektiğine vurgu yapıyor. Bu kelimenin en belirgin şartlarından biri neye inandığını, neyi kabul ettiğini, neyi reddettiğini bilerek söylemektir. Bu da Kelime-i Tevhid'e taalluk eden meselelerde cehaletin özür olmadığının delilidir.

Hakeza Kelime-i Şehadet'in manası, bu şartı içinde barındırır. *"Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur."*

Hepimiz biliriz ki insanın bir şeye şahitlik edebilmesi için olayın mahiyetini bilmesi lazımdır. İnsanın içeriğini hiç bilmediği bir olaya şahitlik etmesi asla düşünülemez. Allah'ın uluhiyetine şahitlik ettiğini ifade eden insanın ilah, ibadet, tağut ve benzeri kavramları bilmesi şarttır. Örneğin, *"Seni boşadım."* ifadesinin manasını bilmeyen bir insan, bunu yüz defa söylese bile eşini boşamış olmaz. Manası bilinmeyen bir kelime de İslam'da ne dünyevi ne de uhrevi anlam ifade eder.

Bugün bazı insanlar Kelime-i Tevhid'i dil ile söyleyen, içeriğini ve gereklerini bilmeyen herkese Müslim muamelesi yapıyorlar. Bu tutum Peygamber *(sav)* ve ashabına yapılmış en büyük hakarettir. Peygamber ve ashabı, insanlar bu kelimeyi sadece nutkedip ezbere söylesin diye değil; içeriği

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/4. Ders*
2. *47/Muhammed, 19*

Allah'a ibadet ve tağutu inkâr etmek olan bu kelimeyi hayata geçirmek için her türlü eziyete katlandılar. Eğer bugünkü insanların Kelime-i Tevhid'den anladıkları (Allah'tan başka ilah yoktur) yeterli olmuş olsaydı Mekkeli müşrikler Müslim sayılırlardı.[3]

3. *İlim, her zaman tevhid ve hidayetin; cehalet ise şirkin ve dalaletin olmazsa olmazıdır.*

Lailaheillallah'ın Şartları (Bölüm 3)

4. Şart: Şek ve Şüpheye Düşmeden Yakin Üzere Bu Kelimeyi Söylemek[1]

Bu kelimenin şartlarından biri de yakin üzere iman ederek tevhidde şek ve şüphe duymadan iman etmektir.

"Müminler ancak o kimselerdir ki Allah'a ve Resûlü'ne iman etmiş, sonra da şüpheye düşmeden Allah yolunda malları ve canlarıyla cihad etmişlerdir." [2]

"Kim Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in O'nun elçisi olduğuna yakinen şehadet ederse..."

"Şekke kapılmadan şehadet ederse Allah ona ateşi haram kılar." [3] buyrulmaktadır.

Ayet ve hadisten anlaşıldığı gibi Kelime-i Tevhid'in insana fayda vermesi, kişiyi İslam dairesine sokması ve kıyamette ateşten koruması için şeksiz şüphesiz olması şarttır.

5. Şart: Bu Kelimeyi İhlas Üzere Söylemek[4]

Sırf Allah için, Allah istiyor diye bu kelimeye iman edilmelidir.

"Hâlbuki onlar, ancak dini O'na halis kılan hanifler olarak Allah'a ibadet etmekle, namazı dosdoğru kılıp, zekâtı vermekle emrolunmuşlardı." [5]

"Kim kalbinden ihlasla 'Lailaheillallah' derse cennete girer."

İhlas şartı münafıkları ve müminleri birbirinden ayıran en temel şarttır.

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/4. Ders*
2. *49/Hucurât, 15*
3. *Müslim*
4. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/4. Ders*
5. *98/Beyyine, 5*

6. Şart: Bu Kelimenin Gerekleri ile Amel Etmek[6]

" 'Allah'a ve Resûl'e iman ve itaat ettik.' derler. Sonra onlardan bir grup (bu sözlerinin) ardından yüz çevirir. Bunlar mümin değillerdir." [7]

Bir insan *"İman ettim."* dedikten sonra itaat etmekten -yani amel yapmaktan- yüz çevirirse mümin değildir. Ayet-i kerimede *"Sonra içlerinden bir grup yüz çevirir."* denilen insanlar iman ettim dedikten sonra amele yanaşmayanlardır. Bu da bize gösterir ki amel, Kelime-i Tevhid'in şartlarındandır. Selef uleması imanı tanımlarken: *"Dil ile söylemek, kalp ile tasdik etmek ve organlarla amel etmektir."* demişlerdir. Zaten kişinin kalbine iman sahih bir yol ile girerse organların itaat etmemesi mümkün değildir.

6. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/4. Ders*
7. *24/Nûr, 47*

Lailaheillallah'ın Şartları (Bölüm 4)

7. Şart: Bu Kelime Üzerine Vefat Etmek[1]

İslam'da bir şeyi elde etmek ne kadar önemli ise onun üzerinde sebat etmek ve onu devam ettirmek de o kadar önemlidir. Neden her namazda okuduğumuz Fatiha Suresi'nde en az on yedi defa Allah'tan hidayet isteriz? Namaz kılan bir mümin zaten hidayet bulamamış mıdır? Buradaki önemli nokta, İslam'da muteber olan insanın son hâlinin ne olduğudur.

"Sizden biri, bir ömür boyu cennet ehlinin amelini yapar. Ta ki onunla cennet arasında bir kol boyu mesafe kalır. Kitabı (kaderi) ona galebe çalar, cehennem ehlinin amelini yapar ve cehenneme gider. Çünkü muteber olan son yapılandır." [2]

"Kim Allah'tan başka ilah olmadığını bilerek ölürse cennete girer." [3]

"Ameller ancak son yapılanlara göre değerlendirilir." [4]

"Ey iman edenler! Allah'tan hakkıyla korkup sakının! Yalnızca Müslimler/şirki terk ederek tevhidle Allah'a yönelen kullar olarak can verin." [5]

"Kim son sözü 'Lailaheillallah' olarak ölürse cennete girer." [6]

Belki de Allah'ın insana en büyük nimeti, insanın ayağını kaydırmadan bu kelime üzere canını almasıdır. Bu, aynı zamanda bütün peygamberlerin duasıdır. İnsanın bu kelime üzerine ölebilmesi için ihlaslı olması ve bu kelimenin gerekleri ile amel etmesi gerekir.

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları*
2. *Buhari*
3. *Müslim*
4. *Buhari*
5. *3/Âl-i İmran, 102*
6. *Ebu Davud*

Not: Buraya kadar gördüklerimizden şu sonuç çıkar: *"Kim 'Lailaheillallah' derse cennete girer."*[7] hadisi en yanlış anlaşılan hadislerdendir. İnsan bir konuyu araştırdığı zaman, o konu hakkındaki tüm delilleri bir araya toplamak zorundadır. Aksi hâlde hem sapar hem de saptırır.

Kelime-i Tevhid ile ilgili hadisler bir araya toplandığı zaman ortaya şöyle bir anlam çıkar: *"Kim tağutu inkâr eder, bu kelimeyi bilerek söyler, şek ve şüpheye kapılmadan, yalan söylemeden doğruca bu kelimenin gerekleri ile amel eder, son nefesine kadar bu kelime ile amel eder ve bu kelime üzerine sebat ederse cennete girer."* Aksi takdirde *"... namaza yaklaşmayın..."*[8] ayetinin başını ve sonunu birbirinden ayırarak sadece bir kısmını alan Bâtınilere döneriz.

7. *Buhari*
8. *4/Nîsa, 43*

Rububiyet Tevhidi (Bölüm 1)[1]

Rububiyet tevhidi, Allah'ı *(cc)* Rabliğinde birlemektir. Rabb ise; **t**erbiye eden, efendi, seyyid gibi manalara gelir.

Rububiyet ve Uluhiyet Tevhidi Arasındaki Fark

Uluhiyet, ibadetlerde Allah'ı birlemektir. İbadet, insanın fiilleri olduğu için, uluhiyet kişinin kendi fiillerinde Allah'ı birlemesidir.

Rububiyet ise kişinin, Allah'ın (yaratma, rızık verme, hüküm koyma, gözetme gibi) fiillerinde Allah'ı birlemesidir.

Rububiyet tevhidinin esasları şu ayetlerdir:

"Şüphesiz Rabbiniz, o Allah'tır ki gökleri ve yeri altı günde yarattı. Sonra arşa istiva etti. Geceyi durmadan kovaladığı gündüze bürür. Güneşi, Ay'ı ve yıldızları emriyle ram eden O'dur. İyi bilin ki, yaratma da emretme de yalnız O'nundur. Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın şanı ne yücedir!" [2]

"De ki: 'Size gökten ve yerden rızık veren kimdir? Yahut o gözlere ve kulaklara malik olan kimdir? Ölüden diriyi çıkaran ve diriden ölüyü çıkaran kimdir? İşleri yerli yerince kim yönetiyor?" Hemen 'Allah' diyeceklerdir. De ki: 'O hâlde (O'na isyan etmekten) korkmaz mısınız?' " [3]

a. Yaratma: Rububiyet tevhidinin en belirgin esasıdır.

"Yaratmak da emretmek de Allah'a aittir." [4]

Tarih boyunca bu esasa muhalefet eden insanlar çok az olmuştur. Ateistlik hiçbir zaman süreklilik arz eden bir fikir olmamıştır. Çünkü yaratılmış olan insanın, yaratıcıyı kabul etmemesi mümkün değildir.

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İmanın 6 Esası/2. Ders Arapça Akaid Dersleri/9. Ders*
2. *7/A'râf, 54*
3. *10/Yûnus, 31*
4. *7/A'râf, 54*

b. Rızık Verme:

"De ki: 'Size gökten ve yerden rızık veren kimdir?' " [5]

Allah *(cc)* Rab olarak kâinatın terbiyecisidir. Rızık verme de bu terbiyeye dahildir.

Rızık ile ecel aynıdır. İkisi de insan yaratılmadan önce anne karnında iken belirlenmiştir. Nasıl ki ecelde değişiklik (erteleme, öne alma) söz konusu değilse rızıkta da değişiklik (yazılanın değişmesi) söz konusu değildir.

"Sizden biri annesinin karnında kırk gün nutfe, kırk gün kan pıhtısı, kırk gün de et parçası şeklinde bekler. Daha sonra melek gelir ona ruh üfler; ecelini, rızkını ve şaki mi yoksa said mi olacağını yazması kendisine emredilir..." [6]

"Rızkınızın az olması sizi haramla rızık talep etmeye sevk etmesin. Kişi rızkından kaçsa da ecelin kendisini yakaladığı gibi rızkı da onu yakalayacaktır." [7]

Yalnızca uluhiyet tevhidine önem verilmesinden veya *"İnsanların çoğu rububiyeti kabul ediyor."* yanlış anlayışından dolayı, çoğu insan rububiyette Allah'a *(cc)* şirk koşar. Her ne kadar diliyle *"Rızık Allah'tandır."* dese de yaşayışı, düşüncesi, dünyayı kendisine dert etmesi, insanları (zengin, fakir gibi) rızık ile değerlendirmesi aslında çoğu insanın rezzak olarak Allah'ı değil, insanı kabul ettiğini gösterir. Özellikle kapitalist sistemlerde ana düşünce rızkın, işverenlerin elinde olduğudur.

5. *10/Yûnus, 31*
6. *Buhari, Müslim, Tirmizi, İbni Mace*
7. *Buhari, Müslim*

Rububiyet Tevhidi (Bölüm 2)

c. Mülkiyet: Allah'ın mutlak mülk sahibi oluşu yani, dilediğini dilediği yerde kullanması rububiyet tevhidinin esaslarındandır.

"De ki: 'Ey mülkün sahibi olan Allah'ım! Dilediğine mülk verir, dilediğinden mülkü alırsın.' " [1]

Kişinin Allah'ın mutlak mülkiyete sahip olduğunu bilmesi kişiye gönül zenginliği verir. Dünya metaı da Allah'ın mülküdür. Allah her şeyin sahibi olduğu için dilediğini, dilediği yerde, dilediği şekilde kullanabilir.

d. Tedbir: Rububiyet esaslarından biri de Allah'ın kâinatın işlerini düzenlemesidir.

" 'İşleri çekip çeviren/yöneten kimdir?', 'Allah'tır.' diyecekler." [2]

"Güneş, Ay ve yıldızları emrine amade kılıp, boyun eğdirendir." [3]

Son asırlarda kâinatın işlerini birtakım şeyhlerin, kutupların, abdalların, gavsların yürüttüğüne dair fikirler, tasavvuf ehli arasında yaygındır. Bu da rububiyette şirktir.[4]

e. Emretme ve Nehyetme (Kanun Yapma): Tevbe Suresi 31. ayette kanun yapma yetkisini Allah'tan başkasına verenlerin onları rab edindiğini görmüştük. A'raf Suresi'nde ise:

"Dikkat edin! Yaratmak da emretmek de Allah'a aittir. Âlemlerin Rabbi olan Allah, ne yücedir." [5] buyrulmuştur.

Bu ayetlerin tefsirlerinde tüm müfessirler *"Rab"*den kastın; kanun yapan, haram ve helal belirleyen olduğunu söylemişlerdir.

1. *3/Âl-i İmran, 26*
2. *10/Yûnus, 31*
3. *7/A'râf, 54*
4. *Bk. Tevhid Dergisi, Sayı 44, Tasavvufta Veli/Şeyh Tasavvuru*
5. *7/A'râf, 54*

"Rab" kelimesinin bir başka manası terbiye eden düzenleyen idi. Kâinatta ve özellikle gökyüzüne verilen düzende hiçbir sorun yoktur. Her şey dakik ve mükemmeldir. Aynı şekilde Allah *(cc)*, kanunları (şeriatı) ile yeryüzüne de düzen vermiştir. Yeryüzünde fesadın, fuhşiyatın ve zulmün yayılmasının sebebi, insanların en güzel terbiye edicinin kanunlarından yüz çevirmeleridir.

Not: Müşriklerin rububiyet tevhidini bildikleri, sıkıntının uluhiyet tevhidinde olduğu söylenir. Tevhidin en önemli rüknünün uluhiyet tevhidi olduğu şüphesizdir. İnsanlar onun (uluhiyet tevhidi) için yaratılmışlardır. Tüm peygamberlerin tevhidin bu kısmı üzerinde durduğu da doğrudur. Yalnız bu, müşriklerin rububiyet tevhidini bildiklerini göstermez.

İnsanlar, rububiyet tevhidini anlattığımız haliyle dün de bilmiyorlardı bugün de bilmiyorlar. Bundan dolayı Kur'ân'ın ilk inen ayeti: *"Yaratan Rabbinin adıyla oku!"* [6] diyerek, rububiyet tevhidine dikkat çekmiştir. Aynı şekilde Kur'ân'ın başı olan Fatiha Suresi, rububiyet tevhidi ile başlar; sonu olan Nas Suresi de rububiyet tevhidi ile biter.

Rububiyet, Allah'ın terbiye ediciliğini kabul etmektir. Allah'ın, kâinatı terbiye ettiği gibi insanların ve toplumların hayatını şeriatıyla terbiye ettiğini ikrar etmektir.

Bu da kevni hadiselerde Allah'a teslim olunduğu gibi günlük yaşantıda, eğitimden doğru-yanlış ölçülerinde, giyim kuşamda, insanları ve toplumları değerlendirmede, kimi sevip kime buğz edeceğimizde Rabb olanın terbiyesine, yasalarına teslim olmayı gerektirir... Başıboş olmayı, istek ve arzularına göre yaşamayı isteyen çoğunluk için de bu çok zordur!

---

6. *96/Alak, 1*

İsim ve Sıfat Tevhidi (Bölüm 1)[1]

Tarifi: Kur'ân ve sünnette Allah ile ilgili gelmiş olan tüm isim ve sıfatlarda Allah'ı birlemek ve bunları olduğu şekliyle kabul etmektir.

Kur'ân-ı Kerim'i incelediğimiz zaman, hemen her ayetin sonunda Allah'ın bir ismi ve sıfatı zikredilir. Tevhid ilminin gayesi, yüce Allah'ı kullarına tanıtmaktır. Bir şeyi tanımanın en güzel yolu, onun özelliklerini bilmekle olur. Tanımaya çalıştığımız varlık Allah *(cc)* olduğu için, önümüzde Kur'ân ve sünnete başvurmaktan başka bir yol yoktur. Görülmeyen, bir varlığı tanımak için aklı kullanmak, yapılacak en büyük zulümdür. Çünkü akıl, ancak kendi âleminde müşahede edebileceği şeyleri kavrayabilir.

Allah'ın Sıfatları İkiye Ayrılır

1. Zati Sıfatlar: Yüce Allah'ın ezelden kendisiyle muttasıf olduğu ve Allah'ın varlığından ayrılmayan el, yüz, ayak, konuşma, işitme, görme gibi sıfatlardır.

2. Fiilî Sıfatlar: Allah'ın sürekli olmayıp kendi istediği zaman, bir sebebe dayalı veya sebepsiz olarak vasıflandığı sıfatlardır. Allah'ın iyilik ehlini sevmesi, Bedir ashabından razı olması, kâfirken Müslim olan ve sonra şehit olup öldürdüğü Müslimlerle beraber cennete giren şahsa gülmesi fiilî sıfatlara örnek olarak gösterilebilir.

Allah'ın isimleri noktasında ihtilaf olmamıştır. İhtilaf Allah'ın sıfatlarında olmuştur. Bu ihtilafın sebebi, bazı insanların Allah'ın sıfatları ile ilgili bazı ayetleri yanlış anlaması ve sıfatlardan akla uyanları alıp, akla uymayanları tevil etmeleridir. Ehl-i Sünnet bu sapık fırkalardan uzak durarak Kur'ân ve sünnette var olan bütün sıfatları tevil

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri-İmanın 6 Esası/4. Ders Arapça Akaid Dersleri/12, 13, 14 ve 15. Ders*

etmeden, tahrif etmeden, manalarını bozmadan, yaratıklara benzetmeden olduğu gibi kabul etmişlerdir.

İsim ve Sıfatlarda Kaideler

1. İsim ve sıfatların temeli, tamamen Kur'ân ve sünnet olmalıdır. Bahse konu olan Allah'tır *(cc)*. O'nun hakkında konuşan veya O'ndan bir şeyi nefyeden (yok sayan) insan,

- Ya O'nu görmüş olmalıdır
- Ya O'nu gören birini dinlemelidir
- Ya da Allah'ın haber verdiğine teslim olmalıdır.

Bunun dışında bir yol izleyen, Allah adına bilmeden konuşmuş ve Allah'a yalan yere iftirada bulunmuş olur.

"Yoksa Allah hakkında bilmediğiniz şeyler mi söylüyorsunuz? De ki: 'Yalan uydurarak Allah'a iftira edenler kurtuluşa eremezler.' " [2]

Allah *(cc)* kendisine -el, yüz gibi- bir sıfat yakıştırıyorsa kişinin yukarıda belirttiğimiz üç maddeye uygun davranmaktan başka çıkış yolu yoktur. Bunları kabul etmeyen kimse Allah'a iftira ederek yalan söylemektedir. Şeri bir nassın karşısında aklı öne çıkarmak Ehlii İman'ın değil, şeytanın yoludur.

"(Allah) buyurdu ki: 'Sana emrettiğimde seni secde etmekten alıkoyan nedir?' Dedi ki: 'Ben ondan daha hayırlıyım. (Çünkü) beni ateşten, onu topraktan yarattın.' " [3]

Bu ayet genel bir kaidedir. Allah'ın emirlerine akli kıyaslarla karşı çıkan herkes, şeytanın düştüğü duruma düşmeye mahkûmdur.

---

2. *10/Yûnus, 68-69*
3. *7/A'râf, 12*

İsim ve Sıfat Tevhidi (Bölüm 2)[1]

İsim ve Sıfatlarda Kaideler

2. İsimlerde benzerlik, mana ve mahiyette benzerliği gerektirmez. Allah'ın el, yüz, istiva gibi sıfatlarını kabul etmeyenler veya bu sıfatları tevil edenler bunların insanlarda da olduğunu ileri sürer ve: *"Eğer bunları kabul edersek Allah'ı kullara benzetmiş oluruz."* derler.

Hiçbir zaman isimlerin birliği, şekillerin aynı olmasını gerektirmez. Mesela, insanın ayağı vardır, filin de ayağı vardır karıncanın da... Fakat aralarında hiçbir benzerlik yoktur. Şayet yaratılanlar arasında bu böyle ise yaratanla yaratılan arasında hiç kıyas olur mu? Ayrıca sıfatları tevil edip kabul etmeyenler Allah'ın işitme, görme, diri olma sıfatlarını da inkâr etmelidirler! Bunlar da yaratıklarda vardır.

3. Sıfatları tevil edenlere üç yönden delil getirilir:

- Kur'ân-ı Kerim.
- Sünnet.
- Selefin icması.

Selefin icması: Tefsir kitaplarına bakıldığı zaman, tartışma konusu olan sıfatların selef arasında hiç gündem ve ihtilaf konusu olmadığı görülür. Bu, onların ilgili ayetleri olduğu gibi anladıklarının ve kabul ettiklerinin delilidir. Maalesef hicri üçüncü asırdan sonra Yunan felsefesinden etkilenenler, akıllarına göre bu ayetleri ele almış ve tevil etmişlerdir.

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/13. Ders*

İsim ve Sıfat Tevhidi (Bölüm 3)[1]

İsim ve Sıfatlarda Kaideler

4. Tevil ne demektir, her tevil kötü müdür?

Lügat manası: Tevil, bir şeyin aslına dönmesi, haber verilenin vuku bulması gibi manalara gelir.

Şeri manası: Tevil, bir delilden dolayı lafızların zahirî manalarının değiştirilmesidir.

Buradan anlaşılan tevil, ihtiyaç anında ve sahih bir delile dayanarak yapılırsa sorun olmayacağıdır. Örneğin *"Kur'ân okuyacağın zaman kovulmuş/taşlanmış şeytandan Allah'a sığın."* [2] buyrulur. Bu ayetin (lügate göre) zahirinden Kur'ân'ı okuyup bitirdikten sonra *"Euzu Besmele"* çekmek gerektiği anlaşılır. Fakat Peygamber *(sav)* Kur'ân'ı okumaya başlamadan besmele çekmiştir. Biz de bu ayetin zahirini tevil ederiz. İşte bu, sahih bir tevildir.

Yanlış tevile örnek olarak *"Er-Rahmân arşa istiva etti."* [3] ayetini ele alabiliriz. *"İstivadan kasıt; istiladır, egemenlik altına almadır."*, diyenler olmuştur. Oysa Kur'ân-ı Kerim'de yedi yerde Allah'ın *(cc)* arşa istiva ettiği geçer. İstila kelimesi hiç kullanılmamıştır. Peygamberimiz *(sav)* de sözüyle, fiiliyle ve ikrarıyla Allah'ın gökte olduğuna işaret eder. O zaman bu tevil batıl bir tevildir. Delile uyması bir yana, naslara tamamen zıttır.

5. Tevil, Allah'ı tenzih etmek değildir. Allah'ın sıfatlarında ilhattır.

"En güzel isimler Allah'ındır. (Öyleyse) bu isimlerle O'na dua edin. Onun isimlerinde ilhada/eğriliğe sapanları (kendi hallerine) bırakın. Yaptıklarının cezasını göreceklerdir." [4]

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/13. Ders*
2. *16/Nahl, 98*
3. *20/Tâhâ, 5*
4. *7/A'râf, 180*

Allah'ın isimlerinde ilhad, isim ve sıfatlarda takınılması gereken tavırdan sapmak ve meyletmektir. Allah dileseydi kendisine hiçbir sıfat nispet etmez, kendisini her şeyden tenzih ederdi. Ama Allah *(cc)* Kur'ân'da birçok sıfat zikretmiş ve sıfatsızlığı da eksiklik olarak görmüştür.

"O (buzağının) onlarla konuşmadığını *ve onları doğru yola hidayet edemediğini görmediler mi?"* [5]

Bu ayette Allah *(cc)*, buzağının konuşamamasını ve yol gösterememesini ilah olamayacağına delil almıştır. Öyleyse Allah'ın kendine layık gördüğü sıfatı, *"Allah'ı tenzih ediyorum."* safsatasıyla kabul etmemek ilhattır, tahriftir, tevil değildir. İlah'ın sıfatları ile anılması ise onu hakkıyla övmektir.

Not: Daha önce tevilin, bir delilden dolayı lafızların zahirî manasını değiştirmek olduğunu söylemiştik. İsim ve sıfatlarda hiçbir delil bulunmadığından lafızların zahirini değiştirmek ilhattır ve tahriftir.

6. Yaratılan ile yaratanın kıyası olmaz.

Bir şeyi bir şeye kıyas etmek için ilk ve temel şart, aralarında ortak bir noktanın bulunmasıdır. İsim ve sıfatlarda Allah'ı kullara kıyaslayıp sıfatları tahrif etmek kıyasın ilk şartına aykırıdır. Çünkü Allah ile kul arasında hiçbir ortak nokta yoktur. Mesela, el, göz, istiva gibi sıfatları insanınki gibi düşünüp bunları Allah'a yakıştırmamak batıl bir kıyastır. Bazen insanlarda kemal sıfatı olan hasletler Allah'ta olmayabilir veya Allah için kemal sıfatı olanlar insanlarda nakıslık olabilir. Örneğin, yeme içme ve uyku insan için kemal sıfatlardır. İnsanın sağlıklı olduğunun göstergesidir. Bu sıfatları Allah için düşündüğümüzde, bu nakıslıktır. İlah olanın yemeye ve içmeye ihtiyacı olmamalıdır. Veya kibir ve büyüklenme sıfatı Allah için kemal sıfatıdır. Bu sıfatlar insan için düşünüldüğünde yerilme ve nakıslık ifade eder.

---

5. 7/A'râf, 148

Demek ki insanın, Allah'ın isim ve sıfatlarını kendi dünyasına kıyas edip nefyetmesi batıldır.

7. Teşbih nedir?

Teşbih, kişinin bir şeyi bir şeye benzetmesidir. İsim ve sıfatta teşbih veya temsil, kişinin Allah'ın sıfatlarını mahlukun sıfatlarına benzetmesidir.

"Hiçbir şey O'nun dengi değildir." [6]

"Hiçbir şey O'nun benzeri/misli/dengi değildir." [7] gibi ifadelerle Allah *(cc)* teşbih ve temsilin önünü kapamıştır.

Ehl-i Sünnet olarak Allah'ın istiva, gökyüzüne inme gibi sıfatlarını kabul ederken *"Keyfiyetini bilmeyiz. Bu sıfatlar Allah'ın şanına yakışır şekildedir."* deriz. Bir taraftan da sıfat ayetlerini tasdik eder, diğer taraftan hiçbir şeyin Allah'a denk olamayacağını ikrar ederiz. Ehl-i Sünnet, Allah'ı kullara teşbih etmenin küfür olduğunda ittifak etmiştir.

Not: Genelde sıfatları tevil edenler, Ehl-i Sünnet'e *"müşebbihe"* derler. Böylece insanları onlardan uzaklaştırmaya çalışırlar. Oysa iyice düşündüğümüz zaman, tevil ehli müşebbihe olmaya daha layıktır. Çünkü tüm sıfatlarda Allah'ı insan gibi düşünür, ona benzetir, zihinlerinde oluşturdukları bu benzetmeyi hazmedemez ve ayetleri tevile gitmek zorunda kalırlar. Her tevilci aynı zamanda teşbihçidir.

Ehl-i Sünnet ise başlangıç olarak Allah'ın her sıfatının O'nun şanına layık olduğunu, kullarda olan sıfatlarla hiçbir yönden benzeşmediğini kabul ederler.

Tevil ehli, Allah'ı *(cc)* kula kıyas etmeyi terk etse ümmeti asırlardır bölen tevil bitmiş olacaktır.

---

6. *112/İhlas, 4*
7. *42/Şûrâ, 11*

İsim ve Sıfat Tevhidi (Bölüm 4)

İsim ve Sıfatlarda Kaideler

8. *"Selefin yolu eslemdir. Halefin yolu daha bilgili ve hikmetlidir."* sözü...

Bu sözü genelde kelamcılar söyler. Selef kelamla uğraşmadığı için sıfatları tevil etmemiştir. Sonradan gelenler *"Kelam"* adı altında Yunan felsefesi ile iştigal etmiş, sıfatları tevil etmişlerdir. Selefe muhalefet ettikleri apaçık belli olduğu için de bu sözü uydurmuşlardır. *"Selef en selametli yolu, mesele hakkında konuşmamayı; biz ise ilim ve hikmetle meseleyi inceleme yolunu tuttuk."* derler. Bu söz iki yönden batıldır.

"Şayet onlar (misli misline), sizin iman ettiğiniz gibi inanırlarsa hidayete ererler. Yüz çevirirlerse onlar ancak bir ayrılık içinde olurlar." [1]

> *"Muhacir ve Ensar'dan öncüler, ilkler ve onlara ihsan üzere tabi olanlar (var ya)! Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır."* [2]

Bu iki ayet itikadda ölçüdür. Allah, onların iman ettiği gibi iman etmeyi, onlara ihsan ilkesi üzerine tabi olmayı şart koşmuştur. Ayette kastedilen sahabidir. Kim itikatta onlara muhalefet ederse onun yolu ilim ve hikmet yolu değil, sapıklık ve dalalet yoludur.

Bir yolun selametli olabilmesi için, kişinin o yolu bilmesi lazımdır. Aksi takdirde yol, güvenli bir yol olmaz. Onun için hangi yol selametli ise ilim ve hikmet de o yol sahiplerine aittir.

1. *2/Bakara, 137*
2. *9/Tevbe, 100*

Tartışılan Sıfatlar[3]

1. İstiva: Allah *(cc)* Kur'ân'da yedi yerde:

"Er-Rahmân arşa istiva etti." [4] der.

Lügat manası: İstiva, yükselmek ve karar kılmak demektir. Ehl-i Sünnet, istivayı olduğu gibi kabul eder: *"Allah yedi kat göğün üzerinde, kendine yakışır şekilde arşa istiva etmiştir."* der.

Tevilciler ise istivanın aklen mümkün olmadığını, Allah'ı cisim gibi tasavvur ettirdiğini öne sürerek: *"İstivadan kasıt, istiladır. Yani, Allah arşı egemenliği altına aldı*." demişlerdir.

Bu şüpheye cevaben deriz ki:

- Kur'ân'da yedi yerde Allah *(cc)* istiva kelimesini kullanmıştır. Eğer kasıt *"istila"* olmuş olsaydı bir yerde dahi olsa bu kelimenin kullanılması gerekirdi.

- Kur'ân'da *"indirdik"* kelimesinin geçtiği tüm ayetler Allah'ın yükseklerde olduğunun delilidir. Çünkü indirme yukarıdan aşağıya doğru olur.

- Allah Mülk Suresi'nde:

"Gökte olan (Allah)'ın sizi yere geçirmeyeceğinden emin mi oldunuz?" [5] diyerek açık bir şekilde kendisinin gökte olduğunu ifade etmiştir.

- Kur'ân ve sünnette kaldırma ve yükseltme eylemleri, Allah'ın yükseklerde olduğuna delalet eder. (Miraç hadisesi gibi.)

- Peygamber'den *(sav)* bu konuda birçok hadis gelmiştir ve bu itikad, yanında konuşulduğunda itiraz etmemiştir. Peygamber hastalık duasında:

---

3. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/13. Ders*
4. *20/Tâhâ, 5*
5. *67/Mülk, 16*

"Ey gökte olan Rabbimiz, senin isimlerin ne mukaddestir." [6] buyurmuştur.

Sadaka dağıtırken sadakaya itiraz edenlere:

"Ben göktekinin eminiyken bana güvenmiyor musunuz?" [7] demiştir.

Veda haccında parmağıyla gökyüzünü işaret ederek *"... Şahit ol, şahit ol…"* diyerek Allah'ı şahit tutmuştur.

Bir cariyeye:

" 'Allah nerededir?' diye sormuş 'Semada' deyince, 'Ben kimim?' 'Sen Allah'ın Resûlü'sün.' cevabından sonra 'Bu kadın mümindir. Bunu azad et.' " [8] diye sahibine emretmiştir.

▪ **Selefin icması:** Lügat ehli olan, Allah'ı ve Resûlü'nü en iyi tanıyan selefin sadece birinden dahi bu itikada muhalif bir şey gelmemiştir.

---

6. *Ebu Davud*
7. *Müslim*
8. *Müslim*

İsim ve Sıfat Tevhidi (Bölüm 5)

Tartışılan Sıfatlar

2. El Sıfatı: Selef uleması tevile, teşbihe ve temsile kaçmadan yüce Allah'ın şanına yakışır iki elinin olduğunu söylemişlerdir.

"Yahudiler: 'Allah'ın eli bağlanmıştır/eli sıkı bir cimridir.' dediler. Söyledikleri (bu çirkin söz) nedeniyle elleri bağlandı ve lanetlendiler. (Hayır, öyle değil!) Bilakis, Allah'ın iki eli de açıktır ve dilediği gibi harcar." [1]

Bu ayet-i kerimede Allah, Yahudilere itiraz etmiştir. Kur'ân'ın genel üslubu, müşrikler ve Yahudiler Allah *(cc)* hakkında yanlış bir şey söylediğinde hemen çürütmesidir. Bu ayet el sıfatının en açık delillerindendir.

"Buyurdu ki: 'Ey İblis! Ellerimle yarattığıma secde etmekten seni alıkoyan nedir?' " [2]

Hadislerde Peygamber *(sav)*, kıyamet gününde Allah'ın gökleri avucunun içinde düreceğini haber vermiştir. Tevil ehli veya tahrif ehli, Allah'ı kullara kıyas ederek, kendilerince Allah'ı bu sıfatlardan tenzih etmişlerdir. Allah'ın elini nimet ve kudret olarak tevil etmişlerdir. Şimdi bu sapık tevilleri ayetlere uygulayalım:

- *"Allah'ın iki* nimeti *de açıktır."* Tevil ehli bir yanlıştan kaçarken daha büyük bir yanlışa düşmüşlerdir. Allah'ın sayısız nimetlerini bu sapık teville ikiye indirmişlerdir. Allah'ı noksanlıktan tenzih edelim derken, kendileri Allah'a eksiklik izafe etmişlerdir.

- *"Allah'ın iki* kudreti *de açıktır."* Bu da bir önceki kadar saçmadır. Tek olan ilah, sıfatlarıyla birlikte tektir.

- *"Ey iblis,* kudretimle *yarattığıma secde etmekten seni*

1. *5/Mâide, 64*
2. *38/Sâd, 75*

alıkoyan nedir?" Allah her şeyi kudreti ile yaratmıştır. Eğer ayet böyle tevil edilirse Âdem'in *(as)* hiçbir meziyeti kalmaz. Doğal olarak da Allah'ın bunu zikretmesi abes olur.

Bunun gibi her bidat insanı daha büyük bir bidata, her sapık menhec insanı daha derin bir sapıklığa düşürmektedir. Bunun yanında hadislerde Peygamberimiz *(sav)*:

"Allah'ın iki eli de sağdır." [3] buyurmuştur.

Bu da bize gösterir ki *"el"* sıfatı bizim idrakimizin üstünde olup teslimiyet isteyen meselelerdendir.

3. Allah'ın Gökyüzüne İnmesi: Sahih hadislerde Peygamberimiz *(sav)* şöyle buyurur:

"Rabbimiz her gece, gecenin son üçte birinde gökyüzüne (dünya semasına) iner ve nida eder: 'Yok mudur isteyen? İstediğini vereyim! Yok mudur dua eden? Duasına icabet edeyim! Yok mudur bağışlanma dileyen? Onun günahlarını bağışlayayım!' " [4]

Ehl-i Sünnet, Allah'ın nüzul (inme) sıfatının keyfiyetini Allah'a havale ederek olduğu gibi iman ederler. Tevil ehli ise *"Allah iniyorsa arş boş mu kalır? Allah hareket eden bir cisim midir?"* gibi gerekçelerle bu sıfatı da inkâr etmişlerdir.

Not: Tevil ehli, Kur'ân-ı Kerim'de gelmeyen sıfatları eğer sünnette gelmiş ise haber-i ahad[5] diye kabul etmezler. Bu da sapıklıklarının bir başka yönüdür. İstiva, el, göz sıfatları Kur'ân'da kati naslarla gelmiştir. Fakat yine kabul etmezler.

Bu da amaçlarının sahih bir usul geliştirmek değil, Yunan filozoflarının usullerini Kur'ân ve sünnet üzerinde hakem kılmaya çalışmak olduğunu gösterir.

---

3. *Müslim*
4. *Buhari, Müslim*
5. *Üç veya dört kişinin rivayet ettiği hadistir.*

Akidede Haber-i Ahad ve Mütevatir Hadis Nedir?[1]

Mütevatir Hadis: Yalan üzere toplanmaları mümkün olmayacak kadar çok insanın bir hadisi rivayet etmeleridir. Ve bu çokluk her tabakada olmalıdır.

Hükmü: Bütün ümmetin yanında mütevatir hadisle amel etmek hem akidede hem de ahkâmda (fıkıhta) vaciptir. Mütevatir bir nassı inkâr eden kâfir olur.

Haber-i Ahad: Mütevatir vasfını barındırmayan her hadise haber-i ahad denir.

Hükmü: Hak ehlinin yanında bir hadis sahih olup senedi sağlam olduğunda onunla amel etmek mecburidir. Mütevatir mi, haber-i ahad mı diye bakılmaz. İslam'da bir şeyi kabul etmek için çokluk değil, o haberin doğruluğu önemlidir. Sahabe ve selefin, hadisleri mütevatir ve ahad diye ayırdığı, *"Bununla amel edilir, şununla itikatta amel edilmez."* dedikleri kesinlikle sabit değildir. Onlar için bir hadisin sahih olması amel etmek için yeterlidir.

Not: Akidede haber-i ahadı kabul etmemek ilk olarak kelamcılarda ortaya çıkmıştır. Bunlar, isim ve sıfat tevhidi başta olmak üzere, itikadda birçok meseleyi akıllarıyla yorumlarlar. Konu hakkında gelen hadisleri de haber-i ahad diyerek kabul etmezler. Aslında bu, batıllarını şeri bir kisveyle kapatmaktan başka bir şey değildir. Çünkü daha önce de gördüğümüz gibi bunlar istiva, el, göz gibi sıfatları Kur'ân'da geçmesine rağmen kabul etmezler. Bu da gösterir ki bunlar için ölçü akıldır.

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/8. Ders*

Haber-i Ahadın Akidede Hüccet Oluşunun Delilleri

1. Buhari ve Müslim'de İbni Abbas *(r.a)* şöyle rivayet eder:

"Peygamberimiz Muaz b. Cebel'i Yemen'e gönderdi: 'Ey Muaz! Sen kitap ehli bir kavime gidiyorsun, onları ilk çağıracağın şey Kelime-i Şehadet olsun. Eğer onlar Allah'ı bilirlerse Allah'ın onlara günde beş vakit namazı farz kıldığını bildir…' " [2]

Bu hadiste Peygamberimiz *(sav)* Muaz'ı *(r.a)* tek başına Yemen'e göndermiştir. Onlara akideyi (Kelime-i Şehadet'i) ve ahkâmı (beş vakit namazı) öğretmesini istemiştir. Güvenilir kimsenin haberi, tek başına da olsa hem akidede hem de ahkâmda hüccettir.

2. Peygamberimiz *(sav)* insanları İslam'a davet ederken her beldeye *"bir"* elçi göndermiştir.

3. Allah *(cc)* bütün peygamberleri *"tek"* göndermiştir.

2. *Buhari, Müslim*

İman (Bölüm 1)[1]

Lügat manası: İman tasdik etmek demektir.

Şeri manası: Dil ile söylemek, kalp ile tasdik etmek ve organlarla amel etmektir.

Bu üç maddenin her biri imanın rükunlerindendir. Biri olur, diğeri olmazsa o iman sayılmaz. Mesela, kişi diliyle söyler, kalbiyle tasdik etmezse mümin olamaz. Kısacası, kişinin mümin olabilmesi için bu üç şartı yerine getirmesi gereklidir.

Dil ile söylemek ve kalp ile tasdik etmek genel anlamda herkesin kabul ettiği şeylerdir. İnsanların ihtilaf ettikleri rükun, organlarla amel etmektir. Bu konuda *"Amel imandan değildir."* veya *"Amel imanın olgunlaşması için gereklidir."* anlayışı yaygındır. Bu ikisi de yanlıştır. Amel, imanın şartıdır. Amelsiz bir iman, kuru bir iddiadan öteye geçemez.

Amelin İmandan Oluşuna Dair Deliller[2]

1. Tüm güzel vaatlerin yapıldığı ayetlerde: *"İman edip salih amel işleyenler."* [3] denmiştir.

2. Ayetlerde cehennem ehline *"Yaptıklarınızdan başkasıyla mı cezalandırılacaksınız."* [4] ifadesi çokça kullanılmıştır.

3. Beyyine Suresi 5. ayet-i kerimede:

> *"Hâlbuki onlar, O'nun dininde ihlas sahipleri ve hanifler olarak Allah'a ibadet etmelerinden, namazı dosdoğru kılmalarından, zekâtı vermelerinden başkası ile emrolunmadılar. Dosdoğru din işte budur!"* buyrulmaktadır.

4. Buhari'de iman kitabında Peygamberimiz *(sav)* şöyle buyurur:

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/29, 30 ve 31. Ders Hadis şerhleri/Sahihi Müslim - İman Kitabı/3. Ders*
2. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/29. Ders*
3. *19/Meryem, 96; 25/Furkân, 70; 103/Asr, 3 ve benzeri ayetlerde.*
4. *27/Neml, 90; 45/Câsiye, 28 ve benzeri ayetlerde.*

"Size imanı emrediyorum. Siz imanın ne olduğunu bilir misiniz? İman, Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed'in O'nun elçisi olduğuna inanmak, namazı kılmak, zekâtı vermektir..." [5]

Bu hadiste çok açık bir şekilde Peygamberimiz *(sav)* imanı amellerle tarif etmiştir.

5. Başka bir hadiste Peygamberimiz *(sav)* şöyle buyurur:

"İman yetmiş küsur şubedir. En yükseği, Kelime-i Tevhid; en alt seviyesi, yoldan eziyet verici şeyleri kaldırmaktır. Hâya da imandandır." [6]

Bu hadiste de imanın şubelerden oluştuğu ve şubelerinin de amellerden oluştuğu açıklanmıştır.

6. *"Allah imanlarınızı (namazlarınızı) boşa çıkaracak değildir."* [7]

Burada iman kelimesinden kasıt namazdır. Peygamberimiz *(sav)* Medine'de on altı veya on yedi ay Beytu'l Makdis'e doğru namaz kıldı. Daha sonra kıble değişti. Müminlerin: *"Kıblenin değişmesini görmeden ölen kardeşlerimizin durumu ne olacak? Namazları kabul olmayacak mı?"* demeleri üzerine bu ayet indi ve Allah *(cc)* namazı *"iman"* diye adlandırdı.

Amelin, imanın olgunluk şartı değil, kabul şartı olduğunun delili:

" 'Allah'a ve Resûl'e iman ve itaat ettik.' derler. Sonra onlardan bir grup (bu sözlerinin) ardından yüz çevirir. Bunlar mümin değillerdir." [8]

Bu ayet-i kerimede Allah *(cc)*, *"İman ve itaat ettik."* dedikten sonra itaatten yani, amelden yüz çevirenlerin imanlarını *"... müminlerden değildir."* diyerek yalanlamıştır. Demek ki

---

5. *Buhari*
6. *Buhari*
7. *2/Bakara, 143*
8. *24/Nûr, 47*

amel, imanın kemale ermesi için değil, kabul olması için şarttır.

Allah Resûlü *(sav)* döneminde münafıklar, nefislerine ağır gelmesine rağmen namazları cemaatle kılıyor, cihada çıkıyor, zekât veriyor, oruç tutuyorlardı... Onlar çok iyi biliyorlardı ki ameli terk edenin Allah Resûlü'nün toplumunda yeri yoktu. Kişiye Müslimlerin ahkâmının uygulanması için sadece inanç esaslarını kabul etmek yeterli olsa münafıklar amelin her türlüsünü terk eder, sadece *"İman."* ettik derlerdi.

İman (Bölüm 2)[1]

İmanın Artıp Eksilmesi, İmanda İstisna ve İmanın Kısımları

Ehl-i Sünnet'in yanında iman artar ve eksilir. İmanın artması, itaat cinsinden olan amellerle; imanın eksilmesi de masiyet cinsinden olan amellerledir.

İmanda İstisna: İmanda istisna *"İnşallah müminim."* demektir. Bazıları da: *"İman yakin işidir, inşallah demek şek ve şüphe göstergesi olduğu için caiz değildir."* demişlerdir. Bu konuda hak olan imanda istisnanın caiz olmasıdır. Yalnız, kişi şüphe ederek değil, işin akıbetini Allah'a bırakmak kastıyla söylemelidir.

İmanın Kısımları: İman şubelerden oluşur. Bazı şubeler vardır ki *"Lailaheillallah"* gibi terk edildiği zaman insanı dinden çıkarır. Bazı şubeleri de vardır ki terk edildiği zaman insanı dinden çıkarmaz, ama cehennem ehli yapar. Bazı şubeleri de vardır ki kişi terk ederse cehennem ehli olmaz, fakat imanının seviyesi düşer.

1. Asli İman: Kişinin dinde kalabilmesi için şart olan imandır. Yapılması imanın aslından olan, terk edilmesi ise küfür olan tağutu inkâr etmek, namaz kılmak gibi amellerdir.

2. Vacip İman: Yapıldığı takdirde kişiyi cennet ehli yapan, terk edildiği takdirde dinden çıkarmasa da kişiyi cehennem ehli yapan amellerdir. Oruç tutmak, zina yapmamak ve içki içmemek gibi…

3. Müstehap İman: Kişinin imanının kemale ermesi için gerekli olan ve ilk iki kısımla beraber onlardan daha düşük seviyeli amelleridir.

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/30. Ders*
Hadis şerhleri/Sahihi Müslim-İman Kitabı/8 ve 11. Ders
Ayrıca Hadis şerhleri/Sahihi Müslim-İman Kitabı/10. Derste Emr'i bi'l Maruf'ta anlatılmaktadır.

İman (Bölüm 3)[1]

Kişinin İslam'ına veya İmanına Nasıl Hükmedilir?

Neden bir insanın imanına hükmetme gereği duyarız?

Çünkü İslam'da iman ve küfür üzerine birçok hüküm bina edilir:

- Mümin sevilir, kâfire buğzedilir.
- Mümine velayet verilir, kâfire velayet verilmez.
- Mümin yöneticiye itaat edilir, kâfir yönetici azl edilir.
- Müminin arkasında namaz kılınır, Müslim ile nikâh akdi gerçekleştirilir, miras akdi gibi hükümler sahih olur. Kâfirle yapılan akidler ise batıl olur.

İslam toplumlarında asıl olan insanların Müslim olmasıdır. Hiç tanımadığımız adam dahi (apaçık küfrü görülmediği müddetçe) İslam toplumunda Müslim muamelesi görür. Küfür toplumlarında ise insanlara kâfir muamelesi yapılır. Ta ki birinde İslam alameti görürsek ona özel olarak Müslim muamelesi yaparız.

İslam Alameti Nedir?

İslam alameti; sadece Müslimlere has olan, Müslimlerin kendisiyle diğer din mensuplarından ayrıldığı söz, davranış ve itikadlardır. Bir şey İslam dininde var diye İslam alameti olması gerekmez. İslam alameti olabilmesi için sadece Müslimlere has olması şarttır. Zaman, mekân ve toplumların değişmesiyle İslam alametleri de değişiklik arz edebilir.

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/35. Derste Dar meselesi anlatılmaktadır.*

Örneğin, hadiste:

"Kim bizim namazımızı kılarsa, kıblemize yönelirse, kestiğimizi de yerse o Müslimdir.*"* [2] buyrulur.

Yani, bir insanın İslam'ına namaz ile hükmedilmiştir. Dikkat edilirse aynı dönemde hac ibadeti, İslam alameti değildi. Oysa hac İslam'ın temellerindendir. Ancak o dönemde hac hem müşrikler hem de Müslimler tarafından yerine getirilen bir ibadetken, namaz sadece Müslimlerin yaptığı bir ibadetti. Öyleyse bugün bir insanın İslam'ına hükmettirebilecek alametler şunlardır diyebiliriz: Oy vermemek, demokrasi gibi beşerî ideolojilerden beri olmak, askere gitmemek, kabir şirkinden uzak olmak, şirk sisteminin okullarına gitmemek ve çocuklarımızı göndermemek.

2. *Buhari, Müslim*

Küfür ve Şirk[1]

Lügat manası: Küfür, örtmek demektir.

Şeri manası: Kişinin dinde kabul edilmesi zorunlu olan bir şeyi inkâr etmesi veya Allah'ın küfür dediği söz, fiil ve itikadları işlemesidir.

Şirk: Kişinin Allah'ı birlemesi gereken hususlarda birlememesi ve O'na ortak koşmasıdır.

Küfrün Çeşitleri

1. **İnkâr küfrü:** Kişinin, dinde kabul edilmesi gerekenleri inkâr etmesidir. Buna ahirete imanı inkâr etmek örnek verilebilir.

2. **Büyüklenme küfrü:** Kişinin, Allah'ın emirlerine karşı kibir yaparak uymamasıdır. Şeytanın Âdem'e *(as)* secde etmemesi bunun örneğidir.

3. **İnat küfrü:** Kişinin, hak olduğunu bildiği hâlde hakka karşı inat edip kabul etmemesidir. Mekkeli müşriklerin küfrü, inat küfrüdür.

4. **Taklit küfrü:** Kişinin babalar, örf gibi şeyleri dinin üstünde ve daha önemli görmesidir.

5. **Cehalet küfrü:** Kişinin, bilmesi üzerine farz olan şeyleri, imkânı olmasına rağmen öğrenmemesidir. Günümüz müşriklerinin hâli budur.

6. **Yüz çevirme küfrü:** Kişinin dine karşı ilgisiz kalmasıdır.

7. **Alay etme küfrü:** Dinin emirlerini hafife alma ve alay etmektir.

Bu maddeler İslam âlimlerinin Kur'ân ve sünnete bakarak tespit ettikleri küfür çeşitleridir. Gaye, meselenin daha

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/37. ve 38. Dersler Akaid Dersleri/İlim Talebi ve Cehalet/16. Ders*

iyi anlaşılması, her bir küfür çeşidinin müstakil bir başlık altında izah edilmesidir.

Bu kısımları ayrıntlı bir şekilde bilmek zorunlu değildir. Müslimin üzerine vacip olan; Allah'ın küfür kabul ettiği inanç, amel ve sözleri bilmesi, bunlardan şiddetle kaçınması ve bunları yapanlara Allah'ın verdiği (kâfir/müşrik/münafık) ismi vermesidir.

İnsanın küfre girmesi için inkâr şart değildir.

Yaygın olan düşünceye göre, bir insanın küfre girmesi için mutlaka bir şeyleri inkâr etmesi gereklidir. Bu fikir İslam ümmetinde, imanın tanımındaki yanlışlıktan dolayı ortaya çıkmıştır. İmana sadece *"tasdik etmek"* diye mana verenler, küfrü *"yalanlamak"* ve *"inkâr etmek"* olarak tanımlamışlardır. Böylece kişi ne yaparsa yapsın, inkâr etmediği müddetçe tekfir edilmez. Bu görüşe Cehmiye görüşü veya Gulatu Mürcie (aşırı mürcie) görüşü de denir. İmam Ahmed, Hallal gibi selef âlimleri bunları tekfir etmişlerdir.

Oysa insanın söz ve fiil ile, inkâr ve yalanlama olmadan da küfre girer.

"O sözü söylemediklerine dair yemin ediyorlar. Andolsun ki küfür sözünü söylediler ve İslamlarından sonra kâfir oldular." [2]

Allah bu ayet-i kerimede bir tek sözden dolayı onları tekfir etmiştir.

"Özür dilemeyiniz! Muhakkak ki imanlarınızdan sonra kâfir oldunuz." [3]

Bu ayet-i kerimede de Allah *(cc)*, Peygamber *(sav)* ile birlikte cihat etmelerine rağmen din ile dalga geçenleri tekfir etmiştir.

2. *9/Tevbe, 74*
3. *9/Tevbe, 66*

Cehalet Özür müdür?[1]

Bir önceki bölümde, insanın Allah'ın küfür dediği herhangi bir söz veya fiille dinden çıkacağını beyan ettik. Toplumumuza baktığımızda insanlar, Allah'ın küfür dediği her şeyi işliyorlar. Fakat çoğu insan bilmeden, cahilce (!) bunu yapıyor. Bundan dolayı bu toplumda cehaletin özür olup olmadığı gündeme gelir. Bu konuya geçmeden önce anlaşılması gereken ve konuya giriş teşkil edecek önemli bir mesele vardır.

"Bil ki şüphesiz, Allah'tan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur." [2]

"Onlar Kur'ân'ın (derin anlamlarını anlayacak şekilde dikkatli) düşünmüyorlar mı?" [3]

"Akletmiyorlar mı?" [4]

"Onlar, Kur'ân'ı derinlemesine düşünmezler mi?" [5] ve benzeri ayetlerde Allah; insanları sürekli öğrenmeye, düşünmeye, tefekkür etmeye davet etmiştir. Yine Allah, Kur'ân'da cahilliği ve cehaleti eleştirmiştir. Kendisine Kur'ân geldiği hâlde yüz çevirenleri şiddetli bir dille azarlamıştır:

"Onlara ne oluyor ki öğütten yüz çeviriyorlar? Âdeta ürkmüş yaban eşekleri gibidirler. Aslandan (korkup) kaçan." [6]

Yine ayette:

"Rabbinin ayetleri kendisine hatırlatıldığı hâlde yüz çeviren ve elleriyle (yapıp) takdim ettiğini unutandan daha

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/8. Derste amelin terkinden bahsedilmektedir.*
   Akaid Dersleri/İlim Talebi ve Cehalet/6, 7, 8, ve 10. Dersler
2. *47/Muhammed, 19*
3. *4/Nîsa, 82*
4. *36/Yâsîn, 68*
5. *47/Muhammed, 24*
6. *74/Müddessir, 49-51*

zalim kim olabilir?" [7] denilerek, yüz çevirmeye ve ilgisiz kalmaya ağır bir şekilde tepki verilmiştir.

İslam uleması, bu noktaya dayanarak: *"Her insanın üzerine Allah'ı tanıması, tevhidi öğrenmesi, yakinen iman edecek kadar bilgiye sahip olması farzdır."* demişlerdir. Her kim imkân bulur da öğrenmezse veya ilgisiz kalırsa bunun, bilip de yapmayanlarla eş değerde olduğunu ve özrünün olmadığını söylemişlerdir. Özür sahibi kimse; istediği hâlde ulaşamayan, talep ettiği hâlde öğrenecek veya kendisine öğretecek birini bulamayanlardır.

İmkân demek, Kur'ân ve sünnetin varlığıdır. Bir insan Kur'ân'a yetişmiş; fakat onu araştırmıyor ve ilgi duymuyorsa bu insana cahil denmez, *"yüz çeviren"* veya *"ilgisiz"* denir. Çünkü Allah *(cc)* Kur'ân'da şöyle buyuruyor:

"Sizi ve kime ulaşırsa onu uyarmam için bu Kur'ân bana vahyedildi." [8]

Bu ayet açıkça gösterir ki Kur'ân'ın kendisine ulaştığı bir kişi uyarılmış demektir. Öyle ise cehalet meselesini ele alırsak bizim toplumumuzun cehaletle hiçbir alakası yoktur. İster cehalet özür olsun ister olmasın bizim toplumumuzu bağlamaz. Bizim toplumumuz kendisine uyarı geldiği hâlde Kur'ân'a ilgisiz kalıp Kur'ân'dan yüz çevirenlerdir.

---

7. 18/Kehf, 57
8. 6/En'âm, 19

Cehaletin Özür Olup Olmayışı[1]

Bir şeyi, şeri hükmünü bilmeden yapana *"cahil"* denir. Cehaleti mazeret kabul etmek, yaptığının yanlış olmasıyla beraber bu yanlışla kişinin sorumlu olmaması demektir. O yanlışın dünya ve ahiretteki karşılığıyla muhatap olunmamaktır. İçki içmenin hükmünü bilmeyen biri için *"Cehalet mazerettir."* dersek; şeri had uygulanmaz, ahirette içki içenlerin azabına uğramaz.

"Cehalet mazeret değildir." dediğimizde, fiil bilmeden de yapmış olsa o amelin dünyada ve ahiretteki olumsuz karşılığıyla muhatap olur.

Allah'ın şeriatına muhalefet kısım kısımdır. Her bir kısmın kendine özel hükümleri vardır. Bazı muhalefetlerde cehalet mazeret, bazısında değildir.

Büyük Şirk ile Allah'a Şirk Koşmak

Allah'a şirk koşan insanın cehaleti mazeret değildir. Çünkü şirk koşmanın çirkin oluşu her insanın fıtratına yerleştirilmiştir. Bu nedenle hiçbir mükellef bu konuda mazur değildir.

> *"Yüzünü (hiçbir şeyi Allah'a ortak koşmayan muvahhid) bir hanif olarak dine çevir. Allah'ın insanları yarattığı fıtrata (uy). Allah'ın yaratmasında değişiklik yoktur. (Herkesi tevhid fıtratı üzere yaratmıştır.) İşte dosdoğru din budur. Ancak insanların çoğu bilmezler. O'na yönelenler olun. O'ndan korkup sakının. Namazı dosdoğru kılın ve müşriklerden olmayın."* [2]

Bu ayetle **hanifliğin** yani, şirki bırakıp tevhide meyletmenin fıtrat olduğu ve Allah'ın herkesi bu fıtrat üzere yarattığı açıkça ifade edilmiştir. Ve Allah *(cc)* bu fıtratın gereği olarak

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İlim Talebi ve Cehalet/10. Ders ve ayrıca 6. Derste iki görüşten bahsediliyor.*
2. *30/Rûm, 30-31*

O'na kulluk etmeyi, yönelmeyi, ibadeti ve müşrikliği terk etmeyi emretmiştir.

"Her çocuk (İslam) fıtrat üzere doğar. Sonra ebeveyni onu Yahudileştirir, Hristiyanlaştırır ya da Mecusileştirir." [3]

"... Ben kullarımın hepsini hanif olarak yarattım. Sonra şeytanlar onları dinlerinden saptırdı ve haramı helal yapmalarını, bana şirk koşmalarını onlara emretti..." [4]

Allah, cehalet ve taklit mazeretini ortadan kaldırmak için tevhidi insanın fıtratına yerleştirmiş ve insandan söz almıştır.

"(Hatırla!) Hani Rabbin Âdemoğullarının sırtlarından zürriyetlerini almış ve onları kendilerine şahit tutarak: 'Ben sizin Rabbiniz değil miyim?' demişti. Demişlerdi ki: 'Evet! (Sen bizim Rabbimizsin!) Şahit olduk.' (Bu,) kıyamet günü: 'Biz bundan habersizdik.' dememeniz içindir. Ya da: 'Babalarımız daha önce şirk koşmuştu. Biz ise onlardan sonra gelen (ve onları taklit eden) bir nesiliz. Batıl ehlinin yaptıkları yüzünden bizi helak mı edeceksin?' dememeniz içindir. Ayetleri böyle detaylı bir şekilde açıklıyoruz ki (Allah'a verdikleri söze) dönsünler." [5]

Allah *(cc)* insanlara bu sözü hatırlatması için nebiler yollamış, kitaplar indirmiş, hakka davet eden uyarıcılar kılmış ve kâinatın her yerini insanların düşünüp öğüt almaları için ayetlerle donatmıştır.

Fıtratında var olan bu bilginin peşine düşen, düşünen ve akledenler muvahhid; bu bilgiyi önemsemeyen, atalarından bulduğuyla yetinenler ise müşrik olarak yaşamışlardır.

Allah Resûlü'nden önce yaşayan insanlara İslam'ın muamelesi bu ayetlerin ve hadislerin canlı tefsiridir. İsa *(as)* ile Allah Resûlü *(sav)* arasında altı yüz yıllık bir fetret dönemi vardır.

3. *Buhari, Müslim*
4. *Müslim*
5. *7/A'râf, 172-174*

Bu dönemde ne bir kitap ne de bir peygamber olmuştur. Mevcut dinleri tahrif edilmiş, şirk ve dalalet yaygınlaşmıştır.

Buna rağmen Allah *(cc)* o dönemde Allah'a şirk koşanları mazeretli kabul etmemiştir. Oysa o dönemin adı *"cahiliye dönemi"* dir. En yaygın olan haslet cehalet olduğundan bu şekilde isimlendirildiler.

İmam Müslim rivayet ediyor:

"Bir adam Allah Resûlü'ne:

— Benim babam nerede, diye sordu.

— Ateştedir, dedi.

Adam gidince onu çağırdı ve:

— Benim babam da senin baban da ateştedir, dedi."

Aynı hadisi İbni Mace, Abdullah b. Ömer'den *(r.a)* naklediyor:

"Bir bedevi Allah Resûlü'ne gelip:

— Ey Allah'ın Resûlü, benim babam cahiliyede akrabayı gözetirdi, dedi onun iyiliklerini saydı ve:

— O nerededir?

— Ateşte, buyurdu.

Bu, bedevinin zoruna gitti.

— Senin baban nerededir Ey Allah'ın Resûlü, dedi.

— Hangi müşriğin kabrine uğrarsan onu ateşle müjdele, dedi.

Daha sonra bedevi Müslim oldu. O şöyle diyordu:

— Allah Resûlü bana, beni yoran bir sorumluluk yükledi. Hangi kâfirin kabrine uğradıysam onu ateşle müjdeliyorum."

O dönemde yaşamış ve ölmüş kim varsa *"salih amel"* sahipleri de olsa ateşle müjdelemiştir. Bunun tek nedeni,

bilmeden/cahilce ve atalarının yolunun hayırlı bir yol olduğu teviliyle Allah'a yapmaları gereken ibadeti O'ndan başkasına yapmalarıdır.

İmam Müslim naklediyor:

"Allah Resûlü annesinin kabrini ziyaret etti. O ağladı çevresinde bulunanları da ağlattı. Şöyle dedi: 'Rabbimden anneme bağışlanma için izin istedim, bana izin vermedi. Kabrini ziyaret için izin istedim, verdi…' "

İstiğfar/bağışlanma müşrikler için yasaklanmıştır. (Ölmüş olanlar için) Ve Allah Resûlü'nün annesi de olsa Allah'a şirk koştuğu için Allah *(cc)* onu affetmemiştir.

Bunun yanında fıtratında var olan bilginin peşine düşen ve Allah'ı birleyen ise dünyada ve ahirette bahtiyar olandır.

İmam Buhari'nin *(r.h)* *"Sahih"*inde kendisinden bilgi aktardığı Zeyd b. Amr b. Nufeyl bunlardan biridir.[6]

Abdullah b. Ömer *(r.a)* Resûlullah'tan *(sav)* aktararak der ki:

"Resûlullah, Zeyd b. Amr b. Nufeyl'e, Beldah'ın aşağı kısmında rastladı. Bu karşılaşma, Resûlullah'a henüz vahiy gelmeye başlamadan önce idi. Resûlullah'a bir sofra ikram edildi, sofrada et de vardı. Resûlullah sofradan yemekten kaçındı ve onu Zeyd'e sundu. O da yemekten kaçındı. Sonra Zeyd şunları söyledi:

— Ben sizin putlarınıza kestiğiniz etten yemem. Ben sadece Allah'ın ismi zikredilerek kesilenden yerim.

Zeyd, Kureyş'i kestikleri sebebiyle ayıplar ve şöyle derdi:

— Koyunu Allah yarattı. Onun için gökten yağmur indirdi, yerden de bitki çıkardı. Ama siz onu Allah'ın ismini zikretmeden kesiyorsunuz.

Böylece Zeyd, onların bu davranışlarının münker olduğunu ortaya koyuyordu." [7]

---

6. *Bk. Buhari, Kitabu Menakıb el-Ensar.*
7. *Buhari, Kitabu Menakıb el-Ensar, 4520.*

Bir başka rivayette ise şöyle aktarılır:

"Zeyd b. Amr b. Nufeyl hakiki dini sorup ona tâbi olmak üzere (Varaka b. Nevfel ile birlikte) Şam'a gitti. Orada bir Yahudi âlimine rastladı. Dini hakkında ona sordu ve:

— Belki de dininize gireceğim (bana onu tanıtın), dedi.

Yahudi:

— Sen, Allah'ın gazabından nasibini almadıkça bizim dine giremezsin, diye cevap verdi.

Zeyd:

— Ben Allah'ın gazabından kaçarak buralara geldim (gazap değil, rıza ve rahmet arıyorum). Elimden geldiğince, Allah'ın gazabından herhangi bir pay almaya asla niyetim yok. Sen bana bir başkasını göster (de ona gideyim), dedi.

Yahudi âlim:

— Ben haniflikten başka bir şeyi tanımıyorum, cevabını verir.

Zeyd:

— Haniflik nedir?

Yahudi âlim açıkladı:

— İbrahim'in dinidir. O, ne Yahudi ne de Hristiyan'dı. Allah'tan başka bir şeye de tapmıyordu.

Zeyd onun yanından çıkınca Hristiyan âlimlerinden biriyle karşılaşır. Ona da aynı şeyleri söyler. Alim:

— Sen Allah'ın lanetinden nasibini almadıkça bizim dinimize giremezsin der. Zeyd:

— Ben zaten Allah'ın lanetinden kaçarak bu diyarlara geldim. Elimden geldiğince, ebediyen Allah'ın lanetinden bir şey yüklenmeyeceğim. Sen bana bir başkasını gösterebilir misin, der.

O âlim de:

— Hayır, ben haniflikten başka bir şey bilmem, cevabını verir.

Zeyd:

— Haniflik nedir, diye sorar.

Âlim:

— İbrahim'in dinidir. O ne Yahudi ne de Hristiyan'dı. O sadece Allah'a tapardı, cevabını verir.

Zeyd onların İbrahim hakkındaki sözlerini işitince, oradan ayrılır. Dışarı çıkınca ellerini kaldırıp:

— Allah'ım, seni şahit kılıyorum. Ben İbrahim'in dini üzereyim! der." [8]

Büyük Şirk Dışında Kalan Küfürler

Bir helalin haram, haramın helal sayılması, (*"Namaz farz değildir."* gibi) şeri bir hükmün inkâr edilmesi, şeri bir meseleyle alay edilmesi, İslam düşmanlarının dost edinilmesi gibi dinde bilinmesi zorunlu olan bir meseleye[9] muhalefet etmek.

Bu meselelerin bilinmesi Kur'ân ve sünnetle mümkündür. Bunlar insanın fıtratına yerleştirilmediği için, kişinin doğru bilgiyi haricî bir kaynaktan öğrenmesi gerekir.

İslam âlimleri bu tip konular için şu kaydı zikrederler: *"Yeni Müslim olan veya Müslimlerden uzak bir beldede yaşayanın bu hükümleri bilmeme durumu olduğundan hüküm anlatılır, muhalefete devam ederse kâfir olur, tevbe ederse cehalette mazurdur.*

Müslimlerin arasında yaşayan ise bu hükümleri bilmekle mükellef olduğundan cehaleti mazeret değildir."

---

8. *Buhari, Kitabu Menakıb el-Ensar, 4521.*
9. *Dinde bilinmesi zorunlu olan bilgi: Her Müslimin öğrenmesinin farz-ı ayn olduğu bilgilerdir. Bazı âlimler buna "ilm-i amme" demişlerdir. Akıllı olan her mükellefin bilmek zorunda olduğu ve cehaletin mazeret olmadığı bilgilerdir. Allah'ın farz kıldıkları ve haram kıldıkları bu başlığa dahildir.*

Şeri Meselelerde Muhalefet

Büyük şirk olmayan, dinde bilinmesi zorunlu olmayan meselelere gelince:

Bu meselelerin öğrenilmesi, dinin detaylarında fıkıh sahibi olmak farz-ı kifayedir. Her insanın bunları öğrenme zorunluluğu yoktur. Bu tip konularda şeri emirlere muhalefet edenler mazeretlidirler.

Bu Ümmette Küfür ve Şirkin Vuku Bulacağı ve Yaygınlaşacağı

İnsanlar küfür ve şirkle ilgili ayetleri sanki başka ümmetlere inmiş gibi anladıklarından, bu ümmette küfür ve şirk hiç vuku bulmayacakmış gibi düşünürler. Veya irca fikri ümmette yaygınlaştığından, insanlar Kelime-i Tevhid'i söyledikten sonra bir daha hiç küfre girmeyeceklerini zannederler. Bu, Peygamberimizin hadisleri ve yaşanılanlar ışığında batıl bir görüştür.

1. Resûlullah *(sav)* şöyle buyurmuştur:

"Bu ümmetten bir grup putlara tapmadıkça ve bir grup da müşriklere katılmadıkça kıyamet kopmaz." [1]

Bu hadis şirkin bu ümmette vuku bulacağının çok açık delilidir.

2. Peygamberler (bizim Peygamberimiz de dahil) ümmetleri ve zürriyetleri için sürekli İslam üzere kalmalarını vasiyet etmiş ve böyle dua etmişlerdir.

"Rabbimiz! Bizi sana teslim olmuş iki kul ve soyumuz içinden sadece sana teslim olan bir ümmet kıl!" [2]

"İbrahim, (İslam'ı) oğullarına vasiyet etti. Yakub da böyle yaptı: 'Ey evlatlarım! Allah sizin için (İslam) dinini seçti! Yalnızca Müslimler/şirki terk ederek tevhidle Allah'a yönelen kullar olarak can verin!" [3]

3. Ebu Hureyre'nin *(r.a)* şöyle dediği rivayet olunur:

"Peygamber vefat edince Ebu Bekir halife olup Araplardan kâfir olanlar kâfir olunca tüm Arap yarımadası, Mekke, Medine ve Bahreyn sahillerinden küçük bir grup hariç, dinden döndüler. Kimi yalancı peygambere tâbi oldu, kimisi zekât vermeyeceğini söyledi kimi de dinden dönenlerden

1. *Tirmizi, Ebu Davud*
2. *2/Bakara, 128*
3. *2/Bakara, 132*

cesaret alarak İslam dinini terk etti. Peygamber yaşarken iman edenlerin yüzde doksanı dinden döndüler. Sahabiler Ebu Bekir eşliğinde onlarla savaşıp birçoğunu öldürmüş ve birçoğunun da korkup sinmesine sebep olmuştur." [4]

Bu vaka bize İslam'ın, çoğunluk/hesap dini olmadığını çok net bir şekilde gösterir. İslam'da yanlış yapanların çokluğu veya genelin yanlışa düşmesi hükmü değiştirmez. Çünkü çokluk ve çoğunluğun kâle alınması demokrasi dininin esasıdır. Sahabe, çoğunluğun dinden dönmesinde hiçbir hesaplamaya gitmemiş, onlarla savaşmakta hiç tereddüt etmemiştir. Günümüzde küfrün ve şirkin yaygınlaşıp İslam adına meşrulaştırılmasındaki en büyük sebep, bazılarının küfrü ve şirki çoğunluğun işlemesine aldanıp tepkisiz kalmalarıdır. Musa *(as)* şöyle demiştir:

"Siz ve yeryüzünde bulunanların tamamı kâfir olsanız şüphesiz ki Allah, (kimseye muhtaç olmayan, her şeyin kendisine muhtaç olduğu) Ğaniy, (her daim övgüyü hak eden ve varlıklar tarafından övülen) Hamîd'dir." [5]

---

4. *Buhari, Müslim*
5. *14/İbrahîm, 8*

Hâkimiyet[1]

Aslında hâkimiyet tevhidi; uluhiyet, rububiyet, isim ve sıfat tevhidinin ortak konusudur. Özellikle uluhiyet ve rububiyet konusunda işlenilir. Fakat son zamanlarda hâkimiyet tevhidinin anlaşılmaması ve özellikle bu noktada sorun yaşanması sebebiyle ilim ehli hâkimiyet tevhidine özel bir yer ayırmış ve müstakil bir konu olarak zikretmişlerdir.

- **Rububiyet tevhidinin beş esasından biri de**, Allah'ı emretme ve nehyetme yetkisinde yani yasa yapma, helal ve haramları belirlemede Allah'ı *(cc)* birlemektir. Tevbe Suresi 31. ayetin tefsiri bunun delillerindendir.

- **Uluhiyet tevhidi:** Allah'ı ilahlık sıfatlarında (ibadette) birlemektir. İlahın manalarından biri de yöneten, hükmeden ve otorite sahibi olandır. Bu yönüyle hâkimiyet tevhidi uluhiyete dahildir.

- **İsim ve sıfat tevhidi:** Allah'ın isimlerinden biri de El-Hakem yani hükmedendir.

Bunlar bize hâkimiyet tevhidinin ne kadar önemli olduğunu gösterir. Tevhidin üç bölümünün ortak noktası hâkimiyettir. İnsanın yaratılış gayesi Allah'a ibadet etmektir. İbadet etmek de kişinin Allah'a kulluk etmesi yani, O'nun emir ve nehiylerine boyun eğmesi demektir. Bu da hâkimiyet tevhidinin ta kendisidir.

Akıllıca düşünen bir insan şunu çok rahat anlayabilir ki kâinatın tüm kanunlarını Allah belirlemiştir. Kâinata düzeni de Allah vermiştir. Kâinatı incelediğimiz zaman akılsız ve şuursuz olmalarına rağmen mükemmel bir düzen olduğunu görürüz. Aynı şekilde Allah kâinatın hâkimi olduğu gibi

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Siyer Dersleri/15, 16 ve 17. Derslerde bu başlık ve beraberindeki şüpheler anlatılmaktadır.*
   Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/1 ve 2. Dersler
   Tevhid Dersleri Sitesi, Tevhid Müdafaası Dersleri 9 ila 18. dersler arasında bu konuların geniş izahını bulabilirsiniz.

insanların hayatının da hâkimidir. Eğer insanlar Allah'ın hükümlerine teslim olsalar kâinattaki o mükemmel düzeni kendi hayatlarında da hissedeceklerdir. Yine düşündüğümüz zaman insanı yaratan ve kâinatı insana musahhar kılan Allah, hiç şüphesiz insanı başıboş bırakmayacaktır.

"Yoksa insan (emredilmeden, nehyedilmeden, bir şeriata tabi tutulmadan) başıboş bırakılacağını mı sandı?" [2]

Allah'ın hâkim olduğu, yönetici olduğu, kanun koyucu olduğu konusunda kendini İslam dinine nispet edenler arasında ihtilaf söz konusu olmamıştır. Fakat uygulama ve pratikte bu esasa ciddi manada muhalefet söz konusudur. Bunları tek tek ilerleyen bölümlerde ele alacağız.

Bir Şüphe ve Cevabı

Şüphe: Bazıları hâkimiyet tevhidi diye bir şeyin olmadığını, sahabi ve seleften böyle bir şeyin bilinmediğini söylerler.

Cevap olarak deriz ki: Bir şeyin itikada dahil olabilmesi için illa sahabi ve selefin onu konu etmesine gerek yoktur. Mesela, isim ve sıfat meselelerinde sahabiler arasında kesinlikle ihtilaf yoktur. O dönemde isim ve sıfat tevhidi diye müstakil bir şey de yoktur. Daha sonraki dönemlerde insanlar isim ve sıfat konusunda sapıtınca selef uleması tevhidin bu kısmında yoğunlaşıp özel bir konu olarak yazmaya ve anlatmaya başladılar. Hâkimiyet tevhidi de bunun gibidir.

---

2. 75/Kıyamet, 36

Hâkimiyet Tevhidine Aykırı Hâller

Hâkimiyet tevhidi, Allah'ın kanun koyucu olarak birlenmesidir. Kanunları ve yaşam tarzını Allah'ın değil de farklı kurum, kuruluş ve insanların belirlediği her sistem şirk sistemidir ve buna razı olan insanlar da müşriktirler. Kanun yapan ister demokrasilerdeki çoğunluk olsun, ister aşiret ağası veya diktatör gibi tek bir fert olsun, isterse de imparatorluk veya krallıktaki gibi bir aile olsun fark etmez. Allah'ın dışında kanun yapan ve koyan müşriktir.

Demokrasi: Yunanca bir kelimedir. Demos (halk) ve kratos (egemenlik) kelimelerinden oluşur.

Halkın egemenliği veya halkın kendi kendini yönetmesi demektir. Bunun en yaygın şekli de halkın seçimlere katılarak, milletvekillerine oy vermesi ve verdiği bu oy ile seçtiği şahsı kendi yerine/vekil olarak kanun yapma yeri olan parlamentoya göndermesidir. Bu durumda halk, parlamentoda kendisi kanun yapıyor gibidir. Bu yazdıklarımızdan hâkimiyet tevhidine aykırı duran iki grup insan ortaya çıkar: Seçenler ve seçilenler.

Seçilenler (Yönetenler) (Bölüm 1)[1]

Seçilen demek, parlamenter (milletvekili) demektir. Bu insanların seçilmesindeki gaye, kanun yapma yeri olan parlamentoya girip insanların hayatını kolaylaştıracak (!) kanunlar yapmaktır. Parlamento küfrün merkezidir, buraya giren insanlar da istisnasız kâfirdirler.

Deliller

1. Allah'ın İndirdikleriyle Hükmetmezler

"Her kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmezse onlar kâfirlerin ta kendileridir." [2]

Bu ayetin nüzul sebebinde iki rivayet zikredilir:

a. Ehl-i Kitap, zina yapanları recmederdi. Daha sonraları zenginler de bu işi yapınca zenginlere sadece yüzlerini siyaha boyayıp dövme cezası getirdiler. Zina olayı çoğalınca dediler ki: *"Öyle bir ceza bulalım ki hem zengine hem de fakire uygulayabilelim."* Bunun üzerine bu ayetler indi.

b. Yine buna benzer bir değişikliği adam öldürmenin diyetinde de yaptılar ve ayetler indi.

Görüldüğü gibi Kitab'ı inkâr etmedikleri hâlde sadece Kitap'tan bir hükümde hafif bir değişiklik yaptıkları için Allah *(cc)* onlara *"kâfir"* demiştir. Bugünkü parlamentolar ise Kitab'ın hükmünü tamamen değiştirmektedir.

Şüphe: Bazıları der ki: *"Bu ayet Ehl-i Kitap hakkındadır, bizi bağlamaz!"*

Cevap: Tefsir usulünde şu kaide vardır: *"İbret lafzın umumiliğindedir, indiği sebepte değildir."* Bu kaide, üzerinde ittifak edilen bir kaidedir. Aynı şüphe sahabi döneminde de söylenince Huzeyfe *(r.a)* şöyle demiştir:

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/2. Ders*
2. *5/Mâide, 44*

"Ne güzel şey! Bütün kötülükler Ehli Kitab'a, tüm güzellikler ise size!"

Biz ayetleri şunun hakkında indi, bunun hakkında indi diye ayırırsak yüz ayet dışında müminlere hiçbir şey kalmaz.

Şüphe: Bazıları Maide Suresi 44, 45 ve 47. ayetleri alıp: *"Allah'ın hükmüyle hükmetmeyenler bazen kâfir, bazen zalim, bazen de fasık olur."* derler.

Cevap: Kur'ân-ı Kerim'de zulüm ve fısk kelimeleri, küfür ve şirk manalarında kullanılır. Lokman *(as)*:

"Şüphesiz ki şirk, en büyük zulümdür." [3] demiştir.

Allah *(cc)* Kur'ân-ı Kerim'in birçok yerinde *"Allah zalimler topluluğunu hidayet etmez, fasıklar topluluğunu hidayet etmez."* [4] diyerek kâfirleri, zalim ve fasık diye isimlendirmiştir. Demek ki zulüm ve fıskın,

- İnsanı dinden çıkaran küfür manasında kullanımı.
- İnsanı dinden çıkarmayan manada olmak üzere iki çeşit kullanımı vardır.

Hâkimiyet ile ilgili ayetleri bir araya topladığımızda görürüz ki buradaki kullanımlar, kişiyi dinden çıkaran küfür manasındadır.

Şüphe: Bazıları da derler ki: *"Kişi Allah'ın indirdiklerini inkâr ederek, Allah'ın kanunları ile hükmetmezse kâfir olur. Kabul eder, fakat bazı sebeplerden dolayı bu kanunları uygulamazsa kâfir olmaz."* Maide Suresi 44. ayetin tefsirinde bazı âlimler de buna benzer sözler söylemişlerdir.[5]

Cevap: Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyenlerin kâfir olduğu, ayetin zahirinden ortaya çıkar. Bu getirilen yorum ise hiçbir dayanağı olmayan şeytan vesvesesidir. Sahabi sözü

---

3. *31/Lokmân, 13*
4. *9/Tevbe, 23-24*
5. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/2. Ders*

dahi Kur'ân'ın ortaya koyduğu manayı değiştiremiyorsa dayanaksız bir söz nasıl değiştirsin?

Ayetin nüzul sebebinde, Yahudiler Allah'ın hükmünü inkâr etmemişlerdir. Zengin ile fakire uygulayacakları ortak bir ceza bulmuşlardır. Kur'ân-ı Kerim'de Allah *(cc)* insanları tekfir ederken, söyledikleri sözleri ve yaptıkları fiilleri esas alır. İnkâr etmek kalple alakalı bir mesele olduğu için zahire göre hükmetmekle memur olan bizleri bağlamaz.

"Andolsun ki sözlerini onlara soracak olsan: 'Lafa dalmış, eğleniyorduk.' diyeceklerdir. De ki: 'Allah'ı, ayetlerini ve Resûlü'nü mü alaya alıyorsunuz?' Özür dilemeyiniz! Muhakkak ki imanlarınızdan sonra kâfir oldunuz." [6]

Bu ayette Allah *(cc)* mücerret bir söz ile onları tekfir etmiştir. Mesela, İslam uleması mukaddesata söven bir insanın kâfir olacağında icma etmişlerdir. Velev mukaddesatı inkâr etmese bile. Bu da bize gösterir ki bir küfür fiili veya sözü hasıl olduğunda inkâra bakılmaz.

Daha önce geçtiği gibi küfrün çeşitleri vardır. İnkâr küfrü bunlardan sadece birisidir. Şeytan Allah'ı inkâr etmemiştir. Sadece Allah'ın Âdem'e *(as)* secde emrini yerine getirmemiştir. Allah *(cc)* ise şeytan için: *"O diretti, büyüklendi ve kâfirlerden oldu."* [7] buyurmuştur. Şeytanın küfrünün çeşidi inkâr değil kibirdir. Mekkeli müşriklerden (Ebu Talib gibi) bazıları Peygamber'in doğru söylediğini kabul etmiş, fakat atalarının dinini taklitten dolayı Peygamber'e tabi olmamışlardır.

Not: Ehl-i Sünnet'in yanında iman; söz, amel ve itikattır. İmanın zıddı olan küfür de söz, fiil ve itikad ile olur. Sapık bidatçilere göre iman sadece tasdikten ibaret olduğu için imanın zıddı olan küfür de tasdik etmenin zıddı olan inkâr-

6. *9/Tevbe, 65-66*
7. *2/Bakara, 34*

dan ibarettir. İhtilafın ana sebebi budur. Bunun delilleri ve cevapları iman ve küfür bölümünde geçti.

İmam Ahmed ve Humeydi, amelleri inkâr etmediği hâlde yapmayan veya kabul ettiği hâlde Allah'ın emirlerini ters yüz edenlerin Müslim olduklarını söyleyenleri duyunca: *"Bu apaçık bir küfürdür."* demişlerdir. Bu görüşü İmam Ahmed'in oğlu *"Sünnet"* adlı kitabında ve İbni Teymiyye fetvalarında zikretmişlerdir.

Seçilenler (Yönetenler) (Bölüm 2)[1]

Şüphe: İbni Abbas'ın *(r.a)* bu ayete: "كفر دون كفر/*Küfür olmayan küfür"* insanı dinden çıkarmayan küfür dediği naklolunur.

Cevap

1. Bu rivayet sahih değildir. Senedinde Hişam b. Huceyr adında zayıf bir ravi vardır.

2. Sahih olduğunu kabul etsek dahi İbni Abbas *(r.a)* bu sözü ayetin tefsiri olarak söylememiştir. Hariciler bu ayetle Ali'ye *(r.a)* kâfir dedikleri zaman İbni Abbas bu yorumu yapmıştır.

3. Bunun sahih olduğunu kabul etsek bile sahabinin sözü delil olur mu? Âlimler bu konuda ihtilaf etmişlerdir. Delil olduğunu söyleyen âlimler, delil olabilmesi için iki şart ileri sürerler:

a. Kur'ân ve sünnete muhalif olmayacak.

b. Başka bir sahabiye muhalif olmayacak.

İbni Abbas'tan *(r.a)* nakledilen bu tefsir, ayetin kendisine muhaliftir. Ayrıca sahabiden İbni Mesud bu ayet ile küfrün kastedildiğini söylemiştir. Ayrıca İbni Abbas'tan sahih yolla gelen diğer rivayetlerde, o da Allah'ın şeriatıyla hükmetmemeye küfür demiştir.

2. Kanun Yaptıkları için Kâfirdirler

Kanun yapma yetkisi sadece Allah'a aittir. Bu, Allah'ın birlenmesi gereken sıfatlarından birisidir. Kur'ân-ı Kerim Yusuf Suresi 40. ayette: *"Hüküm yalnızca Allah'ındır."*[2] diyerek bunu belirtmiştir. Buradaki özelliğin sıradan bir özellik olmadığını ve muhalif olanın İslam dininden çıkacağını *"Hükmünde hiç kimseyi ortak kılmaz (tek hükümran, yasamada bulunan, doğru ve yanlış belirleyen O'dur.)"*[3] diyerek

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/2. Ders*
2. *12/Yûsuf, 40*
3. *18/Kehf, 26*

pekiştirmiştir. Allah'a, hükmünde ortak koşan veya başka kanun koyuculara da:

"Yoksa, Allah'ın izin vermediği şeyleri, kendilerine dinden şeriat kılan/kanun yapan ortakları mı var?" [4] diyerek kanun yapanların *"rab"* olduğunu bildirmiş ve konuyu bu şekilde muhkemleştirmiştir.

3. Bu Parlamentolar Allah'ın Kanunlarını Değiştirirler

"Onlar Allah'ı bırakıp din bilginlerini, abidlerini ve Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler. (Oysa) onlar yalnızca bir olan ilaha ibadet etmekle emrolunmuşlardı. O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. (Allah) onların şirk koştuklarından münezzehtir." [5]

"Resûlullah bu ayeti okurken cahiliyede Hristiyan olan Adiyy bin Hatem, boynunda gümüşten haç takılıyken geldi ve: 'Onlar, haham ve rahiplere ibadet etmediler.' dedi. Resûlullah da şöyle buyurdu: 'Din adamları, onlara Allah'ın helallerini haram, haramlarını da helal kıldılar. Onlar da buna tabi oldular. İşte bu, onların din adamlarına ibadetleridir.' " [6]

Allah'ın kanunlarını değiştirenler Hristiyan ve Yahudi din adamlarıdır. Din adamlarına içtihat yetkisi veren Allah'tır. Buna rağmen din adamlarının Allah'ın kanunlarında oynama yapma gibi bir lüksleri yoktur. Allah onların *"rab"* edindiklerini söylemiştir. Şimdi ise bu işi yapanlar kendilerine hiçbir şekilde bu yetkilerin verilmediği parti liderleridir. Bunların hâlini varın siz düşünün.

"(Şahsi arzu ve isteklere göre) haram ayların (yerlerini değiştirip) ertelemek küfürde ileri gitmektir." [7]

Allah'ın belirlediği aylarda inkâra kalkmadan sadece basit bir günde oynama yapmak dahi küfürde ziyadelikse acaba tüm kanunlarda oynama yapmak nedir?

4. *42/Şûrâ, 21*
5. *9/Tevbe, 31*
6. *Kıssayı; İbn Kesir ve Taberi, Tevbe Suresi 31. ayetin tefsirinde nakletmişlerdir. Ayrıca Tirmizi, Tevbe Suresi tefsirinde 3095 no'lu hadiste zikretmiştir.*
7. *9/Tevbe, 37*

Seçilenler (Yönetenler) (Bölüm 3)[1]

4. Bu Parlamentolar Allah'ın Ayetlerinin Dalga Geçildiği ve İnkâr Edildiği Yerlerdir

"Şüphesiz ki (Allah), Kitap'ta size (şu hükmü) indirdi: Allah'ın ayetlerinin inkâr edildiğini ve alaya alındığını duyduğunuz zaman, başka bir söze dalıncaya kadar onlarla beraber (aynı mecliste) oturmayın. (İnkâr etmeden ya da konuyu değiştirmedikleri hâlde aynı ortamda oturursanız) şüphesiz ki siz de onlar gibi (kâfir/müşrik) olursunuz." [2]

Bu ayet-i kerime, Allah'ın ayetlerinin dalga ve inkâr konusu olduğu yerlerde itiraz etmeden oturan insanların, bu küfrü işleyenlerle aynı hükümde olduğunun açık delilidir. Bu konuda İslam uleması ittifak hâlindedir. Fiili işleyen ile rıza gösteren arasında fark yoktur. Kişinin o mecliste oturması, oraya rıza göstermesi demektir. Hele bir de o ortama kendi rızası ile girmişse orada işlenen tüm fiillerden mesuldür.

Günümüzdeki parlamentolarda İslam dini inkâr edilmekte ve hafife alınmaktadır. Her akıl sahibi insan bilir ki parlamentoya giren insanlar orada işlenenlere itiraz edemezler.

5. Bunlar Bir Üst Ülkelere Muhakeme Olurlar

Her ülke yaşadığı ulusal sorunlarda dünyada sözü geçen AİHM, NATO, BM ve AB gibi kurumlara şikayette bulunarak sorunlarına çözüm arar.

"Sana indirilene (Kur'ân) ve senden önce indirilen (Kitaplara) iman ettiğini zannedenleri görmedin mi? İnkâr etmekle emrolundukları hâlde tağuta muhakeme olmak istiyorlar. Şeytan onları (hakka geri dönüşü zor) uzak bir saptırmayla saptırmak ister." [3]

"Herhangi bir konuda ihtilafa düşerseniz onun hükmü

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/7. Ders*
2. *4/Nîsa, 140*
3. *4/Nîsa, 60*

Allah'a aittir. İşte bu, Rabbim olan Allah'tır. Yalnızca O'na tevekkül ettim ve yalnızca O'na yönelirim." [4]

Ayette belirtildiği gibi Allah ve Resûlü'nün kanunlarından başka kanunlara muhakeme olmak haddi zatında küfürdür. Parlamentodakiler kanun yaptıkları için hem kendileri tağutturlar hem de başkalarının kanunlarına başvurdukları için kâfirdirler.

6. Bunlar Kâfirleri Dost Edinirler

Kâfirleri dost edinmek, onlara destek vermek küfürdür.[5]

4. *42/Şûrâ, 10*
5. *Bu konu Vela ve Bera kısmında incelenecektir.*

Seçenler (Yönetilenler) (Bölüm 1)

Demokrasilerde yönetilenler, seçimlere katılma suretiyle yönetime iştirak ederler. Bundan dolayı seçilen insanlara milletvekili, bunların toplandıkları mekâna da millet meclisi denir. Bir önceki konuda yazdığımız tüm ayetlere oy verenler de muhataptırlar. Çünkü birine vekâlet veren, vekâlet verdiği insanın bütün tasarruflarından sorumludur.

Genel Şüpheler

1. Şüphe: Bugün mücadele ancak siyasetle verilir. Bunun yolu da parlamentolara girmektir.

Cevap: Allah *(cc)* bu dinin esaslarını belirlediği gibi bu dini yaşama, yaşatma ve yaymanın esaslarını da belirlemiştir. İslam'da mücadelenin üç aşaması vardır:

a. Davet.

b. Hazırlık.

c. Cihat.

Bu aşamalar nas ile sabittir. Bunun dışında kalan tüm metot ve menhecler heva ve hevesin ürünüdür.

"Sonra seni, (ilahi) emre dayalı bir şeriat üzere kıldık. Ona uy. Bilmeyenlerin hevalarına/arzularına uyma." [1]

Bu ayet-i kerime, şeriatın belirlediğinden başka tüm yolların heva ve heves yolu olduğunun delilidir. Ayrıca Peygamberimizin *(sav)* geldiği dönemde de parlamento[2] yoluyla mücadele imkânı vardı. Kendileri Peygamber'i davet etmelerine ve mutlak yönetim teklif etmelerine rağmen Peygamberimiz böyle bir şeye tevessül etmemiştir.

Allah *(cc)* Kur'ân'da, Peygamberimiz de *(sav)* sünnetinde

---

1. *45/Câsiye, 18*
2. *Daru'n Nedve: Mekke şehir devletinin parlamentosu.*

sürekli olarak Müslim ile kâfirin birbirinden ayrılmasını sağlayacak emirler verirler.

- Allah, mümin ile kâfirin ismini birbirinden ayırmıştır.
- Varacakları yeri, cennet ve cehennem olarak ayırmıştır.
- Giyim kuşamda onları ayırmıştır.
- Müslimlere hicreti emrederek beldelerini ayırmıştır.
- Cihadı emrederek kâfirlere yaşam hakkını ortadan kaldırmıştır.

Siyaset ve parlamento vasıtası ile İslam'a fayda sağlama ve din düşmanlarıyla mücadele menheci, bu saydığımız maddelerin hiçbirine dahil değildir.

2. Şüphe: Yaptığımız iş nassa aykırı olsa da maslahat şeriatın delillerindendir. Bizler maslahat ile amel ediyoruz.

Cevap: Maslahatın şeri bir delil olması ihtilaflıdır. Ulemanın birçoğu maslahatı şeri bir delil olarak kabul etmemişlerdir. Kabul eden âlimler ise maslahatı üç kısma ayırmışlardır:

1. Allah'ın kabul ettiği maslahat (Nassa uygun olan).

2. Allah'ın reddettiği maslahat (Nassa muhalif olan).

3. Şeriatın ne iptal ettiği ne de kabul ettiği maslahat (Hakkında nas bulunmayan maslahat).

İkinci kısımla amel edilemeyeceğinde bütün ümmet müttefiktir. Üçüncü kısma gelince; kabul edenler, amel edebilmek için üç şart getirmişlerdir:

- Nassa muhalif olmayacak.
- Maslahat kesin olacak.
- Maslahat umumi olacak (yani, bütün ümmetin maslahatı gözetilecek).

Bir önceki bölümde verdiğimiz naslar incelendiğinde

parlementolar hakkında yasaklayıcı nasların olduğu kısma dahildir. Yani, Allah'ın ilga/iptal ettiği maslahatlar kısmındandır.

Velev ki parlemontaları *"hakkında nas olmayan maslahat"* kısmında değerlendirsek dahi buralara girmenin caiz olmadığı sonucunu çıkarırız. Çünkü böylesi maslahatlarla amel edebilmek için gerekli olan şartların hiçbiri yerine gelmemiştir.

Buralara girildiğinde ortaya çıkan neticelerin hemen hepsi nassa muhaliftir. İyi ile kötüyü insanların seçimine sunmak, yasalar üzerine yemin etmek, Allah düşmanlarıyla ortak çalışmak, Allah'ın izin vermediği yasalara çoğunluk talebi nedeniyle izin vermek...

Unutmayalım ki bugün ülkenin tüm genelevleri, içki üretim fabrikaları ve kumarı (milli şans oyunları) İslamcı (!) bir parti tarafından yürütülmektedir.

Ayrıca bu maslahat muhakkak/kati/kesin değildir. Mısır İhvanı bir darbeyle alaşağı edilmiş, on binlerce insan demokrasi uğruna heder olmuştur. Cezayir, Erbakan örnekleri hâlâ hafızalarda canlılığını korumaktadır.

Bu umumi bir maslahat da değildir. Bazıları bundan faydalanırken, birçok insan zarar görmektedir.

İlginçtir, Türkiye'de İslami kesimin en fazla hapsedildiği ve yüksek cezalar aldığı dönem AKP dönemidir!

Seçenler (Yönetilenler) (Bölüm 2)[1]

3. Şüphe: Peygamberimiz *(sav)* döneminde Necaşi Müslim olmuş ve krallığına devam etmiştir. İslam'ın hükümleriyle de hükmetmemiştir. Buna rağmen Peygamberimiz onun cenaze namazını kılmıştır.

Cevap:

- Necaşi, İslam'ı kabul ettikten sonra kendisine İslam'ın hiçbir hükmü ulaşmamıştı. Abdullah b. Mesud *(r.a)*:

"Habeşistan'dan döndükten sonra önceden yaptığımız gibi Peygamberimiz namazdayken ona selam verdik. Bu defa selamımızı almadı ve: 'Namazda meşguliyet vardır.' buyurdu."[2] demiştir.

Bu hadis, günde beş kez kılınan namazın hükümlerinin bile imkânsızlıktan dolayı Habeşistan'a ulaşmadığını göstermektedir. İnsanın bilmediği şeylerle hükmetmesi mümkün değildir.

- Tarihî kaynaklarda Necaşi'nin, Allah'ın hükümleriyle ne hükmettiğine ne de hükmetmediğine dair bir bilgi vardır. Necaşi'nin hükmetmediğini söylemek insanın bilmediği bir bilginin peşine düşmesi demektir. Bunu da Allah *(cc)* yasaklamıştır.[3]

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/2. Ders*
2. *Buhari*
3. *Bk. 17/İsrâ, 36*

Seçenler (Yönetilenler) (Bölüm 3)[1]

4. Şüphe: Yusuf *(as),* kâfir Firavun'un yanında bakanlık yapmıştır.

Cevap

a. Bir peygamber hakkında bilmeden konuşmak ve bir peygamberi küfür olduğu kabul edilen bir şeye nispet etmek icma ile küfürdür.

b. Yusuf *(as)* iki defa iftiraya uğramıştır: Kralın eşinin zina iftirası ve particilerin Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeme iftirası.

c. Yusuf *(as)* peygamberlerden bir peygamberdir. Tüm peygamberlerin daveti:

"Andolsun ki biz her ümmet arasında: 'Allah'a ibadet/kulluk edin ve tağuttan kaçının.' (diye tebliğ etmesi için) resûl göndermişizdir."[2] ayetinde açıklanmıştır.

Yusuf'un *(as)* görevi de diğer Resûller gibi insanları tağuttan uzak durmaya davet etmektir. Nisa Suresi 60. ayette gördüğümüz gibi tağutun manalarından biri de Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyenlerdir. Partici zihniyete göre Yusuf *(as)*, görevini yerine getirmek bir yana risalet görevine muhalefet etmiştir. Tağuttan kaçınmak yerine onun yanında yer almıştır. Öyleyse particilerin yanında iki yol vardır: Ya melikin Müslim olduğunu kabul edip Yusuf'u iftiradan kurtaracaklar ve kendileri de bu şirki terk edecekler ya da bu şirke devam etmek adına Kur'ân'dan bir ayeti kabul edip diğerini inkâr edecekler.

Not: İmam Nevevi, Mücahid ve başka âlimler melikin Müslim olduğunu savunmuşlardır. *"Çünkü Kur'ân'a genel olarak baktığımızda yöneticiler peygamberlerin davetlerine*

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/2. Ders*
2. *16/Nahl, 36*

karşı çıkmışlar ve onları tehdit etmişlerdir[3]*. Yusuf'un meliki ise Yusuf'a çok iyi davranmış hatta ona görev vermiştir. Bu da onun Müslim olduğunu gösterir."* derler. Tabi bunlar sadece birer ihtimaldir. Ancak particilerin çıkarımlarındansa imamların yorumları daha efdaldir. Zaten zindanda iken insanlara: *"Hüküm Allah'ındır."* diyen bir Peygamber'in, yönetici olunca Allah'ın hükümlerini terk edip beşerî kanunlarla hükmetmesi düşünülemez. Sıradan bir insana dahi yakışmayan bu durum, Yusuf'a *(as)* nasıl yakışsın?

"Onunla konuşunca da şöyle demişti: 'Sen, bugün bizim yanımızda (geniş yetkilerle donatılmış) bir yönetici ve güvenilir birisin.' " [4]

Bu, Yusuf'un *(as)* melikle uzun süre konuştuğunun ve kendisine görev verildiğinin delilidir. Ayetin Arapça metnindeki *"kelleme"* lafzı Arapça gramere göre taf'il babındandır. Bu babta gelen fiil lafızları çokluğa delalet eder.

Burada sorulması gereken soru şudur: Yusuf *(as)* bu kadar uzun ne konuştu? Vazifeleri insanlara İslam'ı anlatmak olan, Yusuf gibi en zorlu şartlarda dahi Allah'a davet vazifesini terk etmeyen bir nebi muhakkak tevhidi anlatmıştır.

Mealini verdiğimiz Yusuf Suresi 54. ayette melik ona iyi davranmış ve ona mevki vermiştir. Kur'ân-ı Kerim incelendiğinde şu hakikat açıkça görülür. Yöneticiler bu davetle karşılaştıklarında aşağılar, tehdit eder, öldürmeye yeltenirler. Ama davetçiye hürmet ve ikramda bulunmazlar. Bu da Yusuf'un *(as)* davetine muhatap olan melikin farklı olduğunu gösterir, Müslim olma ihtimalini kuvvetlendirir. Kıssanın diğer rivayetleri de bu gerçeğe işaret eder:

Yusuf Suresi 56. ayette ise:

"İşte böylece Yusuf'a yeryüzünde temkin/imkân/iktidar

3. *Bk. 7/A'râf, 88; 14/İbrahîm, 13*
4. *12/Yûsuf, 54*

verdik. Orada dilediği yerde konaklar/dilediği gibi hareket ederdi.*"* [5] buyrulmaktadır.

Ayetin koyu renkli kısmı, Yusuf'un *(as)* orada kralın hükümleriyle değil, dilediği gibi hareket ettiğinin göstergesidir. Bunun bir başka delili ise Yusuf Suresi 76. ayettir:

"Allah'ın dilemesi hariç, Kralın dinine (yani yürürlükte olan yasalara) göre kardeşini tutuklaması söz konusu dahi değildi." [6]

Bu ayette açıkca Yusuf'un *(as)* melikin şeriatına göre hareket etmediği belirtilmiştir. Öyleyse ne ile hükmetmiştir? Yakub'un *(as)* şeriatıyla... Çünkü onun şeriatında hırsızlık yapanın cezası, çaldığı şey karşılığında alıkonulmaktı.

Allah *(cc)* şöyle buyurur:

"Yüklerini hazırladığı zaman, su kabını kardeşinin yükü içerisine koydu. Sonra bir münadi: 'Ey kafile! Sizler şüphesiz hırsızlarsınız.' diye ilan etti. (Sesin geldiği yöne) yönelip: 'Kaybettiğiniz (ve aradığınız şey) nedir?' demişlerdi. Dediler ki: 'Kralın su tasını kaybettik (de onu arıyoruz). Kim onu getirirse bir deve yükü yiyecek (ödül olarak) onundur. Ben de (ilan eden olarak ödülün verileceğine) kefilim.' 'Allah'a yemin olsun ki sizin de bildiğiniz gibi bizler bu yere bozgunculuk için gelmedik. Ve biz hırsız da değiliz.' demişlerdi. 'Peki, yalan söylüyorsanız nedir onun cezası?' demişlerdi. 'Cezası, kimde bulunursa (çaldığına karşılık) o alıkonulur. Biz (Yakub'un şeriatında) zalimleri böyle cezalandırırız.' demişlerdi." [7]

---

5. *12/Yûsuf, 56*
6. *12/Yûsuf, 76*
7. *12/Yûsuf, 70-75*

Seçenler (Yönetilenler) (Bölüm 4)[1]

5. Şüphe: Bu işi yapan insanlar cahildirler. Cahil oldukları için de onlara şeri bir hüküm olan tekfir uygulanamaz.

Cevap

a. Bu şüphenin cevabını genel hatları ile iman-küfür bölümünün cehalet kısmında anlattık.

b. Hâkimiyet, tevhidi ilgilendiren bir meseledir. Herkesin öğrenmesi ve hükmünü bilmesi farz-ı ayndır. Kur'ân ve sünnetin ulaştığı yerlerde kimse farz-ı ayn olan meselelerde mazeretli olamaz. Bunlara cahil değil, Allah'ın dininden yüz çeviren (mu'rid), ilgisiz denilir. Bu da başlı başına bir küfürdür. Şu ayetler buna delildir:

"Onlara ne oluyor ki öğütten yüz çeviriyorlar? Âdeta ürkmüş yaban eşekleri gibidirler. Aslandan (korkup) kaçan." [2]

"Rabbinin ayetleri kendisine hatırlatıldığı hâlde yüz çeviren ve elleriyle (yapıp) takdim ettiğini unutandan daha zalim kim olabilir?" [3]

- Cahil, konu hakkında hiçbir bilgisi olmayan kişidir. Söz konusu kişiler dinden konuşulduğunda mangalda kül bırakmayan, maslahat, Necaşi, Yusuf *(as)* gibi siyer, usül ve tefsir ilimlerine konu olan meselelerde dahi bilgi sahibi olan kişilerdir.

6. Şüphe: Bunlar tevil ehlidirler, tevil ehli de tekfir edilmez.

Cevap

a. Tevil ne demektir?

Tevil, bir nassa dayanarak başka bir nassın zahirini çevirmektir.

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/2. Ders*
2. *74/Müddessir, 49-51*
3. *18/Kehf, 57*

Tanımdan da anlaşıldığı gibi tevil, *"nassa dayalı"* olmalıdır. Nassa dayalı olursa buna *"sahih tevil"* denir. Nassa dayalı olmazsa buna *"fasit tevil"* denir. Önceki konularda geçtiği gibi particilerin dayandıkları hiçbir sahih delil yoktur. Ayrıca *"Tevil ehli mazurdur."* demek ve böyle bir genelleme yapmak caiz değildir. Çünkü yeryüzünde her yanlış sahibi yanlışını bir delile dayandırır.

b. Dinin esası olan meselelerde tevil olmaz.

Örneğin, zekâtı vermeyenler Tevbe Suresi'ndeki *"Onların mallarından sadaka/zekât al."* [4] ayetini tevil ederek: *"Zekât Resûl'e verilir."* dediler. Çünkü ayetin devamında: *"Onunla onları temizlemiş ve arındırmış olasın. Onlara dua et. Hiç şüphesiz, senin duan onlara (huzur ve güven veren) bir sükundur."* [5] buyruluyordu. *"Bu özellikler ise sadece Resûl'e hastır."* dediler.

Ebu Bekir *(r.a)* ve sahabiler ise bunu kabul etmediler. Düşünelim, zekât meselesinde zahiren açık olan bir delile dayanmalarına rağmen sahabi onları mürted ilan ettiyse ellerinde hiçbir delil olmadığı hâlde zekâtı teşri kılana karşı yanlış yapanların hâli ne olur?

c. Tevilin geçerli olabilmesi için şu şartların olması lazımdır:

1. Dinin apaçık naslarına ters olmayacak.

2. Tevili yapan kişi âlim olacak.

3. Arap lügatına uygunluk arz edecek.

4. Çıkan sonuç hiçbir nassa muhalif olmayacak.

7. Şüphe: Böyle dersek çoğunluk kâfir olur!

Cevap: İslam'da Allah *(cc)* bir şeyi emrettiği veya nehyettiği zaman ya o emre uyulur ya da o konuda ruhsat var

---

4. *9/Tevbe, 103*
5. *9/Tevbe, 103*

mıdır yok mudur ona bakılır. Konu hakkında ruhsat varsa dileyen yapar, dileyen yapmaz. Bunun dışında hangi isim veya şartlarda olursa olsun Allah'ın hudutlarını çiğneyen, çiğnediği hududa göre kâfir ya da fasık olur. Sayısal değerin, hükümlerin sabit olmasında hiçbir etkisi yoktur. Sayısal değer İslam'da değil, demokrasi dininde önemlidir.

a. Çoğunluğun muhalefeti hükümlere etki etmez.

"Musa demişti ki: 'Siz ve yeryüzünde bulunanların tamamı kâfir olsanız şüphesiz ki Allah, (kimseye muhtaç olmayan, her şeyin kendisine muhtaç olduğu) Ğaniy, (her daim övgüyü hak eden ve varlıklar tarafından övülen) Hamîd'dir.' " [6]

b. Allah *(cc)* Kur'ân'da, çoğunluğun Allah'ın emirlerine muhalif olacağını bildirmiştir.

"Şayet yeryüzündeki çoğunluğa uyarsan, seni Allah'ın yolundan saptırırlar." [7]

"Onların birçoğu Allah'a şirk koşmadan iman etmezler." [8]

Buhari ve Müslim'in Ebu Hureyre'den *(r.a)* ve siyer kitaplarının da naklettiği üzere Peygamberimizin *(sav)* vefatıyla beraber bazıları yalancı peygambere iman ederek, bazıları zekât vermeyerek, bazıları da *"Muhammed öldü."* diyerek dinden dönmüştür. Dönenlerin oranı sebat edenlere oranla %90'dır.

6. *14/İbrahîm, 8*
7. *6/En'âm, 116*
8. *12/Yûsuf, 106*

Seçenler (Yönetilenler) (Bölüm 5)

8. Şüphe: Velev bunlar kâfir olsa bile bunları tekfir etmekle elimize ne geçer?

Cevap: Tekfir, şeri bir hükümdür. Şartların yerine geldiği, engellerin de ortadan kalktığı durumlarda tekfir yapılması gerekir.

Biz tekfir ederken elimize bir şey geçsin diye tekfir etmiyoruz. Amaç, Allah'ın emrine muvafakat etmektir. Bu, normal insanların tekfiri için geçerlidir. Eğer tekfire mevzubahis olan şahıs tağutlaşma seviyesine gelmişse bunun tekfiri insanın İslam dinine girebilmesi için şarttır.

Genel anlamda Kur'ân'a baktığımız zaman Allah insanları mümin ve kâfir diye ayırmış ve her iki taifenin tüm özelliklerini tafsilatlı bir şekilde beyan etmiştir. Bu özellikleri kendisinde barındıran insanları belli isimlerle isimlendirmiştir. Bunun en önemli sebebi, iman ehlinin yolunun özelliklerini, isimlerini ve bu isimlerle beraber oluşan hükümleri bilmeleri ve ona göre yaşamalarıdır. Eğer bu gereksiz bir şey olmuş olsaydı Allah *(cc)* bunu kitabında yazmazdı.

Sünnete baktığımızda ise Peygamberimiz *(sav)* insanlara tevhidi anlatmakla beraber, tevhide muhalefet edenlerin isim ve hükümlerini açıkça beyan etmiştir. Bunun en belirgin örneği Kafirun Suresi'dir. Müşrikleri çok kızdırmasına ve Müslimlere saldırmalarına sebep olmasına rağmen vahyin onların atalarının cehennemde olduklarını söylemesi ve putlarını aşağılamasıdır. Peygamberimiz gelmeden önce Mekke'de tevhidi yaşayan ve Mekkelilerin de kendilerini tanıdıkları hanifler vardı. Ama bunlara işkence yapıldığı hiç vaki olmamıştır. Bunun sebebi, haniflerin müşriklere hiç karışmamaları, Peygamberimizin ise apaçık şekilde müşriklerin isim ve hükümlerini beyan etmesidir.

Bir insanın kâfir veya Müslim olması elbisesinden yiyecek

ve içeceğine, konuşma tarzından yolda yürüme tarzına kadar onlarca hükmü değiştirir.

Örneğin,

- Müslim yöneticiye itaat farzdır. Kâfir yöneticiye karşı ise -güç nispetinde- kıyam etmek ve onu makamından indirmek farzdır.

- Müslim yöneticiye zekât vermek farzdır. Kâfir yöneticiye vergi vermek istekle olursa küfürdür.

- Müslimin kıyafette kâfire benzemesi haramdır.

- Müslim ile kâfirin kabirleri ayrıdır.

- Müslim, kâfirlerin kabını ihtiyaç dışında kullanmaz. Eğer başka bir kap bulamazsa bu kabı yıkar öyle kullanır.

- Müslim, Müslimlerin yaşadığı bölgede mal bulursa sahibine vermesi gerekir. Mal kâfirin olursa ganimettir.

- Müslim, kâfirden kız alıp kâfire de kız veremez.

Bu kadar farkın olduğu ve üzerine bu kadar hükmün bina edildiği bir meselede *"Kâfir dersek elimize ne geçer?"* diyenin imanından önce aklından zoru olmalıdır. Böylesine *"Sen kâfir deme; çünkü sen mükellef değilsin, eline bir şey geçmez."* diyebiliriz.

Dostluk ve Düşmanlık (Vela ve Bera)[1]

Allah *(cc)* Kur'ân'da tafsilatlı bir şekilde müminlerin kimleri dost edinmesi, kimleri de düşman edinmesi gerektiğini belirtmiştir. İslam'ın ilk geldiği yıllarda insanların dostluk ve düşmanlık bağları; kabile, akraba, ırk gibi bağlar üzerine kurulu idi. İslam bunların hepsini reddetti ve bunları *"cahiliye"* diye isimlendirdi. Bunların yerine kendi nizamını getirdi. İslam'da dostluğun tek bağı iman, düşmanlığın tek bağı ise küfürdür. Bu noktada akrabalık ve ırk bağlarının hiçbir değeri yoktur.

Arapça bir kelime olarak *"vela"*, sevmek, yardım etmek, saygı beslemek, tabi olmak gibi anlamlarına gelir. Bunların içinden en belirgin mana, sevgi ve yardımdır.

Arapça bir kelime olarak *"bera"*, bir şeyi terk etmek, ondan uzak olmak, bir şeye karşı buğuz ve düşmanlık beslemektir.

Vela ve berada hem zahirî hem de bâtıni manalar vardır. Örneğin, yardım etmek zahirîdir. Sevmek ise bâtınidir. Bir şeyi terk etmek zahirî, bir şeye buğzetmek ise bâtınidir. İslam hiçbir zaman işlerin batıniyle hüküm belirtmez. Tüm hükümler zahire göre verilir. Bizim işleyeceğimiz konuda da bizi ilgilendiren yön, zahirî yöndür.

Müminlerin Dost Edinmeleri Gerekenler

"Sizin dostunuz ancak Allah, Resûlü, namazı kılıp zekâtı veren ve rükû eden mümin kimselerdir. Kim de Allah'ı, Resûlü'nü ve müminleri dost edinirse şüphesiz ki Allah'ın taraftarları, kesinlikle üstün gelecek olanlardır." [2]

"Muhammed, Allah'ın Resûlü'dür. Onunla beraber olan-

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/3 ve 4. Dersler Arapça Akaid Dersleri/39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 ve 48. Dersler Menhec Dersleri/Ehl-i Sünnetin Menheci ve Cihadın Esasları/26. Ders*
2. *5/Mâide, 55-56*

lar, kâfirlere karşı şiddetli, kendi aralarında merhametlidirler." [3]

"Benim babamdan olan akrabalarım, benim dostlarım değillerdir. Benim dostlarım, ancak salih müminlerdir." [4]

Yazdığımız ayetler ve hadis, İslam'da dostluk ve sevgi bağının sadece imana dayalı olduğunun en büyük kanıtıdır. Allah *(cc)* bu bağı belirttikten sonra üzerine vurgu yaparak kâfirleri dost edinmeyi yasaklamıştır. Bir şeyi emretmek aynı zamanda onun zıddını nehyetmektir. Fakat konunun ehemmiyetine binaen ayrıca yasak/nehiy içeren naslar da gelmiştir.

"Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesinler. Kim de böyle yaparsa onunla Allah arasında (İslam ve iman adına) hiçbir bağ kalmamıştır." [5] buyrulmaktadır.

"Ey iman edenler! Müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmeyin. Allah'a aleyhinize apaçık bir delil mi vermek istiyorsunuz?" [6]

3. *48/Fetih, 29*
4. *Buhari*
5. *3/Âl-i İmran, 28*
6. *4/Nîsa, 144*

Kâfirleri Dost Edinmedeki Nehyin Derecesi

Allah *(cc)* bir şeyi nehyettiği zaman o nehiy; mekruh, haram ve küfür diye üç kısma ayrılır. Nehyettiği şey birinci veya ikinci kısma dahilse kişiyi dinden çıkarmamakla beraber fıska veya imanın azalmasına neden olur. Eğer nehyettiği şey küfürse kişiyi dinden çıkarır. Kâfirleri dost edinmek küfürdür, delili ise şu ayettir:

"Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesinler. Kim de böyle yaparsa onunla Allah arasında (İslam ve iman adına) hiçbir bağ kalmamıştır. (Canınıza, malınıza, namusunuza vb. zarar verecekleri endişesiyle) onlardan korkup sakınmanız hâlinde (sözlerinizle onlara dostmuş gibi görünmeniz) müstesna. (Bu ruhsatı bahane ederek olur olmadık yerlerde taviz verir ve kâfirlerle dostluk kurmaya yeltenirseniz) Allah, sizi kendi nefsinden sakındırır (O'ndan korkmanızı emreder)." [7]

"Münafıklara, kendileri için can yakıcı bir azap olduğunu müjdele! Onlar ki müminleri bırakıp kâfirleri dost ediniyorlar. Onların yanında izzet mi arıyorlar? Hiç şüphesiz, izzetin tamamı Allah'a aittir." [8] buyruluyor.

Bu ayette kâfirleri dost tutanların münafık olduğu belirtilmiştir.

"Ey iman edenler! Yahudi ve Hristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostudurlar. Sizden her kim onları dost edinirse muhakkak ki o da onlardandır." [9]

"Şayet Allah'a, Nebi'ye ve ona indirilene inanmış olsalardı onları dost edinmezlerdi. Fakat onların çoğu fasıklardır." [10]

Bu ayet-i kerimeler dostluk ve düşmanlığın çok önemli bir aslının delilidir. Bir insan kâfirleri dost ediniyorsa ve bununla

---

7. *3/Âl-i İmran, 28*
8. *4/Nîsa, 138-139*
9. *5/Mâide, 51*
10. *5/Mâide, 81*

beraber iman ettiğini iddia ediyorsa bu imanı geçersizdir. Çünkü Allah *(cc)*: *"Şayet Allah'a, Nebi'ye ve ona indirilene inanmış olsalardı onları dost edinmezlerdi."* [11] buyurmuştur.

Bunun bir benzeri de Mücadele Suresi 22. ayette zikredilmiştir:

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir topluluğun -babaları, oğulları, kardeşleri, aşiretleri dahi olsa- Allah ve Resûlü ile sınırlaşan insanlara sevgi beslediğini göremezsin.*"* [12]

11. 5/Mâide, 81
12. 58/Mücadele, 22

Kâfirleri Dost Edinmedeki Nehyin Sebebi

Kâfirlerin dost edinilmesini yasaklayan Rabbimiz bunun hikmetlerinin farklı ayetlerde belirtmiştir.

"Ehl-i Kitap'tan kâfirler ve müşrikler Rabbinizden üzerinize hiçbir hayrın gelmesini istemezler. Allah rahmetini dilediğine tahsis eder. Allah, büyük bir fazilet sahibidir." [1]

Müslim için hayır ve fayda istemeyen topluluklarla dostluk, Müslimlerin aleyhine neticelenecektir. Tarih bu durumun en hayırlı şahididir. Başta Osmanlı olmak üzere birçok devlet ve beylik/emirlik kâfirlerle girdikleri ittifakın sonucu olarak yıkılmaya mahkûm olmuşlardır.

"Ey iman edenler! Kendi dışınızda (sırlarınızı paylaşıp iç işlerinizden haberdar edeceğiniz) bir çevre edinmeyin. Size zarar vermekten geri durmaz, sizin zora düşmenizi isterler. Kinleri ağızlarında belirmiştir. Sinelerinin sakladığı (kin) ise çok daha büyüktür. Şayet aklediyorsanız gerçekten size ayetlerimizi açıkladık. İşte siz böylesiniz! Onları seviyorsunuz, onlarsa sizi sevmiyorlar. Siz Kitab'ın tamamına inanıyorsunuz. Onlarsa sizinle karşılaştıkları zaman: 'İman ettik.' derler, yalnız başlarına kalınca size olan kinlerinden parmaklarını ısırırlar. De ki: 'Kininizle geberin.' Şüphesiz ki Allah, sinelerde olanı bilendir. Size bir iyilik dokunması onları üzer, başınıza bir musibetin gelmesiyle sevinirler. Şayet sabreder ve korkup sakınırsanız onların tuzakları size hiçbir zarar vermez. Allah, onların yaptıklarını kuşatandır." [2]

Başka bir ayette bu hikmet şöyle açıklanır:

"Kâfirler de birbirlerinin dostudur. Şayet yapmazsanız (kendi aranızda dostluk edip, onları düşman edinmezseniz) yeryüzünde bir fitne ve büyük bir bozgunculuk olur." [3]

---

1. *2/Bakara, 105*
2. *3/Âl-i İmran, 118-120*
3. *8/Enfâl, 73*

Onlar başta Allah'a şirk koşmak olmak üzere işledikleri masiyetlerle ekini ve nesli bozguna uğratıyor, her şeyiyle Allah'a kulluk eden kâinatın dengesini bozuyorlar.

"İnsanların elleriyle kazandıkları (günahlar) sebebiyle karada ve denizde bozgunculuk baş gösterdi. Belki (İslam'a) dönerler diye (Allah) yaptıklarının (cezasının) bir kısmını onlara tattırmaktadır. De ki: 'Yeryüzünde gezip dolaşın da bakın (bakalım) öncekilerin akıbeti nasıl olmuş? Onların çoğu müşriklerdi.' " [4]

Müslimlere, karada ve denizde yaşayan canlılara şirk ve masiyetleriyle bunca zarar veren inasanların zararı önlenmeli ve defedilmelidir. Onlarla dostluk kuranlar ise bu zararın ve fesadın devamına yardımcı olmaktadırlar.

4. *30/Rûm, 41-42*

İnsanları, Kâfirleri Dost Edinmeye İten Sebepler

Kur'ân'da kâfirleri dost tutanlar genelde münafık karakterli insanlardır. Münafık, iman etmediği için sürekli kendi menfaati için çabalar. Bunun için de hem iman ehlinden yana hem küfür ehlinden yana olmak suretiyle kendini sağlama almaya çalışır.

"(İman ve küfür) arasında tereddüt içindedirler. Ne (tam olarak) bunlardan (müminlerden) ne de onlardandırlar (kâfirlerden). Kimi de Allah saptırmışsa sen ona bir yol bulamazsın." [1]

Tarih boyunca dünya hayatını ahirete tercih eden insanlar, menfaatperestler kâfirleri dost edinmişlerdir. Ve bu suretle hem dünyalarını hem de ahiretlerini heba etmişlerdir.

"(Allah'ın kesin yasağına rağmen) kalplerinde hastalık bulunanların (onları dost edinmek için) koşuşturduğunu ve: 'Başımıza bir musibet gelmesinden korkuyoruz.' dediklerini görürsün." [2]

Bu ayette Allah *(cc)*, onların, kâfirleri korkuları sebebiyle dost edindiklerini belirtir. Kalbe Allah korkusu yerleşmediği zaman kalp, kâinattaki her şeyden korkmaya başlar. Bu korku da cinsine göre insanı, Allah'ın nehyettiklerini işlemeye sevk eder. Ayette Allah, münafıkların kâfirleri dost edindiklerini bildirdikten sonra:

"Onların yanında izzet mi arıyorlar?" [3] diyerek, kâfirleri dost edinme sebeplerinden birini daha açıklamıştır. Mümin, Allah'a iman eder, hayatını da Allah'ın isim ve sıfatları doğrultusunda düzenler. El-Azîz olan Allah'a iman eden insan, kendini aziz hisseder ve başka bir yerde izzet aramaz. İzzetinin sebebinin İslam olduğunu bilir. Sahabi

1. *4/Nîsa, 143*
2. *5/Mâide, 52*
3. *4/Nîsa, 139*

dönemini faziletli kılan unsurlardan biri de budur. Birçok sahabi sözlerinde: "*Biz zelildik, Allah bizi İslam'la aziz kıldı. Biz izzeti, ne zaman Allah'ın bizi aziz kıldığı İslam dışında ararsak Allah bizi tekrar zelil kılar.*" demişlerdir.

Münafık ve kâfir ise iman edemediği için bu izzeti hissetmez ve kendine izzet kaynağı arar. Bugün bu ayeti ve particilik zihniyetini düşünürsek particiler, Müslimlerin söz sahibi olabilmesi için kendilerinin de küfür kabul ettiği sisteme dost gibi görünürler. Bunun sebebi de El-Aziz olan Allah'a iman edememiş olmalarıdır.

Yasaklanan Dostluğun En Belirgin Şekilleri (Bölüm 1)[1]

1. Tağuti Ordularda Askerlik Yapmak

Dostluğun tanımını yaparken en belirgin özelliğinin sevgiyle beraber yardım etmek olduğunu belirtmiştik. Sevgi kalbî bir durum olduğu için kişiyle Allah arasındadır. Dünyalık hükümler ise her zaman zahire göre verilir. Bir insan (eli, dili veya malıyla) kâfirlere yardım ediyorsa *"Sevmiyorum."* dese bile bunun önemi yoktur. Yardım ediyor olması en büyük dostluktur. Bir insanın küfrü ayakta tutmayı ve İslam'la mücadele etmeyi kendine amaç edinmiş bir orduda bulunması, onları dost tuttuğunun göstergesidir. Allah *(cc)* Kur'ân'da genel olarak kâfirleri dost tutmaya küfür demiştir. Askerlik yapan, bu nasların muhatabı olarak küfre girer. Bunun yanında kâfirlerle beraber olma, onların ordusunda yer alma ile ilgili özel naslarda Allah yine bu duruma küfür demiştir.

"İman edenler Allah yolunda savaşırlar. Kâfirler ise tağutun yolunda savaşırlar. (Öyleyse) şeytanın dostlarıyla savaşın. Şüphesiz şeytanın hilesi pek zayıftır." [2]

Bu ayet-i kerime çok net bir şekilde İslam nazarında iki yolun olduğunu ve bu iki yolda savaşanların isimlerinin de birbirinden farklı olduğunu beyan eder. Allah yolunda savaşanlar müminler, tağut yolunda savaşanlar ise kâfirlerdir. Ayet bu genel hükmü koyduktan sonra Kur'ân ve sünnette bunun pratik uygulamasına dair deliller sunar.

a. Firavun ve askerleri: Allah, Firavun'un insanları ezdiğini, onları gruplara bölüp çalıştırdığını Kur'ân'da ifade etmiştir. Firavun insanlara zorla iş yaptırmasına rağmen

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/3. Ders Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/3. Ders*
2. *4/Nîsa, 76*

Allah *(cc)* ayetlerde onunla askerlerinin hükmünü hiçbir şekilde ayırmamıştır.

"Şüphesiz ki Firavun, yeryüzünde üstünlük tasladı. Oranın halkını gruplara ayırıp onlardan bir bölümünü mustazaflaştırıyor/güçsüzleştiriyor; erkek çocuklarını boğazlayıp, kadınlarını diri bırakıyordu. Çünkü o, bozgunculardandı." [3]

Bu ayet-i kerime bizim zamanımızın, Firavun zamanıyla aynı olduğunu gösterir. İsimleri değişmiş Firavunlar, insanları ırk ırk, sınıf sınıf, bölge bölge ayırıp onları zayıf düşürürler. Daha sonra da bu güçsüzlük ve zayıflıktan istifade edip insanların iradesini hiçe sayarak, onları kendi menfaatlerine uygun işlerde kullanırlar. Bunun başında da insanların hayatlarının en verimli döneminde küçümsenemeyecek bir zamanın *"zorunlu askerlik"* adı altında ifa ettirilmesi gelir. Öyle ise bizim dönemimizle Firavun dönemi arasında bir fark yoktur.

Kur'ân'a dönecek olursak:

"Şüphesiz ki Firavun, Haman ve ikisinin askerleri hataluydılar." [4]

Ayet, hatayı sadece Firavun'a değil askerlere de nispet etmiştir. Bu, askerlerin askerlik yaptığı kurumla aynı hüküm altında toplanacağının delilidir.

"Firavun'a, Haman'a ve ordularına da kendisinden korktukları şeyi göstermek/yaşatmak (istiyoruz)." [5]

Bu ayette Allah, Firavun'u ve askerlerini tehdit yönünden birbirinden ayırmamıştır.

"Biz de onu ve askerlerini yakaladık ve denize fırlattık." [6]

"Onları ateşe davet eden imamlar/önderler kıldık. Kıyamet günü de yardım olunmayacaklardır. Bu dünyada peşleri-

3. *28/Kasas, 4*
4. *28/Kasas, 8*
5. *28/Kasas, 6*
6. *28/Kasas, 40*

ne bir lanet taktık. (Müminler onları andıkça lanet okur ve) kıyamet gününde de (yüzlerine bakılmaz, tiksinilecek hâlde) çirkinleştirilmişlerdir." [7]

Bu ayet ise ahirette de Firavun ve askerlerinin aynı cezaya çarptırılacağının delilidir.

b. Peygamberimiz *(sav)*, önceki derslerde anlattığımız akideyi pratik olarak uygulamış ve tekit etmiştir. Peygamberimiz hicret ettiği zaman bazı insanlar özürsüz oldukları hâlde hicret etmemiş ve Mekke'de kalmışlardı. Bedir gününde müşrikler bu insanları zorla savaşa çıkarmış ve kendi saflarında savaştırmışlardı. Bu insanlar, karşıdaki grubun Müslim olduğu bilinci ile savaşmamış, hareketsiz bir şekilde beklemişlerdi. Müslimlerden gelen oklar bunlara isabet etmiş ve ölmüşlerdi. Bunlar hakkında Nisa Suresi'ndeki 97. ayet inmiştir. Bu olayı Buhari, İbni Abbas'tan *(r.a)* rivayet etmiştir:

"Melekler, nefislerine zulmedenlerin canını aldığında: 'Nerede idiniz/hangi saftaydınız?' derler. Derler ki: 'Biz yeryüzünde (müşriklerin safında yer almak zorunda olan, çaresiz) mustazaflardık.' (Melekler:) 'Allah'ın arzı geniş değil miydi? Hicret etseydiniz ya!' derler. Bunların barınağı cehennemdir. Ne kötü bir yataktır o!" [8]

Küfür ordusunda, onlara hiçbir yardımda bulunmadan, zorlama ile savaşa getirilen insanlar bu ayete muhatap olmuşlardır. Onlar meleklere, bizim dönemimizdeki mazeretlerin aynısını sunmuşlar, *"Biz mustazafız."* [9] demişlerdir. Fakat melekler onların özürlerini kabul etmemiş ve onları cehenneme sürüklemişlerdir.

Aynı şekilde Bedir gününde Peygamberimiz *(sav)*, amcası Abbas'ı esir olarak yakalayınca ona müşrik muamelesi yapmıştır. Abbas kendisinin İslam olduğunu iddia edince Peygamber:

---

7. *28/Kasas, 41-42*
8. *4/Nîsa, 97*
9. *Mustazaf: Zayıf bırakılmış, imkânsız ve çaresiz gibi anlamlara gelir.*

"Fakat zahiren bize karşıydın. Ve diğer müşrik esirler gibi fidye vereceksin." demiştir. Bu iki kıssa konuyla ilgili çok önemli olan şu iki noktayı gösterir:

- Her *"Ben mustazafım, ikrah altındayım."* diyenin iddiası geçerli değildir. Sahabi de kendine özür bulmuştur. Fakat özürleri kabul edilmemiştir.

- İnsan zahiren bir hâl içindeyse fakat diliyle bu hâli yalanlıyorsa dili ile söylediği değil, içinde bulunduğu hâl esas alınarak muamele görür. Bu, İslam âlimlerinin birçok nassa dayanarak üzerinde ittifak ettiği *"Hüküm zahire göre verilir."* kaidesini destekler.

Askerlik Meselesi ile İlgili Şüpheler (Bölüm 1.a)[1]

1. Şüphe: Âl-i İmran Suresi 28. ayette Allah *(cc)* şöyle buyurur:

"Müminler, müminleri bırakıp kâfirleri dost edinmesinler. Kim de bunu yaparsa onunla Allah arasında hiçbir bağ kalmaz. Ancak onlardan korunmanız müstesna. Allah size kendisinden sakınmanızı emrediyor."

Ayette Allah *(cc)*, kâfirleri dost edinmeyi yasakladıktan sonra *"Onlardan gelecek bir zarardan korunmaya çalışmanız müstesna."* demiştir. Nas hırsızları bu kısma sarılıp korku hâlinde kâfirlerin dost edinilebileceğini söylemişlerdir.

Cevap: Dostluk ve düşmanlık konusunu açıklarken şöyle bir noktaya değinmiştik: Maide Suresi 52. ayette: *"Devrin aleyhimize dönmesinden korkuyoruz."* diyerek kâfirleri dost edinenlerin korkusu mazur görülmemiş, hüküm onlara da uygulanmıştı. Bir konu incelenirken konu hakkındaki tüm naslar ele alınır ve öylece sonuca ulaşılır. Aksi hâlde insan Âl-i İmran Suresi 7. ayetteki hükme muhatap olur.

"Ama kalbinde eğrilik bulunanlar sırf fitne aramak ve onu tevil etmeye kalkışmak için müteşabih olanına uyarlar."

İki ayet birlikte ele alınınca şu sonuç ortaya çıkar: Her korku, kâfirleri dost edinmek için mazeret olamaz. Selefin, Âl-i İmran Suresi 28. ayete yaptığı tefsire bakınca konu daha net anlaşılır. Ayette geçen takiye ile ilgili iki görüş vardır:

- Bu hüküm nesholunmuştur.
- Bu hüküm kıyamete kadar geçerlidir. Sahih olan da bu görüştür.

İbni Abbas *(r.a)* der ki: *"Takiye söz iledir. Adam öldürmek ve günah işlemek takiyeden olmaz."* İbni Abbas bu sözü ile meşru olan takiyenin sadece sözle olduğunu, amelin buna dahil olmadığını beyan etmiştir. Kişi kâfirlerden korunmak

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/3. Derste genel bir anlatım yapılmış, konu özellikle şüpheler üzerine yoğunlaşmamıştır.*

için sözle onlara yumuşak davranabilir. Fakat nehyedilen amelleri işlemesi, onların ordularına katılması, onlara destek vermesi ayetin kapsamında değildir.

Not 1: Takiyeden söz eden âlimler şöyle bir noktaya dikkat çekmiştir: Takiye geçici bir ruhsattır. Fakat takiyeyi yanlış anlayanlar, hayatlarının tüm alanlarında dostluk düşmanlık küfrünü takiye adı altında yapmışlardır.

Not 2: Takiye ve mudarat gibi ruhsatlar kâfirlerden kaçma imkânı olmayan, özür sahibi insanlar içindir. Kendisini küfre zorlayan, kâfirlerin içinde kendi isteğiyle bulunan, kaçma imkânı olduğu hâlde kaçmayan, daha ötesi kendi eliyle kendini kâfirlere teslim eden insanın takiyeye sarılması naslarla oynamanın, nas adı altında hevaya tâbi olmanın yeni versiyonudur.

Not 3: Özrü makbul olan insanların durumları Nisa Suresi 98 ve 99. ayetlerde açıkça belirtilmiştir:

"Erkek, kadın ve çocuklardan mustazaf olup da (hicrete) hiçbir çare bulamayan ve yol bilmeyenler müstesna. Bunları Allah'ın affetmesi umulur. Allah (günahları affeden) Afuv, (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) Ğafûr'dur." [2]

Not 4: Takiyeyi kendine delil alıp dinin tamamını satan insanlarda şöyle ilginç bir durum göze çarpar: Herhangi birine *"Takiyeyle zina yap veya içki iç."* derseniz şiddetle karşı çıkar ve *"Bunlar haramdır."* der. Fakat askerlik küfrü gibi apaçık olan meselelerde takiye ile çok rahat bir şekilde amel ederler. Bunun sebebi, irca fikrinin yayılması ile iman küfür meselelerinin önemini kaybetmesidir. İman küfür, isim ve hükümleri anlatılmayınca insanların gözünde önemsizleşmiştir. Din adına sadece haramlardan ve ayıplardan bahsedildiği için insanlar bu konularda oldukça hassastırlar. İslam davetçilerinin insanların ebedî hayatlarına en büyük tesiri olan iman küfür meselelerini gündeme getirmeleri gerekir.

2. *4/Nîsa, 98-99*

Askerlik Meselesi ile İlgili Şüpheler (Bölüm 1.b)[1]

2. Şüphe: Şüpheciler derler ki: *"Askerlik küfürdür. Biz askere gönüllü gitmiyoruz, ikrah vardır. Türkiye'de askerlik zorunludur, gitmeyene ceza veriyorlar. Bu da ikraha girer!"*

Cevap

"Kalbi imanla mutmain olduğu hâlde (küfre) zorlananlar hariç, kim de imanından sonra kâfir olur, (kendi tercihiyle küfre saparak) küfre gönlünü açarsa Allah'ın gazabı onların üzerinedir ve onlar için büyük bir azap vardır." [2]

Bu ayet ikrah ayetidir. Tefsirlere göre Ammar b. Yasir'in *(r.a)* anne ve babası işkence altında şehit olmuştur. Ammar da yerde sürünecek seviyeye gelinceye kadar işkenceye maruz bırakılmıştır. Müşrikler küfür sözünü söylemesini istemiştir. O da işkencelere dayanamayıp küfür sözünü söylemiştir. Durumu Peygamber'e *(sav)* haber verdiği zaman Peygamber: *"Kalbin nasıldı ey Ammar?"* demiştir. Ammar: *"Kalbim imanla dolu idi."* diye cevap verince Peygamberimiz: *"Tekrar senden aynı şeyi yapmanı isterlerse aynısını yap."* demiştir.

İkrah ayetinin nüzul sebebi yukarıda geçtiği gibidir. Şüphe sahiplerinin getirdiği ayette sorun yoktur. Fakat kullandıkları yer ve kullandıkları vaka ayetten ve ayetin nüzul sebebinden tamamen kopuktur. Bu ayet ile vakamız arasındaki farklar:

a. Ammar *(r.a)* müşriklerin elinde bağlı ve işkenceye maruz kaldığı hâlde bu ruhsat kendisine verilmişti. Bugünkü insanlar ise eline çantasını alıp askerî birliğe kendileri teslim olan insanlardır.

b. İkrah lügatta ve şeriatte, kişiye istemediği bir şeyi zorla yaptırmaktır. Kendi askere giden insanların durumunun ne lügaten ne de şeran ikrahla bir alakası yoktur.

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ın Şartları/3. Derste ikrah konusuna değinilmiştir.*
2. *16/Nahl, 106*

c. İkrah ruhsatının kendisine verildiği insanlar daha hicretle emrolunmamışlardı. Hicretle emrolunduktan sonra Allah ve Resûlü; yaşlı, kadın ve çocuklar müstesna kimseyi mazur görmemiştir.[3]

d. İslam âlimleri ikrahın geçerli bir mazeret olup sahibini küfre sokmaması için bazı şartlar zikretmişlerdir. Bu şartların bazıları ihtilaf konusu olsa da genelin üzerinde ittifak ettikleri şartlar şunlardır:

- İkrahı yapan (insanı küfre zorlayan) kudret sahibi olacaktır.

- İkrah altında olan kişinin hiçbir şekilde kaçmaya imkânı olmayacaktır.

- İkrahı yapan, istediği şey yapılmadığı takdirde cana kast, bir uzvun koparılması, çok uzun süre hapis gibi şeylerle tehdit edecektir. Ve bu tehdit ettiği şeye de her halükârda güç yetirebilmelidir.

- Tehdit edilen şey o anda yerine getirilmelidir. Mesela, *"Şunu yapmazsan bir sene sonra şunu şunu yaparım."* derse ikrah olmaz.

- İkrah altında olan, kendisine söylenenin sadece istenilen kadarını yapacaktır. Mesela, kişi, Allah'a küfretmesini isterse o da hem Allah'a hem Resûlü'ne hem de dine söverse bu sözleri ikrah kapsamında değerlendirilmez.

Konu başından beri belirttiklerimizi düşünecek olursak bizim vakamızda askere giden insanlarla ikrah ayeti arasında en küçük bir bağlantı dahi yoktur. İkrah ayetinin üzerinde konuşulacağı insan, askerden kaçmak için elinden geleni yapan daha sonra kâfirler tarafından yakalanıp askere götürülen insandır. Bu dahi, bu insana mutlak olarak dilediğini yapma hakkını vermez. Yapabilecekleri ikrahın şartlarıyla kayıtlıdır.

---

3. *Bk. 4/Nîsa, 97-98*

Askerlik Meselesi ile İlgili Şüpheler (Bölüm 1.c)

3. Şüphe: Hatıb b. Ebi Beltea Kıssası

Mekke fethinden önce Hatıb, bir kurye aracılığı ile Mekkelilere bir mektup göndermiş, Peygamberimizin *(sav)* Mekke üzerine yürüyeceğini haber vermiştir. Allah *(cc)* Peygamber'e vahyederek bu durumu bildirmiştir:

"Peygamberimiz, Ali ve Zübeyir'i mektubu götüren kadının arkasından yollamıştır. Mektup kadının saç örgüsünden çıkmıştır. Peygamberimize mektupla geldiklerinde Ömer: 'Bırak şu münafığın kafasını vurayım ya Resûlullah!' deyince. Peygamberimiz: 'Neden böyle bir şey yaptın ey Hatıb?' der. Hatıb: 'Vallahi küfre girmek, küfre rıza göstermek ve mürted olmak için yapmadım.' deyince, Peygamberimiz: 'İstediğinizi yapın ey Bedir ehli? Şüphesiz ki Allah, sizi affetmiştir.' buyurmuştur. " [1]

Bu kıssayı delil getirenler: *"Kişi küfrü sevip rıza göstermediği sürece dünyalık maaş gibi sebeplerle kâfirlerle dostluk yaparsa kâfir olmaz."* demişlerdir.

Cevap

a. Hatıb'ın yaptığı küfürdür. Ömer *(r.a)*: *"Bırak şu münafığın kafasını vurayım ya Resûlullah!"* deyince Peygamberimiz *(sav)*: *"Hayır, o münafık değildir!"* dememiştir. Sadece olayı tahkik etmek için sormuştur. Hatıb'ın kendisi de Peygamberimiz sorduğunda, bunu küfre girmek için yapmadığını söylemiştir. Demek ki fiilin küfür olduğu herkes tarafından malumdur.

b. Bu kıssayı delil alanlar asker veya polis olanların yaptığının yanlış olduğunu, fakat tekfir edilemeyeceklerini söylerler.

Polis ve askeri Hatıb'a *(r.a)* kıyas etmek kasaptan ehliyet

1. *Buhari, Müslim*

almak veya cellada ressamlık yaptırmak gibidir. Hatıb bir defaya mahsus olmak üzere, kâfirlerin safında yer almadan Müslimlerin cephesinden kâfirlere bir mektup yazmıştır. Polis ve asker ise bir ömür onların safında yer alıp onların emrine amade olarak Müslimlerin karşısında savaşıp küfür ve şirk kanunlarını korumaktadır. Polis ve askerin yaptığı işin her birinin apaçık küfür olduğuna dair delilleri önceki bölümlerde zikrettik.

Kıyasın sahih olabilmesi için en bariz şart, konu hakkında özel bir nassın bulunmamasıdır. Bu tür kıyaslara *"fasit kıyas"* denir. Hatıb olayı şuna kıyas edilerek delil olabilir: Bir Müslim, bir defaya mahsus olmak üzere kardeşlerinin safından çıkmadan kâfirlere bilgi sızdırır. Olsa olsa böyle bir şey yapanın hemen tekfir edilemeyeceğine delil alınabilir.

c. İslam her zaman zahire göre hükmeder. Peygamberimiz vahiy nedeniyle Hatıb'ın doğru sözlü olduğunu bildirmiştir. Bugün kimseye vahiy gelmediği için kimsenin böyle bir lüksü yoktur. Herkese zahire göre hükmedilmek zorunluluğu vardır. Peygamberimiz *(sav)* dahi vahyin gelmediği durumlarda insanların zahiriyle hükmetmiştir. Buhari'de Ömer *(r.a)* bu noktaya şöyle dikkat çekmiştir:

"Ey insanlar, Peygamber döneminde herkes vahiyle yargılanırdı; fakat bugün vahiy kesildi. Kim bize iyilik yaparsa iyilikle muamele görür. Kim de kötülük yaparsa kötülükle muamele görür. Velev 'İçim iyi' dese de!" [2]

d. Peygamberimiz *(sav)* Hatıb'ı sorgulamış ve onu yargılamıştır. Çünkü onu yargılama imkânı vardı. İslam hukukunda buna, kendisine güç yetirilen manasında *"makdur aleyhi"* denilir. Müslimlerin hâkimiyeti altında yaşayan, Müslimlerin kendisini yargılayabileceği insan yanlış bir şey yaptığında halife ve halifenin tayin ettiği kadı'nın dışında kimse olaya müdahale edemez. Yargılamadan sonra şeriata göre hüküm

2. *Buhari*

infaz edilir. Bir de *"mümteni"* yani, Müslimlerin kendisini yargılamaya güç yetiremediği insanlar vardır. Bu insanlar yargıya, sorguya tâbi tutulmadan tekfir edilebilirler. Hatıb, makdur aleyhi konumundaydı; bugünkü polis, asker ise mümteni hükmündedir.

Yasaklanan Dostluğun En Belirgin Şekilleri (Bölüm 2)

2. Dil ile Kâfire Destek Vermek

İnsanlar güçlerini ordulardan aldığı gibi aynı şekilde siyaset, medya gibi kurumlardan da alır. Özellikle soğuk savaş dönemlerinde insanlar; eğitim, din, medya gibi kurumlar kullanılarak kontrol altına alınır. Tağuti sistemleri veya herhangi bir küfür inancını dili veya kalemi ile öven, onların yanında yer alan ve onların küfrünü savunan onları dost edinmiştir. Bu kısma özellikle resmî din adamları, gazeteciler de dahildir. Kur'ân-ı Kerim'de kâfirlerin sadece savaşla düşmanlık etmedikleri, aleyhte propaganda, şüphe, Müslimleri itikadlarından döndürme gibi yöntemlerle de düşmanlık ettikleri saptanmıştır.

Not 1: Peygamber *(sav)* kendine kılıç ile düşmanlık edenleri çoğu zaman affetmiştir. Fakat dil ile düşmanlık yapanları, onun aleyhine propaganda yapanları affetmemiştir. Bu, dil ile yapılan savaşın (buna yazı da dahildir) daha şiddetli olduğunu gösterir. Örneğin, Peygamber Ka'b b. Eşref'e suikast yaptırmış, vahiy katibi iken mürted olan ve Mekke'ye gidip Peygamber aleyhine propaganda yapan Abdullah b. Ebi Serh için: *"Onu Kâbe'nin örtüsüne sarılı bulsanız da öldürün."* [1] demiştir.

Savaşta yapılan düşmanlıklar geçicidir. Dil ile yapılan propaganda ise kalıcıdır.

Not 2: Genel olarak dünyada, özel olarak da bizim coğrafyamızda tevhidin en büyük düşmanları bizim dilimizle konuşan, bizimle aynı renkte olan halkın din adamı diye tanıdığı ve tağuti sistemlerin yanında yer alan, dünya unvanı *"âlim"*, Kur'âni unvanı *"kitap yüklü merkep"* olan bel'amlardır.

1. *Ebu Davud*

Bu sadece İslam ümmetinin değil, geçmiş ümmetlerin de en büyük sıkıntısıdır. Allah *(cc)* Kur'ân-ı Kerim'in birçok yerinde rahip ve hahamların bozulmasına, bununla beraber insanların da onlara uyarak dinden çıktıklarına dikkat çekmiştir. Yine Allah her bilenin âlim olmadığına, bildiği hâlde bildiği ile amel etmeyen rabbani olmayan insanların varlığına dikkat çekmiştir. Kendi coğrafyamıza baktığımız zaman küfür ve şirk itikadının insanlara, devletin resmî imamları veya ilahiyatçılar tarafından ulaştırıldığını görürüz. Bunların en iyi tabir edileni susanlardır. Susmaları dahi halka olumsuz etki yapmakta, küfür ve şirki meşrulaştırmaktadır.

Tağuti sistemlerin aslı *"kula kulluğa"* dayalı olduğu için, tağutlar halkın en önemli değeri kullanarak kendilerini meşrulaştırırlar. Günümüzdeki kullanım biçimi ile T.C. tağuti sistemi laikliği ve dine olan düşmanlığı ile meşhurdur. Öyle ki İslam diniyle hiçbir alakası bulunmayan başörtüsüne dahi tahammül edemezler. Bununla beraber cuma namazlarına, bazı dinî gecelere ve bunları kontrol eden diyanet kurumuna müsaade ederler. Bunun sebebi, kendini Müslim zanneden bir halka kendilerini din adına meşrulaştırmalarıdır. Diyanet hahamının resmî törenden sonra devlete ve orduya dua etmesi dahi halkın gözünde devleti ve orduyu meşrulaştırır. Kendi halkımızı incelediğimiz zaman bu söylediklerimizin toplumda açık tesirleri görünür. Bir anne, kızının başörtüsüne engel olan orduya çocuğunu *"Peygamber Ocağı"* (!) diye gönderir. Dine her yönüyle savaş açmış orduda ölen çocuklarının acısına İslam'daki şehadet kavramıyla teselli bulurlar. Bazı devlet başkanları Atatürk'ün veya T.C.'nin diyaneti açık bırakmasına hayranlık duymuşlardır. Böylece halkı *"dine karşı din"* projesiyle laikleştirmiş, demokratlaştırmışlardır. Tarih boyunca dinler, harici eller tarafından değil, kendini o dine nispet eden heva ehli tarafından bozulmuştur. Pavlus'un Hristiyanlığa yaptığını, kötü din adamlarının Yahudiliğe verdiği zararı

günümüzde hurafelerden ekmek yiyen hocalar, diyanetin namaz kıldırma memurları ve üniversitelerde İslami ilimler hocalığı yapan akademisyenler İslam'a vermektedir.

Bunlardan bazısı dini gizler:

"Şüphesiz ki bizim indirdiğimiz apaçık delilleri ve hidayeti, insanlar için Kitap'ta açıkladıktan sonra gizleyenler (var ya!), bunlara Allah lanet etmektedir ve tüm lanet ediciler de lanet etmektedir." [2]

Bazısı dünyaya meyledip, hakka şahitlik yapmaz. Hevasına uyar, ilmiyle amel etmez.

"Onlara, ayetlerimizi verdiğimiz kişinin durumunu anlat. O, ayetlerimizden sıyrılmış, (derken) şeytan onu kendisine uydurmuş ve (bütün bunların neticesinde) azgınlardan olmuştu. Şayet biz isteseydik onu (kendisine verdiğimiz ilim ve deliller sayesinde) yüceltirdik. Fakat o, dünyaya meyletti ve hevasına/arzusuna uydu. Onun misali, üzerine gitsen de dili dışarda soluyan kendi hâline terk etsen de dili dışarda soluyan köpek gibidir. Bu, ayetlerimizi yalanlayan topluluğun misalidir. İyice düşünsünler diye kıssaları anlat." [3]

"Tevrat'la yükümlü kılındıkları hâlde onun gereklerini yerine getirmeyenlerin misali, koca koca kitapları yüklenen (fakat içinde yazanları anlamayan ve/veya yaşamayan) eşeğin misali gibidir. Allah'ın ayetlerini yalanlayan bir topluluğun misali ne kötüdür. Allah, zalimler topluluğunu hidayet etmez." [4]

Kimisi hak ile batılı karıştırır, böylece hakkın apaçıklığını bulandırmış olur.

"Gerçeği bildiğiniz hâlde hakkı batılla karıştırıp (bu suretle) hakkı gizlemeyin." [5]Kimisi kendi eliyle yazdığı ki-

---

2. *2/Bakara, 159*
3. *7/A'râf, 175-176*
4. *62/Cuma, 5*
5. *2/Bakara, 42*

tabı *"Bana yazdırıldı."*, *"Rüyada verildi."* gibi yalanlarla Allah'a nispet eder.

"Az bir dünyalık elde etmek için elleriyle kitap yazan, sonra da, 'Bu, Allah'ın katındandır.' diyenlere yazıklar olsun. Elleriyle yazdıklarından ötürü yazıklar olsun onlara! (Uydurdukları kitaplar için: 'Allah tarafından yazdırıldı.' diyerek) elde ettikleri kazançtan ötürü de yazıklar olsun onlara." [6]

6. *2/Bakara, 79*

Yasaklanan Dostluğun En Belirgin Şekilleri (Bölüm 3)

3. Mal ile Destek Vermek

Kâfirler kuvvetlensin diye kâfirlere mal ile destek vermek küfrün en bariz şekillerindendir. Özellikle asrımızda mal, insan gücünden daha etkilidir.

"Hiç kuşkusuz kâfirler, Allah'ın yolundan alıkoymak için mallarını harcarlar." [1]

Buna, kâfirlere gönüllü vergi vermek, küfrü yayan kurumlara gönüllü bağışta bulunmak gibi şeyler de dâhildir. Bu noktada şu mesele karıştırılmaktadır:

Kâfirlerle Alışveriş: Bazı insanlar, dünyada var olan özel durumlardan dolayı özellikle Yahudilerle alışverişin dostluk-düşmanlığa dahil olduğunu düşünerek aşırıya kaçmışlardır.

Peygamber *(sav)* ve ashabı, Yahudilerle düşman oldukları hâlde onlarla alışveriş yapmışlardır. Hatta Peygamberimiz vefat ettiği zaman kalkanı, yaptığı alışverişten dolayı bir Yahudi'de rehin idi. Şüphesiz birtakım insanların bu konudaki hassasiyeti güzeldir. Bu, ümmetin derdiyle dertlendiklerinin göstergesidir. Fakat herkesi bağlayan hükümler duygu ve slogana dayalı olmamalıdır. Mutlaka şeri bir dayanağı olmalıdır. Bu mantıkta olan insanların Hristiyan mallarını da almamaları gerekir. Hepimiz Amerikan şirketlerinin ABD'ye vergi ödediğini ve ABD'nin de bu vergi gelirleri ile mazlumları vurduğunu biliyoruz. Hakeza yaşadığımız ülkede Yahudi mallarına alternatif olarak gösterilen markalar vergi rekortmenidir. Veya bu markaların ülke güvenliğine gönüllü bağışları çok aşikârdır. Aslı şeri kaidelere dayanmayan meselelerde sınırları belli bir sonuca ulaşmak mümkün değildir.

---

1. *8/Enfâl, 36*

Yasaklanan Dostluğun En Belirgin Şekilleri (Bölüm 4)[1]

4. Dinler Arası Diyalog

Bu felsefenin temeli, kendisinde Allah inancı ve ahiret inancı olan İbrahimî dinler arasında diyalog kurmaktır. Diyalogcular için asıl sorun Allah inancını kabul etmeyen, kiminin ateizm kiminin ilhad (inkârcılık) gibi isimlerle adlandırdığı nazariyelerdir.

Bir fikrin başka bir fikirle diyaloğa geçebilmesi için önce onun meşruluğunu kabul etmesi gerekir. Sahibine kâfir dediğimiz, ateş ehli diye nitelendirdiğimiz inançlarla diyaloğa geçmemiz mümkün değildir. Dinler arası diyalog fikrini ele almadan önce İslam'da bu diyaloğa muhatap olan Yahudi ve Hristiyanların hükmünü, onlarla muamele çeşidini ve onların diyaloğa elverişli olup olmadığını incelememiz gerekir.

a. Ehl-i Kitab'ın Hükmü

"Andolsun ki: 'Allah, Meryem oğlu Mesih'tir.' diyenler kâfir oldular." [2]

"Andolsun ki: 'Allah üçün üçüncüsüdür.' diyenler kâfir olmuşlardır." [3]

"Yahudiler: 'Allah'ın eli bağlanmıştır/eli sıkı bir cimridir.' dediler. Söyledikleri (bu çirkin söz) nedeniyle elleri bağlandı ve lanetlendiler." [4]

Kur'ân-ı Kerim Ehl-i Kitab'ın lanete düçar olduğu, Allah'ın gazabına müstahak olduğu ve kâfir oldukları ile ilgili ayetlerle doludur. Peygamberimiz *(sav)* gelmeden önce içlerinde İslam üzere olanlar olsa da Peygamber geldikten sonra Allah'ın onlara hitap ettiği birçok ayette son Peygamber'in

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/3. Ders*
2. *5/Mâide, 17*
3. *5/Mâide, 73*
4. *5/Mâide, 64*

getirdiği dinin dışında hiçbir dinin kabul edilmeyeceği sıklıkla beyan edilmiştir.

"Allah indinde (geçerli olan) tek din İslam'dır." [5]

"Şayet (İslam konusunda) seninle tartışırlarsa (onlara) de ki: "Ben ve bana tabi olanlar (dini Allah'a halis kılıp yalnızca O'na kulluk ederek) yüzümüzü Allah'a teslim ettik." Kendilerine Kitap verilenlere ve ümmilere de ki: "Teslim oldunuz mu?" Onlar da teslim olurlarsa hidayete ermiş olurlar. Şayet yüz çevirirlerse sana düşen yalnızca (İslam'ı) tebliğ etmektir." [6]

"Kim de İslam dışında bir din ararsa ondan kabul edilmez. Ve o, ahirette hüsrana uğrayanlardan olur." [7]

Bu ayetler, açıkça Peygamber'den *(sav)* sonra bu dinlerin hiçbir şekilde insanı kurtaramayacağını ifade eder. Öyleyse Ehl-i Kitap da kâfirler zümresindendir. Ve Kur'ân'daki kâfirlerle ilgili tüm ayetler onları da kapsar. Kâfirlerle cihat, onları düşman edinme, onlara ve itikadlarına yeryüzünde geçit vermeme bu taife ile ilgili hükümlerdir. Hâli bu olan insanlarla diyalog şeri açıdan imkânsızdır. Diyalog yapabilmek için bu ayetleri görmezden gelmek gerekir. Bu, pratik bir vakadır. Diyalogcular Müslim olduklarını iddia etseler de sırf diyaloglarını gerçekleştirmek için Kur'ân'daki bunca ayeti hiçbir zaman zikretmezler. Bu ayetleri zikrettikleri takdirde kendileri istese de karşı taraf diyalogda bulunmayacaktır.

5. *3/Âl-i İmran, 19*
6. *3/Âl-i İmran, 20*
7. *3/Âl-i İmran, 85*

Yasaklanan Dostluğun En Belirgin Şekilleri (Bölüm 5)[1]

b. Muamele Çeşidi: Bir önceki bölümde Kur'ân'ın Ehl-i Kitab'a kâfir, mel'un gözüyle baktığını aktarmıştık. Ehl-i Kitap ile muamele kâfirle yapılan muamelenin aynısıdır. Ancak Ehl-i Kitap cizye vermeyi kabul ederse onlara ödedikleri bu para karşısında yaşam hakkı tanınır.

"Ey Nebi! Kâfirler ve münafıklarla savaş ve onlara karşı sert ol. Onların barınağı cehennemdir. Orası ne kötü bir dönüş yeridir." [2]

"Ey iman edenler! Size yakın olan kâfirlerle savaşın ve sizde sertlik görsünler. Bilin ki Allah, muttakilerle beraberdir." [3]

"Kendilerine Kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah ve Resûlü'nün haram saydığını haram saymayan ve hak (din olan İslam'ı) din edinmeyenlerle alçaltılmış bir şekilde elden cizye verinceye kadar savaşın." [4]

İslam, Ehl-i Kitab'a alçalmış bir şekilde cizye verdikleri takdirde yaşam hakkı tanır. Fakat bu yaşam hakkında, ayette geçtiği gibi her türlü zillete düçar olurlar.

"Ehli kitaba selamı ilk siz vermeyiniz. Onlarla yolda karşılaştığınız zaman onları yolun dar kısmına itiniz." [5]

Fıkıh kitaplarında zimmet ehli olanlara *"Ömer şartları"* diye bilinen, Ömer'in *(r.a)* koyduğu bazı şartlar uygulanır:

- Müslimler gibi giyinmeyecekler.
- Müslim isimleri ile isimlenmeyecekler.
- Silah taşımayacaklar.

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Menhec Dersleri/Ehl-i Sünnetin Menheci ve Cihadın Esasları/10. Derste bidat ve küfür ehline karşı tavırdan bahsedilmiştir.*
2. *9/Tevbe, 73*
3. *9/Tevbe, 123*
4. *9/Tevbe, 29*
5. *Müslim*

- Kiliselerinde çan gibi ibadet sesleri yükselmeyecek.

- Yaşadıkları beldenin dilinin dışında başka bir dille konuşmayacaklar.

Bugün yaşayan Ehl-i Kitab'ın hepsi harbî hükmündedir. Yöneticileri İslam topraklarını istila etmiş, İslam'a açıktan savaş ilan etmişler, tebaa da bu yöneticilere rıza göstermiştir.

Ehl-i Kitap cizye vermeyi kabul edip Müslimlere ihanet etmedikleri müddetçe İslam topraklarında Müslimler gibi emniyet içinde yaşarlar. Kimse onların malına, ırzına taarruzda bulunamaz. Şayet bir Müslim haksız yere onların haklarına tecavüz ederse şeriatta belirlenen cezalara çarptırılır. Geçmiş İslam devletlerindeki kadâ ve hüküm kitapları incelendiğinde, onların ihanet etmedikleri müddetçe rahatlık içinde yaşadıkları görülecektir.

İslam dışında bir dine müntesip olan ya da onların en temel inançlarını kabul edenleri tekfir etmeyenler icma ile kâfir olur. Çünkü bunlar İslam dışında bir dine müntesip ya da İslam'ın zıttı ile amel edenlerin küfrüne delalet eden kati nasları yalanlamış olurlar. Yahudilik, Hristiyanlık, demokrasi, komünizm, laiklik, hümanizm yada şirk buna örnek gösterilebilir.

Kendini böyle tanımlayan[6] ya da bunların inanç esaslarını[7] kabul edenler kâfirdirler.

---

6. *"Ben Yahudiyim, demokratım." ve benzeri.*
7. *"Teslis doğrudur, salih insanlara dua edilebilir, günümüzde demokrasi sistemi uygundur." ve benzeri.*

Yasaklanan Dostluğun En Belirgin Şekilleri (Bölüm 6)[1]

5. Kâfirlere Benzemek

Kâfirlere benzemek, onları dost edinmenin türlerindendir. İslam'da asıl olan kâfirlere muhalefet etmektir. Bunun başlıca sebeplerinden biri, dıştaki benzeme ve taklidin içte/kalpte sevgiye ve hayranlığa yol açmasıdır. Bu da yasaklanmıştır.

"Kim bir kavme benzerse o da onlardandır." [2]

Kâfirlere benzemenin İslam hukukunda farklı kısımları ve her kısmın kendine ait özel hükmü vardır:

1. Haç takmak, onların dinî kıyafetlerini giymek, onların küfrünü simgeleyen ayinlerine iştirak etmek gibi. Onların itikadını simgeleyen ve sahibinin onlara bu inançta iştirak ettiğini gösteren benzeme. Resûlullah *(sav)* Adiyy b. Hatem'in boynunda haç görmüş ve: *"Bu putu boynundan at!"* [3] demiştir.

2. Onlara özel kıyafetler giymek, onları taklit ederek konuşmak gibi. Onların inanç ve itikadını simgelemeyen, fakat onlarla özdeşleşmiş konularda onlara benzemek de haramdır. Nebi *(sav)* bir sahabinin üzerinde kâfirlere has bir elbise görmüş ve: *"Bu, kâfirlerin elbisesidir, bunu giyme!"* [4] buyurmuştur.

3. Bu iki sınıfın dışında kalan benzeme. İslam, geldiği günden itibaren kâfirlere muhalefeti (özellikle dinin şiarlarında) teşri kılmıştır. Peygamberimiz *(sav)* Medine'ye geldiğinde Medinelilerin bayram yaptıkları iki günleri vardı.

"Şüphesiz Allah, sizi ondan daha hayırlı iki günle değiştirmiştir. Bunlar, Kurban ve Ramazan Bayramı'dır." [5]

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/45. Ders*
   Menhec Dersleri/Ehl-i Sünnetin Menheci ve Cihadın Esasları/10. Ders
2. *Ebu Davud*
3. *Tirmizi*
4. *Müslim*
5. *Ebu Davud*

"Yahudilere muhalefet ediniz ve ayakkabılarınız ile namaz kılınız." [6]

"Müşriklere muhalefet ediniz, sakalları uzatıp bıyıkları kısaltınız." [7]

"Ehl-i Kitap sakallarına kına yakmaz, onlara muhalefet ediniz ve sakallarınıza kına yakınız." [8]

Peygamberimizin muhalefeti emrettiği hadisler o kadar çoktur ki, Medine'deki ehli kitap: *"Bu adam bizde olan hiçbir şey bırakmadı, mutlaka ona muhalefet etti."* [9] dediler.

Müşriklere muhalefet etmek her halükârda güzeldir. Özellikle içten içe muhalefet her zaman imanın sıhhati için şarttır. Dışarıdan muhalefete gelince bu daha ziyade kuvvetle alakalı bir şeydir. Peygamberimiz *(sav)* bu tür şeylere Mekke'den daha ziyade Medine'de önem vermiştir. Çünkü Mekke zayıflık, Medine ise kuvvet yurdudur. İlim ehlinden bazıları bu noktaya dikkat çekmiştir. Bizim zamanımıza gelince durum çok farklılaşmıştır. Âlimlerin fetvalarını yanlış anlayan bazıları, kimsenin kimseye karışmadığı, şahsi özgürlüklere saygı duyulan yerlerde dahi kâfirlere benzerler ve İslam'ın simasını taşımazlar. Her zaman ve her dönemin kendine göre fıkhı vardır. Müslimlerin maslahatı için çalışan ve özel durumları olan insanlar dışında herkesin İslam'ın şiarını üzerinde taşıması gerekir. Ruhsatı kullanacak olan Müslimler da ölçülerini kendileri değil, haram-helal sınırını, ruhsat-azimet ölçüsünü ayırt edebilen ilim ehline danışarak yapmalıdırlar.

6. *Müslim, Ebu Davud*
7. *Müslim*
8. *Buhari, Müslim*
9. *Müslim*

Tevhid ile İlgili Bazı Meseleler (Bölüm 1)

1. Rukye

Rukye, hastalık gibi durumlarda kişinin Kur'ân ve sünnette varit olan ayet ve dualarla yaptığı tedavidir.

Kur'ân'dan bazı ayetler ve Resûlullah'ın *(sav)* yaptığı bazı dualar okunarak hastaya üfleme veya el ile dokunma sureti ile yapılır. Peygamberimiz rukyeyi kendisi yapmış başkalarına da yaptırmıştır.

"Sahabiler, yolculuk esnasında ihtiyaçlarını gidermek için bir kabilenin yanına sığınırlar. Kabile onları kabul etmez, oradan ayrılmak üzere iken kabile reisini yılan soktuğunu duyarlar. Sahabilerden biri bir koyun karşılığında Fatiha Suresi ile rukye yapar ve adam iyileşir. Peygamberimiz, aldıkları koyundan kendine de pay alarak bu durumu ikrar etmiş olur." [1]

"Peygamberimiz hasta olanlara: 'Ey insanların Rabbi olan Allah'ım! Sıkıntıyı gider sen Şafi olansın, senin şifandan başka şifa yoktur. Öyle bir şifa ver ki hastalık bırakmasın.' duasını okur ve hastalıklı yere elini sürerdi." [2]

Bu usül üzere Peygamberimizin tedavi yaptığına dair sahih ve farklı rivayetler vardır.

Resûlullah *(sav)* geldiği zaman cahiliye toplumunda yapılan rukyeler vardı. Sahabinin biri Resûlullah'a bu durumu sormuş, Resûlullah cevaben:

"Yaptığınız rukyeleri bana arz ediniz. İçerisinde şirk olmayanlarda bir beis yoktur." [3] buyurmuştur.

1. *Buhari*
2. *Müslim*
3. *Müslim*

Bu rivayet bize gösterir ki, rukyenin bazı çeşitleri şirke dahildir. Bunlar, Allah'tan başkasına dua edilen, cinlerin ve şeytanların isminin anıldığı sihir ve büyü kitaplarında geçen rukyelerdir. Bu tür rukyelerin varlığına binaen İslam uleması rukyenin meşru olabilmesi için üç şart koşmuşlardır:

a. Tedavinin yapıldığı rukyenin Kur'ân ve sünnetten olması

Bunun sebebi, rukye ile tedavi veya tedavide kullanılacak malzemenin akılla tespit edilemeyecek, nassa dayalı meselelerden olmasıdır. Ayrıca kaynağı belli olmayan rukyelerde şirk olma ihtimali yüksektir. Yukarıda anlattığımız gibi sihir ve büyüyle iştigal edenler cinlere ve şeytanlara tazim ederek şirk koşmak suretiyle rukye yaparlar. Bundan emin olabilmek için rukyenin ayet ve hadislerden oluşmasını şart koşmuşlardır.

b. Kullanılan dilin bilinen bir dil veya Arapça olması.

Bunun sebebi de büyücülerin, kimsenin anlamadığı şirk içerikli rukyelerinden sakınmaktır.

c. Rukye yapılan insanın, şifanın rukyeden değil Allah'tan olduğunu bilmesi.

İslam inancının temelinde, fayda ve zararın sadece Allah'tan olduğu inancı vardır. Allah *(cc)* tıp ile bazı maddi tedavi yöntemlerine müsaade ettiği gibi rukye ile de manevi tedavi yöntemlerine müsaade etmiştir. Nasıl ki ilaçla yapılan tedavide şifanın Allah'tan olduğunun, ilacın sadece bir vesile olduğunun bilinmesi gerekiyorsa rukyede de durum aynıdır.

Tevhid ile İlgili Bazı Meseleler (Bölüm 2)

2. Korunma Amaçlı Muska, İp, Nazarlık gibi Şeyler Takma

Öncelikle her Müslimin fayda ve zararın sadece Allah'tan olduğunu bilmesi lazımdır. Korunma amaçlı yapılan bazı dua ve zikirler Allah *(cc)* müsaade ettiği için yapılabilir. Buradan yola çıkarak, batıl kıyaslar yapıp Allah'ın korunmaya sebep kılmadığı şeylere sığınmak, haddi aşmak ve Allah'ın dininde bilmeden söz söylemektir. Bazı ayet ve hadislerin koruma içerikli olması akılla bilinen ve illeti belli olan şeyler değildir ki başka şeyler bunlara kıyas edilsin. Ayrıca Peygamberimiz *(sav)* korunma amaçlı bir şeyler asmayı veya bağlamayı nehyetmiştir. Konu hakkında özel nas bulunan yerde akıl yürütülüp kıyas yapılamaz.

"Allah sana bir zarar dokunduracak olursa onu (Allah'tan) başka kimse gideremez..." [1]

"... Senin için bir hayır dileyecek olsa O'nun lütfunu geri çevirecek kimse yoktur." [2]

İnsanların korunma amaçlı vücutlarına ve evlerine astıkları, ya kendisiyle korunulan ayet ve hadislerdir -Ayete'l Kürsi, muavvizeteyn gibi ki bunlara halk arasında *"muska"* denilir- ya da nazar boncuğu, at nalı gibi nazardan ve hastalıklardan koruduğuna inanılan cisimlerdir. Bu maddeler zaman ve mekana göre değişebilir.

a. Kur'ân ve hadislerin yazılı olduğu muskalar.

Allah'ın ve Resûlü'nün, insanların okudukları zaman şeytanlardan ve belalardan korunduklarını belirttikleri metinler kağıda yazılarak vücutta taşınabilir mi?

Bu konu, sahabiler başta olmak üzere selef arasında ihtilafa sebep olmuştur. Abdullah b. Amr b. el-As ve Aişe

1. *6/En'âm, 17*
2. *10/Yûnus, 107; 6/En'âm, 17; 39/Zümer, 38*

annemizin *(r.anhuma)* buna cevaz verdiği rivayet edilir. İbni Mesud, Huzeyfe ve başka sahabiler bunu men etmişlerdir. Sahabilerin ihtilafından dolayı onlardan sonra gelen âlimler de bu konuda ihtilaf etmişlerdir. Tercih edilen aşağıda sayacağımız sebeplerden dolayı bunların takılmamasıdır:

- Bir şey asmayı veya bir şeye güvenmeyi nehyeden deliller umumidir. İçinde Kur'ân'ın yazılı olduğu şeyleri asmaya cevaz vermek için delil gereklidir. Çünkü Allah ve Resûlü çok ihtiyaç olmasına rağmen bunların okunmasına müsaade etmiş, fakat yazılıp asılması hakkında bir şey söylememişdir.

- Bu tür şeyleri men etmek Seddü'z Zerîa'dır (kötülüğe giden yolları kapamaktır). Kalpler bu tür şeylere dayanıp asıl koruyanın Allah olduğunu unutabilir. Önceki milletler incelendiği zaman görülür ki, dinde ortaya attıkları yenilikler zaman içinde onları şirke götürmüştür.

- Üzerine Kur'ân ve benzeri şeyler asan kimseler tuvalet gibi yerlere girmek zorunda kaldıklarından bu, Kur'ân'a hürmetle bağdaşmaz.

b. İp, halka, nazar boncuğu gibi şeriatın kabul etmediği şeyleri asmak.

"Resûlullah, kolundaki ağrıdan dolayı eline bilezik takmış birisini gördü ve:

— Bu da nedir? diye sordu. Adam:

— Kolumdaki ağrıdan dolayı astım, diye cevap verince Resûlullah:

— Onu çıkar! Eğer o senin üzerindeyken ölseydin asla kurtulamazdın, buyurmuştur." [3]

3. *İmam Ahmed, İbni Mace*

"Kim boynuna temime (hasetten koruduğuna inanılan şey) veya nazarlık asarsa Allah onun işini tamam etmesin!" [4]

"Huzeyfe birinin elinde, sıtma hastalığından korunmak için ip olduğunu görür. Hemen onu koparır ve şu ayeti okur: 'Onların birçoğu Allah'a şirk koşmadan iman etmezler.' [5] *"* [6]

"Kim temime takarsa muhakkak ki şirk koşmuştur." [7]

"Rukye, muska ve tılsım[8] *şirktir."* [9]

Said b. Cubeyr bir sözünde:

"Kim birinin boynundan muskayı koparırsa köle azat etmiş gibi olur." [10]

İçerisinde Kur'ân yazılı olan muskalar hakkında selef arasında ihtilaf vardır, demiştik. Tercih edilen görüş, bunların kullanılmamasıdır. Bizim toplumuzda tecrübe ile sabit olan bir nokta vardır: Sihir ve büyüyle uğraşan insanların çoğu muskalara Kur'ân yerine cin isimleri, şeytan için kesilen kurban isimleri ve ne manaya geldiği belli olmayan işaretler yazıp çizerler. Bu tür muskalar kesinlikle küfürdür. Bu tehlikeden ötürü var olan muskaların yakılması evla olandır. Açıp baktığımız birçok muskanın şirk içerikli olduğu, cin isimleri ve tılsımlarla süslendiğini tecrübe ettik.

Nazarlık gibi meşru olmayan şeyleri asanlar, eğer fayda ve zararı sadece bunların verdiğine inanıyorlarsa bu, hem rububiyette hem de uluhiyette şirktir ve kişiyi dinden çıkartır. Eğer fayda ve zararın Allah'tan olduğuna inanıyorlar, bunları da sebep olarak görüyorlarsa bu, küçük şirk olur. Sahibini dinden çıkarmaz. Fakat büyük şirke kapı aralar ve tevhidin kemalinden faydalanmaya engel olur.

---

4. *İmam Ahmed, Hakim*
5. *12/Yûsuf, 106*
6. *İmam Ahmed*
7. *İmam Ahmed, İbni Mace*
8. *Koca, karıyı; karı, kocayı sevsin diye yapılır.*
9. *Ahmed, Ebu Davud Said b. Cubeyr'den naklen.*
10. *Veki b. Cerrah b. Veki*

Sahabenin ve selefin, insanların boynundan veya vücudundan muska gibi şeyleri çekip aldıkları vaki olmuştur. Bizim toplumumuzda bu rivayetlere dayanarak böyle bir uygulamaya gitmek kanaatimizce yanlıştır. Çünkü bu tür şeyler toplumumuzdaki örf dininin temel esaslarından olduğundan birçok insan konunun hükmünü bilmez. Efdal olan, olayı delilleri ile güzel bir şekilde izah etmektir. Tevhid ve sünnetin kök saldığı bir toplumda münkeri inkâr üslubuyla, cehaletin kol gezdiği ve insanların şirk ve bidati din adına işlediği yerlerdeki inkar üslubu faklı olmalıdır. Hikmet, yumuşak söz, güzel öğüt ile insanlara yaklaşmalı, onları bu amellere sevk eden batıl inançlar çürütülüp tevhidin pak ve berrak hakikatleri onlara hatırlatılmalıdır.

Güzel uyarı, yumuşak söz ve hikmet, insanlara Allah'ın *(cc)* verdiği isimleri vermekten bizi alıkoymamalıdır. Davette yumuşak üslup karşıdakini kazanmak içindir, yoksa Allah'ın hükümlerini yumuşatıp Allah'a şirk koşan birine Müslim demek için değil.

Tevhid ile İlgili Bazı Meseleler (Bölüm 3)[1]

3. İstiğase

Allah'tan başkasına dua etmek ve sadece Allah'ın gücünün yeteceği şeylerde Allah'tan başkasından yardım talep etmeye istiğase denir.

Daha önceki bölümlerde duanın ibadet olduğunu ve Allah'ın dışında birine yöneltildiği takdirde kişiyi dinden çıkaracağını belirtmiştik. (Mümin Suresi 60. ayet ve *"Dua ibadetin ta kendisidir."* [2] hadisi buna delildir.)

Allah'ın *(cc)* Mekkelilere müşrik demesinin en belirgin sebeplerinden birisi, Mekkelilerin salih olduklarına inandıkları insanların putlarına dua etmeleri ve onlardan yardım talebinde bulunmalarıydı.

"Ve yüzünü hanif olarak dine çevir! Sakın müşriklerden olma! Allah'ı bırakıp da sana fayda ve zarar vermeyecek olan varlıklara dua etme! Şayet böyle yaparsan hiç kuşkusuz, zalimlerden/müşriklerden olursun. Şayet Allah sana bir zarar dokunduracak olsa O'ndan başka o zararı giderecek kimse yoktur. Senin için bir hayır dileyecek olsa O'nun lütfunu geri çevirecek kimse yoktur." [3]

Ayette geçen *"... zalimlerden olursun"* sözü, *"müşriklerden olursun"* manasındadır. Kur'ân'da şirk ve zulüm kelimesi aynı manalarda da kullanılır.

"Şüphesiz ki şirk, en büyük zulümdür." [4]

Allah'ın Kur'ân'da kendinden başkasına duayı yasakladığı ayetlerin Türkçe meallerinde iki vahim hata vardır:

a. *"Allah'ın dışında herhangi bir şey"* lafzı, bazı meallerde: *"Allah'tan başka putlara ibadet etme."* şeklinde çevrilmiştir.

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Menhec Dersleri/Ehl-i Sünnetin Menheci ve Cihadın Esasları/50. Ders Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/5. Ders*
2. *Tirmizi*
3. *10/Yûnus, 105-107*
4. *31/Lokmân, 13*

Şüphesiz, ayetin orijinali ile bu çeviri arasında hiçbir alaka yoktur. Allah *(cc)* yasağı umumi tutarken, bu mealler yasağı putlara hasretmişlerdir. *"Allah'ın dışında herhangi bir şeye..."* ifadesi putları, türbeleri, yatırları, şeyh ve velileri, salih olduğuna inanılan ve medet umulan cümle zatları kapsamaktadır.

b. Bir diğer yanlış, dua kelimesinin bazı meallerde ibadet diye çevrilmesidir. *"Dua etme"* yerine, *"ibadet etme"* ibaresi kullanılmıştır. Şüphesiz dua ibadettir. Fakat ayette kastedilen genel olarak ibadetin değil, özel olarak duanın yasaklanmasıdır. Özellikle ibadeti, namaz ve oruçtan ibaret zanneden; şirkin de putlara secdeden ibaret olduğunu zanneden bir topluma bu tür mealler zarardan başka bir şey getirmez. Ayet-i kerimede şöyle buyrulur:

"Allah'ı bırakıp, kıyamete kadar (dualarına) icabet edemeyecek olanlara dua edenden daha sapık kim olabilir? O (dua ettikleri), onların dualarından habersizdirler. İnsanlar (diriltilip) bir araya toplandıklarında (dua ettikleri) kendilerine düşman kesilir ve onların ibadetlerini inkâr ederler."[5]

Allah'tan başkasına duanın en belirgin şekli, sıkıntı anında salih olduğuna inanılan insanların isimlerini anarak onlardan yardım talep etmektir. Genelde *"Medet ya Abdulkadir Geylani"* veya başka şeyhlerin isimleri zikredilerek bu işlem yapılır. Bu, Allah'tan başkasına dua etme babından şirk olduğu gibi Allah'a ait olan özelliklerin mahluka verilmesiyle de şirktir. Ölmüş olan birinin, sıkıntıda olan birine yardım edebilmesi için şu özelliklere sahip olması gerekir:

- Mutlak ilim sıfatına sahip olmalıdır ki zorda olup ondan yardım talep edenin hâlini bilebilsin.

5. 46/Ahkâf, 5-6

- Mutlak işitme sıfatına sahip olmalıdır ki kişinin duasını işitebilsin.

- Mutlak kudret sıfatına sahip olmalıdır ki istekleri yerine getirebilsin.

Bu da, dua edip medet umulana Allah'ın sıfatlarını vermektir.

Bu amelin meşruiyetini savunanlar, bazen açık bazen kapalı biçimde şeyhlerine bu sıfatı verirler.[6]

6. *Tevhid Dergisi, 44. sayı,Tasavvufta Veli/Şeyh Tasavvuru*

Tevhid ile İlgili Bazı Meseleler (Bölüm 4)

4. Ağaç, Kabir gibi Şeyler ile Teberrük Etme

Teberrük demek, kişinin bereket umması, bereket talep etmesidir. Konumuzda ise mübarek olduğuna inanılan mekânlar, salih olduğuna inanılan şahıslar veya bazı cisimler sayesinde nimetin arttığına inanmak, bu tür şeylerle bereketin vaki olacağına itikad etmektir. İslam'da, meşru olan teberrükün olmasının yanında, tevhid inancına aykırı meşru olmayan teberrük de vardır.

Meşru olan teberrük: Allah ve Resûlü'nün kabul ettiği ve ikrar ettiği şeylerdir. Peygamberimiz *(sav)* hayatta iken sahabilerin onun abdest suyu artığıyla veya yediği yerden yemekle teberrük etmeleri ve Peygamberimizin de bunları ikrar etmesidir.

Meşru olmayan teberrük: İnsanın kendince mübarek gördüğü şeylerle teberrük etmesidir. Ebu Vakid el-Leysi *(r.a)* şöyle anlatıyor:

"Biz Resûlullah ile birlikte Huneyn savaşına çıktık. Biz, küfrü terk etmiş, yeni Müslim olmuştuk. Müşriklerin, üzerine silahlarını asıp yanında ibadet ettikleri (Zat-u Envat denilen) ağaçları vardı. O ağacın yanından geçerken:

— Ya Resûlullah, müşriklerdeki gibi bize de bir Zat-u Envat tayin etsen, dedik. Resûlullah:

— Allahu ekber! İşte aynı yol. Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki, siz Ben-i İsrail'in Musa'ya: 'Onların ilahları gibi bize de bir ilah yap.' dedikleri gibi dediniz. Siz gerçekten cahil bir topluluksunuz, buyurdu." [1]

Bu hadis, insanın bir şeyde bereket ve hayır ummasının yanlışlığına delildir. Çünkü sahabiler, müşriklerin silahlarını o ağaca astıkları zaman zafer elde ettiklerini düşünmüş,

1. *İmam Ahmed, Tirmizi*

kendileri de savaş hâlinde oldukları için Resûlullah'tan böyle bir talepte bulunmuşlardır. Resûlullah *(sav)* ise bu isteklerinin çok çirkin olduğunu göstermek için Ben-i İsrail'in ilah talep etmesini örnek göstermiştir.

Bu hadis, bize Resûlullah'ın *(sav)* davetteki üslubunu gösterir. O, normal zamanlarda çok yumuşak ve güler yüzlü bir üslup kullanmasına rağmen mesele tevhid ve şirk olduğu zaman, karşısındakiler yeni Müslim olsa dahi sert bir üslup kullanmıştır. Aynı şekilde elindeki bileziğin kendisini hastalıktan koruduğuna inandığını zanneden sahabiye: *"O senin üzerindeyken ölsen felah bulmazsın."* demiştir. Peygamber'in sadece bazı sözlerini ve davet üslubunu alıp bunu umumileştirenler, mescide ihtiyacını gideren Arabiye gösterdiği müsamahayı tüm meselelere tatbik edenler, nakıs bir Peygamber anlayışına ve davet metoduna sahiptirler.

Teberrük meselesinde sahabinin, Peygamber'le alakalı şeylerde teberrük etmesini delil alanlar ve bunun salih insanlarda da yapılabileceğine inananlar, yanlış bir kıyas içindedirler. Çünkü sahabi, Ebu Bekir, Ömer ve Ali *(r.anhum)* gibi sahabileri çok faziletli görmelerine rağmen onlarla teberrük etmemişlerdir. Eğer salih insanlar ile teberrük caiz olsaydı bu insanlarla teberrüğe devam edilirdi.

Bu konuda Ömer'in *(r.a)* sözü, konuyu aydınlatmak için yeterlidir. O, Haceru'l Esved'i öptükten sonra şöyle demiştir: *"Vallahi ben, senin fayda ve zarar vermeyen bir taş olduğunu biliyorum. Eğer ben Resûlullah'ın seni öptüğünü görmeseydim öpmezdim."* [2]

Bu söz, dokunularak, öpülerek bir şeyden bereket umulmasının sadece şeriata bağlı olduğunun delilidir.

---

2. *Buhari, Ebu Davud, Nesai*

Tevhid ile İlgili Bazı Meseleler (Bölüm 5)[1]

5. Şirkin Temelinde, Salihlere Teveccühte Aşırılık Vardır

Ümmetlerin Resûllerinden sonra şirke düşmelerinin temel sebebi, salih insanlarda aşırıya gitmeleridir. Âdem'den *(as)* sonra Ehl-i Kitap'ta ve son olarak da bu ümmette şirk, genel olarak bu alanda ortaya çıkmıştır.

"Ve dediler ki: 'Sakın ha ilahlarınızı bırakmayın. Ved, Suva, Yeğus, Yauk ve Nesr'i de bırakmayın.' " [2]

"Onlar Allah'ı bırakıp din bilginlerini, abidlerini ve Meryem oğlu Mesih'i rabler edindiler." [3]

Buhari *"Sahih"*inde, bu ayet ve ayette geçen isimlerle ilgili İbni Abbas'tan *(r.a)* şunu aktarır:

"Ayette geçen bu isimler Nuh kavmindeki salih kimselerin isimleridir. Ölüp gittiklerinde şeytan onların kavimlerine, onların oturdukları yerlere birer anıt dikin ve o anıtlara bu şahısların isimlerini verin diye vesvese vermiştir. Onlar da aynen şeytanın dediği gibi yapmışlardır. Anıtları yapan nesil ölüp gidene kadar bunlara ibadet edilmedi. Daha sonra ilim unutuldu. Bunlara ibadet olunmaya başlandı." [4]

Ayetler ve bunların tefsiri incelendiği zaman, yeryüzünde en yaygın olan kabir ve saray (hâkimiyet) şirkinin temelinde, salih kişilerde veya din adamlarını sevmede onlara itaat etmede aşırıya gitmek olduğu görülecektir.

Geçmiş ümmetlerin başına gelen bu olay, bu ümmetin de başına gelecektir.

"Sizden öncekilerin adımlarını karış karış, adım adım takip edeceksiniz. Öyle ki onlar kelerin deliğine girseler siz de gireceksiniz. Oradakiler: 'Ey Allah'ın Resûlü, bunlar

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/5. Ders*
2. *71/Nuh, 23*
3. *9/Tevbe, 31*
4. *Buhari*

Hristiyan ve Yahudiler mi?' diye sorunca Resûlullah: 'Başka kim olabilir ki!' " [5]

"Benim ümmetimden bir grup müşriklere katılmadıkça ve bazı kimseler de putlara tapmadıkça kıyamet kopmaz." [6]

Resûlullah *(sav)* vahiy yoluyla ümmetinin önceki ümmetlerin durumuna düşüp sapıtacağını bildiği için bu ümmete birtakım emir ve nehiyleri bildirmiş hayatı boyunca şirke götüren tüm yolları kapama mücadelesi vermiştir. Her peygamberin davetinde olduğu gibi bazıları bu nasihatlere kulak vermiş, tevhid çizgisinden sapmamış; bazıları da bu nasihatlerden yüz çevirip önceki milletler gibi adım adım şirke düşmüştür. Peygamberin uyarılarının bazılarını zikredelim:

- *"Aşırılıktan sakının, aşırılık sizden öncekileri helâk etti."* [7]

Resûl, aşırılığı yasaklamakla yetinmemiş, hürmete ve tazime en layık insan olmasına rağmen kendisini sevmede, itaat etmede dahi aşırılığa razı olmamıştır.

- *"Hristiyanların Meryem oğlu İsa'yı övüp aşırıya gittikleri gibi siz de beni övmeyin. Ben sadece bir kulum. Bana Allah'ın kulu ve Resûlü deyin."* [8]

- *"Allah, Yahudi ve Hristiyanlara lanet etsin. Onlar peygamberlerinin kabirlerini mescid edindiler."* [9]

- *"Allah'ım, kabrimi ibadet edilen bir put hâline dönüştürme. Allah, peygamberlerinin kabirlerini mescid edinenlere şiddetle öfke duymaktadır."* [10]

- *"Evlerinizi kabirlere, benim kabrimi de bayram yerine dönüştürmeyin."* [11]

---

5. *Buhari, Müslim*
6. *Ebu Davud, İbni Mace*
7. *İmam Ahmed, Tirmizi*
8. *Buhari, İmam Ahmed*
9. *Buhari, Müslim*
10. *İmam Malik, İmam Ahmed*
11. *Ebu Davud, İmam Ahmed*

Tevhid ile İlgili Bazı Meseleler (Bölüm 6)[1]

6. Sihir ve Büyü

Sihrin el çabukluğuyla olayları olduğundan farklı göstermek veya şeytanları yücelterek ve onları kullanarak bazı şeyleri değiştirmek, üzere sihrin iki yöntemi vardır. Bizi ilgilendiren ve açıklayacağımız ikinci kısımdır.

Sihirbazlar, şirk koşarak şeytanlarla irtibata geçer. Onlara Allah'a yapılması gereken birtakım ibadetleri sunarak; cin musallat etme, hastalık, karı koca arasını ayırma gibi hususlarda insanlara zarar vermek için onlardan yardım alırlar. Sihirbaz, şeytanlardan yardım alırken kendi küfre girdiği gibi kendisine gelen insanı da mutlaka küfre sokar. Allah'ın ayetlerini küçümseme, hayız kanıyla ayet yazma, ayetlerin yazılı olduğu kağıtları tuvalet ve pis yerlere atma veya Allah'tan başkasına kurban kesme gibi insanı küfre sokacak fiilleri yaptırırlar.

Sihrin Hükmü

Sihir küfürdür. Sihri yapan da yaptıran da küfre girer. Bunun iki delili vardır:

a. *"(Ve tuttular) şeytanların Süleyman'ın mülkü üzerine uydurdukları (batıl yalanların) peşine takıldılar. Süleyman kâfir olmadı fakat şeytanlar kâfir oldular. İnsanlara sihri ve Babil'deki iki meleğe, Harut ve Marut'a indirilen şeyleri öğretiyorlardı. 'Biz ancak bir imtihanız/dinin için fitneyiz. Sakın küfre girme.' demeden kimseye onu öğretmiyorlardı. Onlardan kadınla kocanın arasını ayıracak (sihri) öğreniyorlardı. Allah'ın izni olmadan o (sihirle) kimseye zarar verecek değillerdir. (Hakikatte) onlara zarar verip faydası olmayan bir şey öğreniyorlardı. Andolsun ki (o sihri) satın alanın ahirette hiçbir nasibinin olmadığını çok iyi biliyorlardı."* [2]

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/52. ve 53. Ders Hadis Şerhleri/Sahih Müslim-İman Kitabı/14. Ders*
2. *2/Bakara, 102*

"Şayet onlar, iman edip (sihirden) sakınacak olsalardı, Allah katında elde edecekleri mükâfat daha hayırlı olurdu." [3]

Sihirle ilgili bu uzun ayet açık şekilde sihrin, sihir yapmanın ve sihirle amel etmenin küfür olduğunun delilidir.

b. Sihrin hakikatini, yani sihir yapanın da yaptıranın da şirk koştuğunu, sihirbazlıktan tevbe eden veya çeşitli ülkelerde sihir yaparken yakalanıp yargılananlar açıkça itiraf etmişlerdir.

Sihrin Etkisi

Sihir, ancak Allah'ın dilemesiyle gerçekleşir ve tesir eder.

"Onlardan kadınla kocanın arasını ayıracak (sihri) öğreniyorlardı. Allah'ın izni olmadan o (sihirle) kimseye zarar verecek değillerdir." [4]

Ayetin bu kısmı, sihrin etkisinin olduğunu, karı ve koca arasını ayırdığını açık bir şekilde beyan etmiştir.

Sihirbazın Cezası

Cundeb *(r.a)* şöyle der:

"Sihirbazın haddi kılıçla (boynunun) vurulmasıdır." [5]

Ömer *(r.a)*: *"Bütün sihirbazları öldürün."* diye bir yazı göndermiştir. Bu yazıyı alan sahabiler üç sihirbazı öldürmüşlerdir.[6]

Hafsa annemiz *(r.anha)* kendisine sihir yapan cariyesini öldürtmüştür.[7]

Bu rivayetler, sihirbazın öldürülmesi gerektiğini gösterir. Sihir yapan insan önceden Müslimse mürted diye öldürülür. Yine bu rivayetler bize gösterir ki, sahabi döneminde dahi büyüyle uğraşan insanlar olmuştur. Bunun bizim dönemimizde olması ve yaygınlaşması maalesef normaldir.

---

3. *2/Bakara, 103*
4. *2/Bakara, 102*
5. *Tirmizi*
6. *Ebu Davud, İmam Ahmed*
7. *İmam Malik, Muvatta*

Sihri Çözme (Nüşra)

Sihri çözmenin iki yöntemi vardır:

a. Benzeri bir sihri kullanarak çözme: Bu kesinlikle caiz değildir. Bu, necaseti tekrar necasetle temizleme kabilindendir. Cabir *(r.a)* Resûlullah'a *(sav)* nüşra hakkında sordu:

"O, şeytanın işidir." [8] buyurdu.

b. Kur'ân'dan ayetler ve sünnetten dualarla (rukye ile) çözme: Tedavisi caiz olan yöntem budur. Daha önce rukye ile ilgili bölümümüzde bu usulle tedavinin caiz olduğuna dair delillerimizi aktarmıştık. Sihre karşı en etkili rukye, Muavvizeteyn (Felak ve Nas) Surelerinin okunmasıdır.

8. *Ebu Davud, İmam Ahmed*

Tevhid ile İlgili Bazı Meseleler (Bölüm 7)[1]

7. Gaybı Allah'tan Başkasının Bilemeyeceği

İslam'ın en temel ilkelerinden biri, gaybı, yani insanlara kapalı olup gelecekte olacak şeyleri Allah'tan başkasının bilmemesidir.

Ayet-i kerimede:

"Göklerin ve yerin gayb (bilgisi) Allah'a aittir." [2] buyrularak, ister yerin ister göğün kapalı olan gayb meselelerinin sadece Allah'a ait olduğu açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Kur'ân'da birçok yerde bu ifade daha da belirginleşmiş ve *"De ki: 'Göklerde ve yerde Allah'tan başkası gaybı bilmez.' "* [3] ifadesi onlarca kez tekrar edilmiştir. Bu ilke peygamberler de dahil olmak üzere herkesi kapsar. Hiç kimse gaybı bilemez. Peygamberlerin gelecekte vuku bulacak bazı hadiseleri bildirmesi gaybı bildiklerinden değil, kendilerine vahyediliyor oluşundandır. Peygamberler geçmiş ümmetlerin haberlerini nasıl ki vahiyle bildiriyorlarsa gelecekte olacak (kıyamet alametleri gibi) olayları da vahiyle bildirirler.

"Ben, size Allah'ın hazinelerinin yanımda olduğunu söylemiyorum. Gaybı da bilmem." [4]

"De ki: 'Size, 'Allah'ın hazineleri benim yanımdadır.' demiyorum, ben gaybı da bilmem, melek olduğumu da söylemiyorum. Yalnızca bana vahyedilene uyuyorum.' " [5]

"Şayet gaybı biliyor olsaydım hayrı çoğaltırdım/daha fazla mal toplardım ve hiçbir kötülük bana dokunmazdı." [6]

Kur'ân'da bu mealdeki ayetler incelendiği zaman özelde Peygamberimiz, genelde tüm peygamberler gaybı bilmedik-

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/49 ve 50. Ders*
2. *16/Nahl, 77*
3. *27/Neml, 65 ve benzeri*
4. *11/Hûd, 31*
5. *6/En'âm, 50*
6. *7/A'râf, 188*

lerini vurgulamışlar ve verdikleri haberleri de gayb ilmi değil, vahiy bilgisi olarak açıklamışlardır. Buna rağmen şaşırtıcı olan, birtakım insanların: *"Allah dostları, Allah'ın izniyle niye gaybı bilmesin ki?"* kabilinden sözleridir. Gaybı bilmek Allah dostluğunun göstergelerinden olsaydı peygamberler buna muttali olmadıklarını ısrarla bildirmezlerdi. Allah dostlarının (gerçek Allah dostlarının) en belirgin vasfı iman ve takvadır.

"Dikkat edin! Allah dostlarına korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir de. Onlar ki iman edip takvalı olanlardır." [7]

Takva; kişinin haddini bilmesi, haddini aşmamasıdır. Hiçbir Allah dostu, Allah'ın sadece kendine has kıldığı gayb ilmini bildiğini iddia edemez, ediyorsa Allah dostu değildir.

Bu sebeplerden dolayı gaybı bildiğini iddia eden de bu vasfın herhangi birisinde olduğunu iddia eden de ittifakla İslam dininden çıkmışlardır.

Buraya kadar saydıklarımız genel olarak ümmet arasında sorun olmamıştır. Yalnız bu ümmetten olduğunu iddia edip bu ümmetin başına bela olanlar, direkt gaybı bildiklerini iddia etmeden farklı yöntemlerle gaybdan haber verdiklerini zannederler. Toplum da isimleri değişmiş, fakat özü gaybdan haber verme olan bu tür eylemlere kanarlar. Fakat bir şeyin isminin değişmesi onun hakikatini ve onu işleyen insanların cürmünü değiştirmez. Kâhinlik ve arraflık bu babtandır.

Kâhinlik ve Arraflık: Birtakım usûllerle gelecekten haber verme, kaybolan eşyayı bildirme, insanların hayatlarında olacak şeyleri fal ve yıldızlara bakarak haber vermedir.

7. *10/Yûnus, 62-63*

Bunlar tüm çeşitleriyle tevhid inancına tamamen aykırı, şirk olan fiil ve inanışlardır.

"Kim bir arrafa (kaybolan şeyleri bulabileceğini söyleyen kişiye) veya kahine (falcı ve medyuma) giderse, onun söylediklerini tasdik ederse Muhammed'e indirilene küfretmiş olur." [8]

"Kim bir arrafa soru sorup onu tasdik ederse kırk gün namazı kabul olmaz." [9]

Falcılık ve Medyumluk: Gaybtan haber verme çeşitlerinden biri de *"Falcılık"* ve *"Medyumluk"*tur. Gazetelerde, doğum tarihleri esas alınarak belirlenen burçlar ile kişilerin haftalık veya günlük hayatlarıyla ilgili bilgiler verilmektedir. Bu, Resûlullah'ın *(sav)* geldiği dönemde var olan müneccimlikten[10] başka bir şey değildir. Buhari, Katade'den *(r.a)* şunu aktarır:

"Allah bu yıldızları üç şey için yaratmıştır; gökyüzünü süslemek, şeytanları taşlamak ve kendileriyle yön bulmak. Bundan başka bir tevile (yoruma) yönelen hata etmiş ve nasibini zayi etmiştir. Ve hakkında bilgisi olmadığı konuda yük altına girmiştir." [11]

Yıldızlar, Güneş, Ay ve diğer gezegenler esas alınarak vakit ve yönleri tayin etmek bu kanunun kapsamına girmez. Katade'nin sözünde de geçtiği gibi yıldızların bir gayesi de kendisiyle yol bulunmasıdır. Yasaklanmış olan veya İslam'ın ruhuna aykırı olan, bu cisimlerin hareketleriyle insanların yaşamları arasında bağlantı olduğuna inanmak ve bunlara bakıp gelecekten haber vermektir.

---

8. *Tirmizi, Ebu Davud*
9. *Taberani*
10. *Yıldızların kâinatta olayları kontrol ettiğine inanma ve bu işleri yapanlara verilen ad*
11. *Buhari*

Tevhid ile İlgili Bazı Meseleler (Bölüm 8)[1]

8. Şefaat

Lügat manası: Şefaat, tekin zıddı olan çift manasındadır.

Şeri manası: Başkası için hayır istemek, hayra aracı olmaktır.

İslam, geldiği dönemlerde müşriklerde var olan yanlış şefaat anlayışını reddetmiş, onun yerine şartları ve sınırları belli bir şefaat anlayışı getirmiştir. Müşrikler, salih olduklarına inandıkları insanların heykelleri, kabirleri veya onları temsil eden şeylerden, ihtiyaçlarının giderilmesinde Allah ile aralarında şefaatçi olmalarını talep ederlerdi.

"De ki: 'Haydi! Allah'ın dışında (ilah olduğunu) zannettiklerinizi çağırın (bakalım)!' Onların göklerde ve yerde zerre ağırlığınca sahip oldukları bir şey yoktur. O ikisinde bir ortaklıkları da yoktur. (Allah'ın) onlardan yardımcı/destek edindiği kimse de yoktur. O'nun katında izin verdikleri dışında, hiç kimsenin şefaati fayda sağlamaz." [2]

Bunun yanında İslam, sahih hatta mütevatir naslarda Peygamberimizin *(sav)* ve şehitlerin şefaatinden söz eder. Bu da gösterir ki şefaat, menfi ve müspet olarak iki kısma ayrılır.

a. Menfi şefaat: Allah'tan başkasının gücünün yetmeyeceği işlerde ve Allah'ın izin vermediği konularda ölü veya diriden şefaat talep etmektir. Yukarıdaki ayet bu tür şefaatin geçersiz olduğunu beyan etti. Bu şirke düşenlerin sıkıntısı önceki bölümlerde geçtiği gibi Allah'ın şeri hudutlarını bilmemeleri ve salih insanlara olan aşırı itikadlarıdır.

b. Müspet şefaat: Allah'ın izin verdiği kişilerin (peygamberler, melekler, şehitler...), Allah'ın razı olduğu ve izin vereceği kişilere şefaatte bulunmasıdır.

"Göklerde nice melekler vardır ki -Allah'ın dileyip razı

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/25. Ders*
2. *34/Sebe', 22-23*

olduğu kimseye izin vermesi dışında- onların şefaatlerinin hiçbir faydası yoktur." [3]

"O'nun izni olmadan kim O'nun yanında şefaat edebilir?" [4]

Kur'ân-ı Kerim'de şefaat ile ilgili ayetlerin özü iki şarta delalet eder: Şefaat edene de edilene de Allah'ın izin verip razı olması. Bu ancak iman ehli için geçerlidir. Hadis-i şerifte Ebu Hureyre *(r.a)* Resûlullah'a *(sav)* şöyle der:

"— Ya Resûlullah, senin şefaatinle en çok mutlu olan kimdir? Resûlullah:

— Kalbinden ihlasla Lailaheillallah diyenlerdir." [5] buyurmuştur.

Müspet Şefaatin Çeşitleri

1. Ulu'l-Azm peygamberler, özel sebeplerden dolayı geri duracak ve Peygamberimiz *(sav)* şefaat edecektir. Olayın özeti şudur:

"Nebi: Allah kıyamet gününde müminleri toplar. Onlar: 'İçinde bulunduğumuz bu durumumuzdan bizi kurtarması için Rabbimizden şefaat istesek.' derler. Müteakiben Âdem'e gelirler ve:

— Ey Âdem! İnsanların sıkıntı da olduğunu görmüyor musun? Allah seni kendi eliyle yarattı, meleklerini sana secde ettirdi ve her şeyin ismini sana öğretti. Bulunduğumuz bu durumdan bizi kurtarması için Rabbin katında bizim için şefaatçi ol! derler. Âdem:

— Ben buna ehil değilim! der ve onlara işlemiş olduğu o ağaçtan yeme hatasını zikreder Sonra:

— Fakat sizler Nuh'a gidin! Çünkü o, Allah'ın yeryüzü ahalisine gönderdiği ilk Rasuldür, der. İnsanlar Nuh'a gelir ve ondan şefaat isterler. Nuh:

— Ben buna ehil değilim! der ve işlediği bir hatayı zikreder. Sonra:

---

3. *53/Necm, 26*
4. *2/Bakara, 255*
5. *Buhari, Müslim*

— Rahmân'ın Halili olan İbrahim'e gidin! der. İnsanlar İbrahim'e gelip ondan şefaat isterler. İbrahim de:

— Ben buna ehil değilim! der ve onlara işlediği hataları zikreder. Sonra:

— Fakat siz Allah'ın kendisine Tevrat'ı verdiği ve kendisiyle konuştuğu kulu Musa'ya gidin! der. Onlar da Musa'ya giderler. Musa da:

— Ben buna ehil değilim! der ve bir hatasını zikreder. Sonra:

— Fakat sizler Allah'ın Kulu, Resûlü, kelimesi ve ruhu olan İsa'ya gidin! der. Onlar İsa'ya gelirler. İsa da:

— Ben buna ehil değilim! Fakat siz geçmiş ve geri kalmış günahları bağışlanmış bir kul olan Muhammed'e gidin! der.

Bunun üzerine insanlar bana gelir. Ben de gider Rabbimin huzuruna izin isterim. Bana huzura girmem için izin verilir. Ben Rabbimi görünce hemen O'nun için secdeye kapanırım. Allah beni bu hâl üzere bırakmak istediği kadar bırakır. Sonra Allah tarafından bana: 'Ya Muhammed! Başını kaldır. Söyle, sözün dinlenir; iste, sana verilir; şefaat et, şefaatin kabul edilir.' denir. Ben, bana öğrettiği birçok hamdlerle Rabbime hamd ederim. Sonra şefaat ederim, buyurdu." [6]

2. Peygamberimiz, cennetliklerin cennete girmesi için şefaat edecektir.

"Ben cennette şefaat edecek insanların ilkiyim." [7] buyrulur.

3. Peygamberimiz, bazı kâfirlere şefaat edecektir. Peygamberimizin yanında amcası Ebu Talib'in kendisine yaptığı iyilikler zikredilir. Peygamberimize, ona bu iyiliklere karşılık bir fayda sağlayıp sağlayamayacağı sorulunca şöyle buyurur:

"Muhtemelen kıyamet gününde şefaatimin ona faydası olacaktır. O, topuklarına kadar varan ve bundan dolayı

6. *Buhari, Müslim*
7. *Müslim*

beyninin kaynamasına neden olan ince bir ateş içine konulacaktır." [8]

Yukarıda zikrettiğimiz üç şefaat türü sadece Peygamberimize mahsustur.

4. Cehenneme girmiş bulunan büyük günah sahibi muvahhidlere şefaatte bulunarak, onlar cehennemden çıkarılacaktır.

"Benim şefaatim, ümmetimden büyük günahlar işleyenler içindir." [9]

5. Peygamberimiz birtakım kimselerin hesapsız, azapsız cennete girmelerini sağlayacaktır. Peygamberimiz bu ümmetten kendilerine rukye yapılmasını istemeyen, uğursuzluk düşüncesine kapılmayan, ateşle dağlanmayan ve yalnızca Rablerine tevekkül eden yetmiş bin insanın sorgusuz sualsiz cennete gireceğini bildirmiştir.

" 'Ümmetimden yetmiş bin kişi (mahşerde) hesaba çekilmeden cennete girecektir!' buyurdular. Kendisine:

— Ey Allah'ın Resûlü! Bunlar kimlerdir, diye soruldu.

— Onlar, kendilerini dağlatmayanlar, rukyeye başvurmayanlar, teşaüm'e (uğursuzluğa) inanmıyanlar ve Rabblerine tevekkül edenlerdir, buyurdu. Ukkaşe kalkıp:

— Ey Allah'ın Resûlü! Dua buyur, Allah beni onlardan kılsın! dedi. Resûlullah:

— Sen onlardansın, müjdesini verdi. Bir başkası daha kalkıp:

— Ey Allah'ın Resûlü! Beni de onlardan kılması için Allah'a dua ediver, dedi. Resûlullah:

— O hususta Ukkaşe senden önce davrandı, cevabını verdi." [10]

Bu son saydığımız şefaatler Peygamberimize has değil-

8. *Buhari, Müslim*
9. *İmam Ahmed, Ebu Davud*
10. *Müslim, İman 371(218)*

dir. Salihler, melekler ve diğer peygamberler de bu şefaati kullanmada müşterektirler.

Şefaatle İlgili Bir İzah

Kur'ân-ı Kerim'de bazı ayetlerde:

"Öyle bir günden sakının ki (o gün) hiçbir nefis bir başkasının yerine geçmez, hiç kimseden fidye kabul edilmez, hiç kimseye şefaat fayda vermez ve onlara yardım da edilmez." [11] buyrulmaktadır.

Bu ve bunun gibi ayetler şefaatin olmadığını ve tamamen faydasız olduğunu zahiren ifade etmektedir. Mutezile gibi fırkalar bu nasları kullanıp şefaati külliyen veya onun büyük bir kısmını inkâr ederler. Oysa konunun başında da geçtiği gibi Kur'ân, Allah'ın izni ve rızası dahilinde şefaatin olabileceğini; sünnet ise şefaati mütevatir derecesine ulaşan hadislerde tafsilatlı bir şekilde beyan etmiştir. Tüm nasları bir araya topladığımızda şefaati nefyeden nasların menfi şefaatten bahsettiği anlaşılır.

"Şefaat ya Resûlullah!" Diyerek Peygamberden Şefaat Talep Etmek

"De ki: 'Şefaatin tümü Allah'ındır.' " [12]

Bu ayet-i kerime şefaatin bütünüyle Allah'a ait olduğunu ve başkasından talep edilemeyeceğini gösterir. Allah'ın Peygamberimize tanıyacağı şefaat mutlak değil, kendi izni ve rızasına bağlı olan bir şefaattir. Peygamber *(sav)* Allah'tan izin aldıktan sonra şefaat edebilir. Öyleyse şefaat Peygamber'den *(sav)* değil Allah'tan istenir: *"Allah'ım bizi peygamberlerinin şefaatinden mahrum etme."* denilir. Eğer Peygamber'den *(sav)* direkt şefaat meşru olmuş olsaydı veya bunun faydası olsaydı Peygamber *(sav)* bu hayrı mutlaka beyan ederlerdi.

---

11. 2/Bakara, 123
12. 39/Zümer, 44

Tevhid ile İlgili Bazı Meseleler (Bölüm 9)[1]

9. Tevessül

Tevessül kelimesinin aslı vesiledir. Vesile, Arap lügatinde, *"maksada ulaştıran"* sebep demektir. Şeri ıstılahta ise *"Allah'ın razı olduğu amellerle, Allah'a yaklaşmak."* tır.

Vesile veya tevessül şeri alanda iki kısma ayrılır.

a. Meşru Olan Tevessül

Meşru tevessül, Allah'ın razı olduğu sebeplerle, razı olduğu şekilde O'na yaklaşmaktır. Kur'ân ve sünnet incelendiği zaman bunun üç kısımdan müteşekkil olduğu görülür:

1. Allah'a isim ve sıfatları ile tevessül.

"En güzel isimler Allah'ındır. (Öyleyse) bu isimlerle O'na dua edin." [2]

Bir şeyi elde etmek için Allah'a dua edildiğinde O'nun güzel isimleri ve sıfatları amaca ulaşmak için vesile kılınabilir. Bu ayetin pratik uygulamasını Peygamberimizin dualarında görürüz. Resûl *(sav)* istihare duasında:

"Allah'ım, ben senin ilminle senden hayırlı olanı diliyorum. Kudretinle bana güç vermeni diliyorum." [3] buyurarak, ilim ve kudret sıfatını isteğine vesile kılmıştır. Yine Peygamberimiz *(sav)* sabah namazının ardından yaptığı zikirlerinde:

"Ya Hayy, ya Kayyum, rahmetinle yardım diliyorum." [4] derdi.

2. İman ve salih amellerle tevessül.

"Rabbimiz! Şüphesiz ki bizler, iman ettik. Günahlarımızı bağışla ve bizi ateşin azabından koru." [5]

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Menhec Dersleri/Ehl-i Sünnetin Menheci ve Cihadın Esasları/50. Ders*
2. *7/A'râf, 180*
3. *Buhari*
4. *Tirmizi*
5. *3/Âl-i İmran, 16*

"Rabbimiz! İndirdiğine iman ettik, Resûl'e ittiba ettik, bizi (tevhide) şahitlik edenlerle birlikte yaz." [6]

"Sizden önce yaşayanlardan üç kişi yola çıktılar. (Akşam olunca) geceleme ihtiyacı onları bir mağaraya sığındırdı ve içine girdiler. Dağdan (kayan) bir taş yuvarlanıp mağaranın ağzını üzerlerine kapadı. Aralarında: 'Sizi bu kayadan, salih amellerinizi şefaatçi kılarak Allah'a yapacağınız dualar kurtarabilir!' dediler. Bunun üzerine birincisi şöyle dedi:

'Benim yaşlı, ihtiyar iki ebeveynim vardı. Ben onları çok kollar, akşam olunca onlardan önce ne ailemden ne de hayvanlarımdan hiçbirini yedirip içirmezdim. Bir gün ağaç arama işi beni uzaklara attı. Eve döndüğümde ikisi de uyumuştu. Onlar için sütlerini sağdım. Hâlâ uyumakta idiler. Onlardan önce aileme ve hayvanlarıma yiyecek vermeyi uygun bulmadım, onları uyandırmaya da kıyamadım. Geciktiğim için çocuklar ayaklarımın arasında kıvranıyorlardı. Ben ise süt kapları elimde, onların uyanmalarını bekliyordum. Derken şafak söktü: Ey Allah'ım! Bunu senin rızan için yaptığımı biliyorsan bizim yolumuzu kapayan şu taştan bizi kurtar!'

Taş bir miktar açıldı. Ama çıkacakları kadar değildi. İkinci şahıs şöyle dedi:

'Ey Allah'ım! benim bir amca kızım vardı. Onu herkesten çok seviyordum. Ondan kâm almak istedim. Ama bana yüz vermedi. Fakat gün geldi kıtlığa uğradı, bana başvurmak zorunda kaldı. Ona, kendisini bana teslim etmesi mukabilinde yüz yirmi dinar verdim; kabul etti. Arzuma nail olacağım sırada: 'Allah'ın mührünü, gayri meşru olarak bozman sana haramdır!' dedi. Ben de ona temasta bulunmaktan kaçındım ve insanlar arasında en çok sevdiğim kimse olduğu hâlde onu bıraktım, verdiğim altınları da terk ettim. Ey Allah'ım, eğer bunları senin rızan için yapmışsam bizi bu sıkıntıdan kurtar.'

6. 3/Âl-i İmran, 53

Kaya biraz daha açıldı. Ancak onlar çıkabilecek kadar açılmadı. Üçüncü şahıs dedi ki: 'Ey Allah'ım, ben işçiler çalıştırıyordum. Ücretlerini de derhal veriyordum. Ancak bir tanesi (bir farak pirinçten ibaret olan) ücretini almadan gitti. Ben de onun parasını onun adına işletip kâr ettirdim. Öyle ki çok malı oldu. Derken (yıllar sonra) çıkageldi ve:

— Ey Abdullah! bana olan borcunu öde! dedi. Ben de:

— Bütün şu gördüğün sığır, davar, deve ve köleler senindir. Git bunları al götür! dedim. Adam:

— Ey Abdullah, benimle alay etme! dedi. Ben tekrar:

— Ben kesinlikle seninle alay etmiyorum. Git hepsini al götür! diye tekrar ettim.

Adam hepsini aldı götürdü. Ey Allahım, eğer bunu senin rızan için yaptıysam bize şu hâlden kurtuluş nasip et!' dedi.

Kaya açıldı, çıkıp yollarına devam ettiler." [7]

Aktardığımız ayetler ve hadis, Allah'tan bir şey talep ederken bu talebe ulaşmak için ona imanın ve sadece onun için yaptığımız salih amellerin vesile kılınabileceğini gösterir.

3. Müslimlerin duası ile tevessül**.**

Bir Müslimin diğer Müslim kardeşinden özel bir hususta veya genel olarak dua talep etmesidir. Sahabinin Peygamberimizden: *"Benim için dua et."* mealindeki tüm hadisleri bu kısma dahildir. Peygamberimiz *(sav)* vefat ettikten sonra sahabinin yağmur duası için Abbas'tan *(r.a)* dua etmesini istemeleri de buna delildir.

Meşru Olmayan Tevessül

Meşru olmayan tevessül ise bu saydığımız üç kısmın dışında kalan, yaygın olarak *"Filanın hakkı için, falanın yüzü suyu hürmetine, falanın makamı ve şanı için."* gibi sözlerle

7. *Buhari, Enbiyâ 50, Büyü' 98, İcâre 12, Hars 13, Edeb 5; Müslim, Zikr, 100, 2743; Ebu Davud, Büyü' 29, 3387.*

tevessül etmektir. Daha önce de değindiğimiz gibi iman ehli, Allah'ın meşru kıldığı sebeplerin dışında sebepler icat etmez veya Allah'ın meşru kıldığı sebeplere akılları ile kıyas yapıp farklı şeyler eklemezler. Şirk ve bidat ehli ise kendilerinden sebepler uydurur veya meşru sebeplere asılsız kıyaslar yaparak yenilikler icat ederler. Günümüzde var olan ve meşru olmayan tevessülün temel sebebi de budur.

"Peygamberimizin yüzü suyu hürmetine" ve benzeri cümlelerle Allah'a dua etmek meşru olmayan tevessüle dahildir. Bu, bazılarının anladığı gibi Peygamber'in değerini düşürmek değildir. Resûlullah *(sav)* ile tevessül caiz olmasa dahi Allah katında insanların en değerlisi Peygamberimizdir. Bilakis onunla Allah'a tevessül etmemek, ona değer vermektir. Ona değer vermek sloganik söylemler ve duygusal yaklaşımlarla değil, onun getirdiği dine tâbi olmakla ve dine ziyade yapmamakla olur. Bizi Allah'a yaklaştıracak, cennet yolunu kolaylaştıracak, ateşten uzaklaştıracak ve bu ümmetin dinine ve dünyasına faydalı olacak her şeyi haber veren Peygamber, meşru ve faydalı olsaydı kendi zatı ile tevessülü de bize haber verirdi.

Tevhid ile İlgili Bazı Meseleler (Bölüm 10)

Meşru Olmayan Tevessüle Getirilen Yanlış Deliller

Ayetler

"Ey iman edenler! Allah'tan korkup sakının ve (sizi) Allah'a (yakınlaştıracak) vesileler arayın. Allah yolunda cihad edin. Umulur ki kurtuluşa erersiniz." [1]

"O dua ettikleri de Rablerine hangisi daha yakın diye vesile arar, rahmetini umar, azabından korkarlar." [2]

Vesile kelimesi, bu iki ayette geçer. Meşru olmayan tevessülü savunanlar, özellikle birinci ayeti dile getirirler.

Burada zikredilen vesile meşru olan amellerle Allah'a yakınlaşmadır. Ayetin devamında *"O'nun yolunda cihad edin."* bölümü *"O'na yaklaştıran vesile arayın."* kısmını açıklar mahiyettedir. Eski müfessirler de ayeti: *"Sizi, O'na yaklaştıracak ameller arayın."* şeklinde tefsir etmişlerdir. Biz meşru tevessül kısmında salih amellerle tevessülün caiz olduğunu anlatmıştık.

İkinci ayeti ise Abdullah b. Mesud *(r.a)* şu şekilde tefsir etmiştir:

"İnsanlardan bazıları cinlere ibadet ederdi. Bu cinler Müslim oldular fakat o insanlar cinlere ibadet etmeye devam ettiler." [3]

Bu tefsire göre onlar cinlere ibadet ettiği hâlde cinler onların bu yaptıklarından razı olmamış, kendilerini Rablerine yaklaştıracak ameller aramışlardır. Dikkat edilirse ikinci ayetin meşru tevessüle delil teşkil etmesi ve meşru olmayan tevessülle isim benzerliği taşıması dışında hiçbir alakası yoktur.

---

1. *5/Mâide, 35*
2. *17/İsrâ, 57*
3. *Buhari*

Bidat ehli bu konuda bazı hadisleri de delil olarak ileri sürmüşlerdir. Şüphe mahiyetinde getirdikleri hadisler ya sahihtir; fakat konu ile hiçbir bağlantısı yoktur ya da konuya delalet eden uydurma ve zayıf hadislerdir. Biz, bunların içerisinden en yaygın olanları zikredelim.

a. Buhari'deki hadiste, Ömer *(r.a)* kıtlık senesinde Peygamberimizin amcası Abbas ile yağmur duasına çıkmış ve şöyle demiştir:

"Ey Allah'ım, şüphesiz biz daha önce Peygamber vasıtasıyla sana tevessül eder sen de bize yağmur yağdırırdın. Şimdi ise Peygamberimizin amcası ile tevessül ediyoruz bize yağmur yağdır." [4] Ve böylece onlara yağmur yağdırıldı.

Bu hadis sahihtir fakat bidat ehlinin bu hadise yükledikleri mana ve çıkardıkları sonuç sahih değildir. Şöyle ki:

"Biz daha önce Peygamber vasıtasıyla sana tevessül eder..." kısmı kapalıdır. Peygamber'in duası ile de tevessül etmiş olabilirler; yüzü suyu hürmetiyle, makamıyla veya zatıyla da tevessül etmiş olabilirler. Bunu anlamamız için hadisin kendisini incelememiz gerekmektedir.

Eğer Peygamber'in zatı ile tevessül etmiş olsalardı Peygamber ölmeden Allah katındaki değeri ne ise öldükten sonra da odur. Öyleyse Ömer *(r.a)* neden yine Peygamber ile değil de amcası ile Allah'a tevessül etmiştir? Bu da gösterir ki sahabinin Resûl ile tevessülü, onun yaşamında, onun duasıyla yaptıkları tevessüldür.

Abbas *(r.a)* ile yaptıkları tevessül incelendiğinde sahabinin tevessülden kastının ne olduğu anlaşılır. Abbas ellerini kaldırmış ve şöyle dua etmiştir:

"Ey Allah'ım biz, günahkâr ellerimizi sana kaldırdık ve senden yağmur diliyoruz." İşte sahabinin Abbas'ın duası ile tevessül ettiğinin delili... Bu uygulama selefte de devam etmiştir.

4. *Buhari*

Halifeler ve valiler salih olan insanlarla ve âlimlerle yağmur duasına çıkar ve onlara dua ettirirlerdi.

b. İmam Ahmed ve Tirmizi kör bir sahabinin kıssasını şöyle naklederler:

"Âmâ olan bir sahabe Peygamberimize gelip: 'Ey Allah'ın Resûlü, Allah'a, bana sıhhat vermesi için dua et' dedi. Resûlullah: 'Dilersen dua edeyim dilersen de sabredersin. Bu senin için daha hayırlıdır' buyurdu. Âmâ sahabi dua etmesini istedi. Peygamberimiz: 'Öyleyse güzelce abdest al ve iki rekât namaz kıldıktan sonra şu duayı yap: 'Ey Allah'ım! Ben senden istiyorum, rahmet Peygamber'i Muhammed ile sana yöneliyorum: Allah'ım Muhammed'i benim hakkımda şefaatçi kıl, beni de ona şefaatçi kıl.' " [5]

Bu hadis de sahih olup hadise yüklenilen mana yanlıştır. Çünkü hadisin ne başında ne de sonunda Peygamberimizin zatı ile tevessül söz konusudur. Şöyle ki:

Âmâ adam Peygamber'den *(sav)* dua istemişti. Eğer Peygamberimizin zatı ile tevessül caiz olsa idi Peygamber'e gitmez, oturduğu yerden onun zatı ile tevessül ederdi.

Peygamberimiz de *"Dilersen senin için dua ederim."* derken, fonksiyonunun sadece dua etmekten ibaret olduğunu açıkça beyan etmiştir.

Peygamberimizin ona öğrettiği dua: *"Allah'ım, onu benim hakkımda şefaatçi kıl."* yani bu, onun benim için yapacağı duayı kabul buyur, manasındadır. Çünkü Peygamber *(sav)* ona yapacağı duanın kabul edilmesi için dua etmesini telkin etmiştir.

c. Hakim'in rivayet ettiği bir hadiste Âdem *(as)* cennetten kovulunca:

" 'Ey Allah'ım, Muhammed'in hakkı ile bana mağfiret etmeni istiyorum.' diye dua eder. Allah: 'Ben Muhammed'i

5. *İmam Ahmed, Tirmizi*

yaratmadığım hâlde sen onu nereden tanıyorsun?' dedi. Âdem: 'Sen beni yarattığın zaman ben başımı kaldırdım ve arşın sütunlarında 'Lailaheillallah Muhammedun Resûlullah' yazdığını gördüm. Anladım ki sen, yarattıklarından en sevdiğinden başkasının ismini katında yazmazsın.' " [6]

Bu hadis uydurma bir hadistir. Kur'ân'da anlatılan Âdem *(as)* kıssasına da terstir. Bakara Suresi 37. ayette:

"Âdem, Rabbinden bazı kelimeler öğrenip tevbe etti. O da tevbesini kabul buyurdu." denilir.

A'raf Suresi 23. ayette ise bu kelimelerin ne olduğu açıklanmıştır:

"Rabbimiz, biz kendimize zulmettik. Eğer bize mağfiret ve rahmet etmezsen zarara uğrayanlardan oluruz."

Dikkat edilirse Âdem *(as)* Peygamberimizin zatı ile değil ayetteki bu dua ile tevbe etmiştir.

d. *"Benim konumumu ileri sürerek dua ediniz. Çünkü Allah nezdinde benim makamım çok büyüktür."*

Bu hadis asılsız ve batıl bir hadistir. Muteber hadis kaynaklarından hiçbirinde mevcut değildir.

6. *Hakim*

Kur'ân-ı Kerim'de Dua Fıkhı[1]

Kur'ân ve sünnet ısrarla kulları duaya davet etmektedir. Nasları inceleyen herkes, duanın İslam'da geniş bir yere sahip olduğunu görecektir. Kur'ân ve sünnette dua, ibadetin özü sayılmış, Allah'a gönülden kul olanlarla müstekbirlerin arasındaki fark olarak zikredilmiştir. Duaya davet eden tüm naslarda sadece ve direkt olarak Allah'tan isteme söz konusudur. Bu da, meşru olmayan tevessülle taban tabana zıt bir anlayıştır.

"Kullarım sana, benden soracak olurlarsa şüphesiz ki ben onlara yakınım. Dua edenin duasına icabet ederim." [2]

Kur'ân-ı Kerim'de *"Sana sorarlarsa", "Sana soruyorlar"* gibi soru içerikli ayetlerde cevap, her zaman *"De ki"* sözü ile başlar. Dua ayetinde ise Allah, Peygamber'i *(sav)* dahi aradan çıkarmış direkt kendisi cevap vermiştir. Dua ile ilgili diğer tüm ayetlerde de *"Rabbinize dua ediniz."* buyrularak kul direkt Allah'a yönlendirilmiştir.

Meşru olmayan tevessülü savunanların nassa dayanarak getirdiği şüpheleri zikrettik. Bunun yanında nassa dayalı olmayan, fakat avamın dilinde meşhur olan: *"İnsan herhangi bir işini halletmek istediği zaman mutlaka araya vasıta koymalıdır. Bu dünyada böyle ise Allah ile ilişkilerimizde biz günahkârların bir değeri yoktur. Onun için Allah'tan isterken salih insanların makamı ile isteriz."* gibi bir anlayış vardır.

- Başlangıç olarak Allah'ın *(cc)* bir müdüre kıyas edilmesi bu kıyastan da şeri bir sonuç çıkarılması, şeytanın toprakla ateşi birbirine kıyas edip kendini Âdem'den üstün görmesinden geri kalmayacak türdendir. Yaratanla yaratılan nasıl kıyas edilebilir ki?

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Menhec Dersleri/Ehl-i Sünnetin Menheci ve Cihadın Esasları/50. Ders*
   Akaid Dersleri/Lailaheillallah'ı Bozan Unsurlar/5. Ders
2. *2/Bakara, 186*

- Beşer kendisinden istenildiği zaman hoşnut olmayan ve insanların ihtiyaçlarını kullanarak onları ezmeyi sevendir. Allah ise kendisinden istenilmesinden hoşlanan, hatta istenilmediğinde gazaplanan ve ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını gidermekten hoşlanandır. Bundan dolayı böyle bir kıyasın olması mümkün değildir.

- Müdürün bizim ihtiyacımızı bilmesi için mutlaka birinin kendisine bildirmesi gerekir. Fakat Allah *(cc)*, arada aracı olmadan sıkıntıları bilendir.

Rablerini şirket müdürüne kıyas eden zihniyet durup düşünmelidir. Nasıl bir dalalet içindeler ki şeytan onlarla bu seviyede oynamış ve Allah'la aldatmıştır? Yaratan ve rızık veren, en güzel isimlerin ve en yüce sıfatların sahibi olan Allah'ı, beşerle kıyas etmişlerdir.

Uğursuzluk İnancı (Tiare, Teşaum)

Tiare, kişinin bazı olayları ve varlıkları uğursuz sayması demektir. Bu, çok eskilere dayanan ve her toplumda farklı şekil almış olan bir inançtır. Bazı toplumlar bir iş yapmadan önce kuş uçurur, sağa uçarsa bunu uğurlu sayar ve o işe devam eder, sola uçarsa uğursuz sayar ve o işten imtina edip elini çekerdi. Kimi insanlar bazı hayvanları gördüklerinde bunu şansızlığa yorar ve işlerinin rast gitmeyeceğine inanırdı. Bizim toplumumuzda sabah işe giderken dilenci görmek, kara kedi görmek veya ev içerisinde üç dört olumsuzluğun peş peşe gelmesi uğursuzluk olarak addedilir.

Kişi, olaylarda sadece Allah'ın etkisi olduğuna inanmakla beraber bazı meselelerle işlerinin rast gitmemesi arasında bağlantı olduğuna inanırsa bu, küçük şirk olur. Eğer uğursuz saydığı olayların direkt etkisine inanırsa bu, insanı dinden çıkaran büyük şirktir. Peygamberimiz *(sav)* birçok hadiste şirk unsurlarını sayarken tiareyi de saymıştır:

"Tiare şirktir, tiare şirktir, tiare şirktir. Aramızda aklına böyle şeyler gelmeyen yoktur, fakat Allah onu tevekkül ile giderir." [3]

" 'Ey Allah'ın Resûlü, aramızda bazı şeyleri uğursuz kabul edenler vardır.' diye sorulunca, Resûlullah: 'Bu, herhangi bir kimsenin içinde hissettiği bir şeydir. Bu duygu onu yapacağı şeyden alıkoymasın.' " [4]

Bu hadisler uğursuzluk inancının her insanda olabileceğini gösterir. Bunun sebebi, yetiştiğimiz ortamda toplumun söz ve fiillere bakış açısıdır. Kişinin tevekkülü kuvvetlendikçe bu tür bozuk inançlardan kurtulur. İnsan bunu içinden geçirse dahi bu düşünceyi hemen def etmesi ve onun gereği ile amel etmemesi gerekir.

Resûlullah:

" 'Kim tiare ile bir işten imtina ederse şirk koşmuş olur.' dedi. Ashap:

— Peki bunun kefareti nedir ey Allah'ın Resûlü deyince, Resûlullah:

— Senin hayrından başka hayır, senin takdirinin dışında uğursuzluk yoktur ve senden başka hiçbir ilah yoktur, demesidir." [5]

---

3. *İmam Ahmed, Ebu Davud*
4. *İmam Müslim*
5. *İmam Ahmed*

Meleklere İman[1]

Kur'ân ve sünnette, meleklere iman etmenin, imanın olmazsa olmaz esaslarından olduğu açıkça beyan edilmiştir.

"Resûl, Rabbinden kendisine indirilene iman etti. Müminler de (iman ettiler). Hepsi; Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve resûllerine iman ettiler…" [2]

Buhari ve Müslim başta olmak üzere birçok hadis imamının farklı farklı sahabilerden rivayet ettiği ve *"Cibril hadisi"* diye bilinen meşhur hadiste Cibril, Resûlullah'a:

" 'Bana imandan haber ver.', deyince Resûlullah: 'İman: Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ölümden sonra dirilmeye, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna inanmandır.' buyurmuştur." [3]

Genel olarak, meleklerin varlığına, onların Allah'a ibadet için yaratıldığına, Allah'a isyan etmediklerine, yeme, içmeye ihtiyaç duymadıklarına, cinsiyetle vasfedilmeyecek olduklarına inanmak her insan için şarttır. Bu noktadaki bir itikadi muhalefet insanın dinden çıkmasına sebep olur.

"Dediler ki: 'Rahmân çocuk edindi!' O, tüm eksikliklerden münezzehtir. (Hayır, öyle değil! Allah'a çocuk diye yakıştırdıkları melekler) ikrama nail olmuş (değerli) kullardır. Sözleriyle O'nun önüne geçmez, O'nun emriyle iş yaparlar. Onların önlerinde ve arkalarında olanı bilir. O'nun razı olduklarından başkasına şefaat etmezler. Ve O'na karşı korkularından dolayı kalpleri ürpermektedir." [4]

"Göklerde ve yerde olan herkes O'na aittir. O'nun yanında olan (melekler), O'na ibadet etmekten büyüklenmez ve bıkıp

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İmanın 6 Esası/5. Ders Arapça Akaid Dersleri/16. Ders*
2. *2/Bakara, 285*
3. *Buhari, Müslim*
4. *21/Enbiyâ, 26-28*

usandıklarından dolayı (ibadete) ara vermezler. Gece ve gündüz, kesintisiz bir şekilde O'nu tesbih ederler." [5]

"Hamd, gökleri ve yeri yaratan, melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler kılan Allah'adır." [6]

Bu ve benzeri ayet-i kerimeler, melekler konusunda inanılması gereken hususların icmali delilleridir.

Meleklerin Görevleri

Allah *(cc)* melekleri yaratmış ve her birine farklı görevler vermiştir. Kimisi sürekli Allah'a ibadet ve O'nu tesbih etmekle meşgulken kimileri de Allah'ı sürekli tesbih etmekle beraber farklı görevlerle görevlendirilmişlerdir.

- Kimisi vahiy meleğidir. Kur'ân ve sünnette Cibril'in vahiy meleği olduğu, Allah ile Resûlleri arasında vasıta olduğu sabittir.

- Kimisi yağmur ve nebat işleri ile meşguldür (görevlidir). Peygamberimiz *(sav)*, Cibril'e Mikail'in görevini sorduğunda: *"O, yağmur ve nebat üzerine görevlidir."* demiştir.

- Kimi sura üflemekle görevlidir.

"Surun sahibi başını önüne eğmiş, sura üflemek için beklerken ben nasıl rahat edebilirim!" [7]

- Kimi ruhları kabzetmekle görevlendirilmiştir.

"Sizden birine ölüm geldiğinde (ölüm vazifesiyle görevli) elçilerimiz onu vefat ettirir. Ve onlar görevlerini kusursuz bir şekilde yaparlar." [8]

Bu meleğin ismi ölüm meleğidir. Hadislerde, kendisine verilen yardımcılarla beraber, kişinin iyi veya kötü olmasına göre farklı şekillerle ruhunu almaya geldiği zikredilir. Bu

5. *21/Enbiyâ, 19-20*
6. *35/Fâtır, 1*
7. *İmam, Ahmed*
8. *6/En'âm, 61*

meleğin isminin *"Azrail"* olduğuna dair sahih bir rivayet yoktur.

Bu dört melek Kur'ân ve sünnette ismi ve zikri en çok geçenlerdir. Bunların dışında naslarda, kulları korumakla görevli olan[9], iyi ve kötü amelleri yazmakla görevli olan[10], cennet ve cehennemin bekçiliğini yapan[11] melekler de vardır. Bizler meleklere icmali olarak iman ettiğimiz gibi Kur'ân ve sahih sünnette gelen vasıflarına da iman ederiz.

Meleklere İmanın Faydaları

a. Allah'ın azametini bildirir.

Allah, kâinatta görsel ve gaybi olan birçok ayet yaratmıştır. Bunlardan biri de meleklerdir. Kişi melekleri, onların yaratılışını, görevlerini, sayılarının bilinmeyecek kadar fazla olmasına rağmen kusursuz ve nizamlı hareket etmelerini düşündüğü zaman Allah'ın azametini anlayacak ve O'na daha güzel kulluk edecektir.

b. Allah'ın bize verdiği değeri gösterir.

Meleklerin görevlerini incelediğimiz zaman birçoğunun insanların dünya ve ahiret saadeti için çalıştığını görürüz. Bu, Allah'ın bizlere verdiği değerin göstergesidir. O, kâinattaki en sadık varlıklarını biz insanlara musahhar kılmıştır.

c. Allah'tan hakkıyla korkmamızı sağlar.

İnsanın sağında ve solunda ağzından çıkan her kelimenin, yaptığı her fiilin yazıldığını bilmesi ve buna göre yaşaması kişinin takvasını artırır.

9. *21/Enbiyâ, 42; 13/Ra'd, 11*
10. *43/Zuhruf, 80; 82/İnfitar, 11*
11. *39/Zümer, 73; 13/Ra'd, 24*

Şirk Toplumunun Melek İnancı

Cahiliye toplumunda, meleklerin Allah'ın kızları olduğuna inanılırdı.

"(Bunca nimetine rağmen) kullarından bir bölümü, Allah'ın parçası/çocuğu olduğuna hükmettiler. Hiç kuşkusuz insan, apaçık bir nankördür. Yoksa (Allah), yarattıkları içinden kızları (kendisi için evlat) edinip oğlanları size mi seçti? Onlardan birine, Er-Rahmân'a (evlat olarak) yakıştırdığı (kız çocuğu) müjdesi verildiğinde, öfkeyle dolup taşmış hâlde yüzü simsiyah kesilir. Yoksa, süs içinde büyütülen ve tartışmada (meramını) açıkça ortaya koyamayan (naif, ince, duygusal kız çocuklarını mı Allah'a nispet ediyorlar)? Er-Rahmân'ın kulları olan melekleri dişi saydılar. Yaratılışlarına mı şahit oldular? Şahitlikleri yazılır ve (ondan) sorguya çekilirler." [12]

Bugünün cahiliyesinde de bu inanç yeniden hortlamıştır. Yapılan film ve çizgi filmlerde melekler genelde kadın, bazen de erkek suretine sokularak meleklere cinsiyet isnat etme inanışı canlandırılmıştır.

Melekler mi Üstündür Salih Müminler mi?

İtikad kitaplarında meleklere iman bölümünde bu konu âlimler tarafından gündeme getirilmiştir. Sebebi ise konuya direkt işaret eden nas olmamakla beraber konuya farklı yönlerden delil alınabilecek, içeriği birbirine zıt gibi görünen nasların varlığıdır.

Bazı âlimler: *"Salih mümin, melekten üstündür."* demişlerdir. Delil olarak, meleklerin Âdem'e *(as)* secde ettirilmesini, insanoğlunun şeytan ve şehveti ile beraber kulluk ettiğini, meleklerin ise Allah'a isyan etmelerinin yaratılış gereği olduğunu söylerler.

Bazı âlimler de: *"Melekler, salih müminlerden üstündür."*

---

12. 43/Zuhruf, 15-19

demişlerdir. Delil olarak da, meleklerin Allah'a isyan etmemeleri ve sürekli ibadet etmelerine dair ayetleri zikrederler.

"Kulum beni nefsinde zikrederse ben de onu nefsimde zikrederim. Kulum beni bir toplulukta zikrederse ben de onu daha hayırlı bir toplulukta zikrederim." [13] hadisini de alarak meleklerin daha hayırlı bir topluluk olduğunu kabul etmişlerdir.

Bir grup âlim de: *"Dünya hükmünde melekler hiç isyan etmedikleri için salih müminlerden daha üstündürler, ahirette ise salih müminler, hiç günah işlemedikleri için ve melekler kendilerine hizmetkâr kılınacağından daha üstün olacaklardır."* diyerek nasların arasını toplamıştır. Allahu âlem...

---

13. *Buhari*

Kitaplara İman[1]

Kitaplara iman, imanın esaslarındandır. Bunun delili Kitap ve sünnette zikredilmeyecek kadar çoktur. Meleklere iman için zikrettiğimiz Bakara Suresi 285. ayet ve Cibril hadisi diye bilinen sahih hadis, kitaplara imanın da delilidir.

Kitaplara İman Ne Demektir?

Kitaplara iman icmalî ve tafsilî olarak iki kısma ayrılır. Bir Müslimin imanın bu rüknünü yerine getirebilmesi için öncelikle icmalen (ismini bilmese bile Allah'ın indirdiği her kitaba) iman etmelidir. Daha sonra Allah'ın sahih yollarla indirdiği sabit olan ve kendisine ulaşan tüm kitaplara iman etmelidir. Buna da *"Tafsilî iman"* denir.

Kitaplara imanın hakikati, onun içindekileri tasdik etmek, emir ve nehiylerine boyun eğmek, muhkemine iman ve amel edip müteşabihine teslim olmak, onun çizdiği sınırlara riayet etmek, içindeki kanunları nizam olarak tatbik etmek ve onun için mücadele etmektir. Kur'ân naslarının "Kitaplara iman" için istediği şekil budur. Aksi hâlde iman iddiası, mücerret kuruntudan öteye geçmez.

Önceki Kitaplara Karşı Müslimlerin Tutumu

Müslimler, Allah'ın indirdiği kitaplar arasında ayrım yapmadan hepsine iman ederler. Allah'ın indirdiği bir kitabı inkâr etmek, dinin tüm kitaplarını inkâr etmek gibidir. Çünkü Allah'ın indirdiği kitaplar, kendinden önceki kitapları destekler ve kendinden sonra gelecek olan kitapları da müjdeleyip doğrular.

"Onların ardından, kendinden önce gelen Tevrat'ı doğrulayan Meryem oğlu İsa'yı yolladık. Ona; içinde hidayet ve

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İmanın 6 Esası/7. Ders Arapça Akaid Dersleri/17 ve 18. Ders*

nur bulunan, kendinden önce gelen Tevrat'ı tasdik eden, muttakiler için hidayet ve öğüt olan İncil'i verdik." [2]

"Hani Meryem oğlu İsa da: 'Ey İsrailoğulları! Şüphesiz ki ben, Allah'ın size (gönderdiği) resûlüyüm. Benden önceki Tevrat'ı doğrulayan ve benden sonra gelecek, ismi Ahmed olan Resûlü de müjdeleyenim.' demişti." [3]

"Sana, kendinden önceki Kitab'ı doğrulayan ve onun üzerinde denetleyici olan (bu) Kitab'ı hak olarak indirdik." [4]

Bu ayetlerden yola çıkarak indirildiği kesin olan herhangi bir kitabı inkâr edenin, iman etmekle mükellef olduğu kendi kitabını yalanlamış olduğunu anlarız. Kendi kitabının kabul edip müjdelediğini veya tasdik edip ikrar ettiğini inkâr, imanla çelişir.

Önceki kitaplarla ilgili kati olarak bilinenler, Musa'ya *(as)* Tevrat, İsa'ya İncil, Davud'a Zebur, Musa ve İbrahim'e verilen sahifelerdir. Bunların dışında da Kur'ân ve sahih sünnette mevcut olan tüm haberlere iman ederiz.

Buraya kadar anlattıklarımız genel hükümlerdir. Kur'ân-ı Kerim, önceki kitapların çoğunun tahrif edildiğini ve özünden uzaklaştığını haber verir. Müslimlerin bugün var olan ve tahrif edildiği bilinen Tevrat ve İncil'e karşı tutumları ne olmalıdır? Bu kitaplar şu üç hâlin dışına çıkmaz:

a. Kur'ân-ı Kerim tarafından hükmü neshedilenlere iman edilir, fakat bunlarla amel edilmez.

b. Kendi ehli tarafından tahrif edilenlerin, tahrif olunmuş kısmına kesinlikle iman edilmez. Ehl-i Kitab'ın elinde bulunan kitap, tamamen muharreftir. Ne iman ne de amel gerekir.

---

2. *5/Mâide, 46*
3. *61/Saff, 6*
4. *5/Mâide, 48*

c. Bizim şeriatımızın, doğruluğunu ve yanlışlığını belirtmediği, tahrif olmamış ayetlerle alakalı ise;

"Ehli kitap size bir şey haber verdiğinde onu ne doğrulayın ne de yalanlayın. 'Biz size ve bize indirilene iman ettik.' deyin." [5] hadisi ışığında hareket edilebilir.

Bir Müslimin bu kitapları alıp incelemesi Peygamberimiz tarafından nehyedilmiştir. Ömer'in *(r.a)* elinde Tevrat sayfası gören Peygamberimizin yüz şekli değişmiş ve:

"Nefsimi elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, Musa aramızda olsa bana tabi olmaktan başka çıkar yolu olmazdı." [6] demiştir.

İslam inancını derinlemesine bilen âlimlerin, ehli kitabın kitaplarını inceleyip insanların iman etmesi, kafalardaki şüphelerin giderilmesi gibi emr-i bi'l ma'ruf ve nehy-i ani'l münkere dahil olan sebepler için bu kitapları incelemeleri ve araştırmalarında bir beis yoktur.

Kur'ân-ı Kerim'e İman

Kur'ân, lafzı ve manası Allah'a ait olan, bize tevatüren nakledilen, kıraati ile taabbüd edilen, vahiy yolu ile Peygamberimize bildirilen ve tüm insanlığa gönderilmiş son kitaptır. Bir insanın iman dairesine girebilmesi için o indiğinden bu yana sadece onun hükmünün geçerli olduğuna ve son kitap olduğuna iman etmesi şarttır.

Kur'ân Allah'ın Kelamıdır

Allah *(cc)* kelam sıfatı (konuşma) ile muttasıftır.

"Allah, Musa ile (kesin bir şekilde) konuştu." [7]

Kur'ân'ın birçok ayetinde ve sahih hadislerde Allah'ın cennet ehli ile konuştuğu ve cehennemlik olanlar ile kıyamet günü *"konuşmayacağı"* ifade edilmiştir. Ayrıca Allah

---

5. *Buhari, Müslim*
6. *İmam Ahmed*
7. *4/Nîsa, 164*

konuşmayı kemal sıfatı saymış, Ben-i İsrail'in ilah edindiği buzağıyı konuşamamasından dolayı yermiştir.

"O (buzağının) onlarla konuşmadığını ve onları doğru yola hidayet edemediğini görmediler mi?" [8]

Bu vechi ile Kur'ân, Allah'ın kelamıdır. Yani Allah'ın sıfatıdır. Allah *(cc)* şanına yaraşır bir şekilde onunla konuşmuştur. O mahluk değildir. Çünkü Allah'ın sıfatları zatı ile kaim olup yaratılmış değildir. Bu, Ehl-i Hadis ve Ehl-i Sünnet'in görüşüdür. Farklı fırkalar Allah'ın kelam sıfatına farklı yaklaşmışlardır.

- Kimi: *"Kur'ân, insanda bulunan yüksek vasıf ve erdemden dolayı kalbe gelen feyiz ve manadır."* demiştir. (Felsefeciler)
- Kimi: *"Kur'ân mahluktur."* demiştir. (Mutezile)
- Kimi: *"Kur'ân mahluk değil Allah'ın kelamıdır."* diyerek Ehl-i Sünnete muvafakat etmiş fakat: *"Allah onunla konuşmamış, kendi nefsinde kaim olan manadır."* diyerek de Ehl-i Sünnete muhalefet etmişlerdir. Ancak biz yakinen biliriz ki, kişinin içinden geçirip konuşmadığı manaya *"Kelam"* denilmez.

8. *7/A'râf, 148*

Resûllere İman[1]

Resûllere ve nebilere iman etmek imanın şartlarındandır. Bunun delili, Bakara Suresi 285. ayet ve Cibril hadisidir.

Resûllere İman Ne Demektir?

Resûllere iman, haber verdiklerinde onları tasdik etmek, emrettiklerine itaat etmek, nehyettiklerinden kaçınmak ve Allah'a sadece onların gösterdiği şekilde yaklaşmak ve ibadet etmektir.[2]

Bu tanım, hem bizim Peygamberimiz *(sav)* için hem de diğer peygamberler için geçerlidir. Allah tüm peygamberleri kendilerine itaat edilsin diye göndermiş, iman edenler ile iman etmeyenlerin veya yalancı iman sahiplerinin arasındaki farkı böyle belirlemiştir.

"Resûl yollamamızın tek gayesi, Allah'ın izniyle ona itaat edilsin diyedir." [3]

"De ki: 'Allah'a ve Resûl'e itaat edin.' Şayet yüz çevirirlerse şüphesiz ki Allah, kâfirleri sevmez." [4]

" 'Allah'a ve Resûl'e iman ve itaat ettik.' derler. Sonra onlardan bir grup (bu sözlerinin) ardından yüz çevirir. Bunlar mümin değillerdir." [5]

Tanımdaki *"haberde tasdik, emre itaat, nehiyden sakınma"* genel anlamda herkesin kabul ettiği hususlardır. *"Onların gösterdiği şekilde bunu uygulama"* ise sahih itikad sahipleri ile bidat ehli arasındaki alamettir. Allah, Resûlleri insanlara emir ve nehiyleri ulaştırmakla görevlendirdiği gibi bunu beyan edip açıklamak için de görevlendirmiştir. Bu, emir

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İmanın 6 Esası/7. Ders*
   Arapça Akaid Dersleri/19. Ders
2. *Ebu Hanzala, Tüm Resûllerin Ortak Müjdesi, Furkan Basım Yayınevi, 2016.*
3. *4/Nîsa, 64*
4. *3/Âl-i İmran, 32*
5. *24/Nûr, 47*

nehiyler onların gösterdiği ve açıkladığı şekilde yerine getirilsin diyedir.

"Ey Resûl! Rabbinden sana indirileni (insanlara) tebliğ et." [6]

"(Peygamberleri) apaçık deliller ve Kitaplarla (yolladık). Sana da bu zikri/Kur'ân'ı indirdik ki insanlara indirileni onlara açıklayasın. Umulur ki düşünürler." [7]

Peygamberlerin Sayısı

"Kıssalarını daha önce sana anlattığımız resûllere de kıssalarını anlatmadıklarımıza da (vahyettik). Allah, Musa ile (kesin bir şekilde) konuştu." [8]

Bu ayet Kur'ân'da bazı peygamberlerin kıssalarının anlatıldığı, bazı peygamberlerin de kıssalarının anlatılmadığının delilidir. Bizler Kur'ân'da ismi geçen İbrahîm, Nuh, Âdem *(as)* ve diğer peygamberlere isimleriyle tafsilen iman eder, anlatılmayan peygamberlere de icmalen, resûller arasında ayrım yapmadan iman ederiz.

Bir Peygamberi İnkâr

Bir peygamberi inkâr eden, tüm peygamberleri inkâr etmiştir. Kendi peygamberinden öncesini veya sonrasını inkâr, kendi peygamberini inkârdır.

"Şüphesiz ki Allah'a ve resûllerine karşı küfre sapan, Allah ile resûllerinin arasını ayırmak isteyen: 'Bir kısmına inanır bir kısmını inkâr ederiz.' diyenler ve bu ikisi arasında bir yol tutmak isteyenler (var ya); Bunlar, hakiki kâfirlerin ta kendileridirler. Kâfirler için alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır." [9]

Resûl ile Nebi Arasındaki Fark

Kimi âlimler resûl ile nebinin aynı olduğunu, arada fark

6. *5/Mâide, 67*
7. *16/Nahl, 44*
8. *4/Nîsa, 164*
9. *4/Nîsa, 150-151*

olmadığını söylemişlerdir. Tercih edilen görüş, resûl ile nebi arasında fark olduğunu savunan görüştür.

"Senden önce göndermiş olduğumuz tüm resûl ve nebiler, (Allah'ın Kitabı'nı) okumaya başladığında mutlaka şeytan, onun okumasına bir şeyler karıştırmak istemiştir. Allah, şeytanın karıştırmaya çalıştığı (vesvese ve zanları) giderir, sonra da ayetlerini muhkem kılıp sağlamlaştırır. Allah, (her şeyi bilen) Alîm, (hüküm ve hikmet sahibi olan) Hakîm'dir." [10]

Resûller yeni şeriatla gönderilir, nebiler ise önceki şeriatı uygularlar.

Resûller hem vahiy alır hem de bu vahyi tebliğ ederler, nebiler ise vahiy almakla beraber tebliğle yükümlü değildirler.

Resûller Ne ile Bilinir?

"Ben Peygamberim." diyen bir insanın iddiasındaki doğruluğu:

a. Kimilerine göre erdem vasıflarının kendinde çok yüksek olması ile bilinir. Bu görüş felsefecilerin görüşüdür. Bu görüş sahipleri, risaletin kesilmediğini, ilim ve amel yönünden zirvede olan insanların nebi olacağını savunur.

b. Kimilerine göre sadece mucize ile bilinir. Bu, Ehl-i sünnet'ten bazı âlimlerin görüşüdür. Bu görüşü savunan âlimler peygamberlerden başkasının keramet gösteremeyeceğini savunmuşlar. Mucize ve keramet, harikuladelik yönünden benzer olduğundan peygamberlerle insanlar arasında fark kalmaz derler.

c. Tercih edilen görüş, mucizeyle, davanın yayılmasıyla, haber verdiği şeylerin meydana gelmesiyle ve daha birçok sebeple peygamberlik iddiasının bilineceğidir.

---

10. 22/Hac, 52

Muhammed'e *(sav)* **İman**[11]

Peygamberlere imanın tanımında yazdığımız her şey Resûlullah *(sav)* için de geçerlidir. Bununla beraber onu diğerlerinden farklı kılan bazı özellikler vardır. Önceki peygamberler kendi kavimlerine gönderilmişken o, tüm insanlığa gönderilmiştir.

"De ki: 'Ey insanlar! Şüphesiz ki ben, Allah'ın tümünüze (yolladığı) Resûlü'yüm.' " [12]

"Biz seni, ancak bütün insanlığa müjdeci ve uyarıcı olarak yolladık." [13]

"Ben diğer peygamberlere beş şey ile üstün kılındım: Onlar kavimlerine gönderilirken ben tüm insanlığa gönderildim..." [14] buyurmuştur.

- Son Peygamberdir. Ondan sonra ne resûl ne de nebi vardır.

"Muhammed, sizin erkeklerinizden kimsenin babası değildir. O, Allah'ın Resûlü ve nebilerin sonuncusudur." [15]

"Benim beş ismim vardır: Ben Ahmed'im, Muhammed'im, Allah'ın kendisiyle küfrü sileceği Mahi'yim, insanların peşinden diriltileceği Akib'im ve kendinden sonra peygamber olmayan son Peygamberim." [16]

Onun son peygamber olması, kendinden önceki tüm şeriatları neshetmesi, onu duyan herkesin ona iman etmekle mükellef olmasını gerektirir.

"Bu ümmetten beni işitip de bana iman etmeyen hiçbir Yahudi ve Hristiyan yoktur ki mutlaka ateşe girecektir." [17]

Yine onun son peygamber olması, ondan sonra vahyin

---

11. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/20. ve 21. Ders Akaid Dersleri/Muhammedun Resûlullah Dersleri*
12. *7/A'râf, 158*
13. *34/Sebe', 28*
14. *Buhari, Müslim ve diğerleri.*
15. *33/Ahzâb, 40*
16. *Buhari, Müslim*
17. *Müslim*

kesilmesi demektir. Resûlullah'tan *(sav)* sonra vahiy iddiasında bulunan veya açıktan vahiy iddiasında bulunmasa da "*Kalbim bana Rabbimden haber verdi.*", "*Rüyamda gördüm.*" veya "*Rabbim bana şunu şunu söyledi.*" diyerek üstü kapalı vahiy iddiasında bulunmak küfürdür.

"Allah'a yalan uydurup, iftira eden ya da kendisine hiçbir şey vahyolunmadığı hâlde: 'Bana vahyolundu.' diyen veya: 'Allah'ın indirdiğine benzer (Kitap/vahiy) indireceğim.' diyenden daha zalim kim olabilir?" [18]

Peygamberimiz *(sav)* sahih hadislerde bu noktaya dikkat çekmiştir.

"Benden sonra otuz tane yalancı çıkacaktır. Ve her biri nebi olduğunu iddia edecektir. Dikkat edin benden sonra nebi yoktur." [19]

- O, Allah katında insanların en faziletlisidir.

"Ben kıyamette Âdemoğullarının seyyidiyim." [20]

Not: Sahih hadislerde Peygamberimiz *(sav)*, kendisinin diğer peygamberlere üstün tutulmasını yasaklamıştır. Bunun sebebi ya özel bir vakadır ya da gereksiz tartışmaların önlenmesidir.

- Onun kendisine has mucizeleri vardır. Kur'ân başta olmak üzere İsra ve Miraç, Ay'ın ikiye yarılması, taşların ona selam vermesi, dokunduğu şeylerin bereketlenmesi mucizelerinden birkaçıdır.

Peygamberlere imanın en büyük faydası, Allah'ın bize rahmet edip bizi başıboş bırakmadığını bilmek, yazılı olan emir ve nehiyleri canlı örnekler görerek daha iyi anlamaktır.

---

18. *6/En'âm, 93*
19. *Buhari, Müslim*
20. *Buhari, Müslim*

Ahiret Gününe İman[1]

Ahiret gününe iman, imanın esaslarındandır. Kur'ân-ı Kerim'de üzerine en çok vurgu yapılan iman esası, ahirete imandır.

"Sana indirilen ve senden önce indirilen (Kitaplara) iman eder, ahiret gününe yakinen inanırlar." [2]

"Allah... O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. Şüphesiz ki sizleri, kendisinde şüphe olmayan kıyamet gününde toplayacaktır." [3]

Buhari ve Müslim'deki meşhur Cibril hadisinde Peygamberimiz *(sav)* ahiret gününe imanı, iman esaslarından saymıştır.

Ahiret Gününe İman Ne Demektir?

Dünyanın varlığından sonra kıyametle yerle bir edileceğine, insanların yaşadıkları imtihan hayatının hesabını vermek için tekrardan diriltileceğine ve herkesin yaptıklarının karşılığını bulacağına icmalen iman etmektir. Ayrıca Kur'ân ve sahih sünnette ahiret gününe taalluk eden kabir sorgusuna, (arz, hesap, sırat gibi) kıyamet sahnelerine iman etmektir.

Kur'ân-ı Kerim, ahireti ve ahirete taalluk eden meseleleri ispat ederken farklı metotlar kullanmıştır. Kimi zaman müşriklere reddiye sadedinde, kimi zaman kâinatta var olan bazı olaylar zikredip kıyas yaparak ispat etmiştir. Kimi zaman da iman edilmesi gereken bir rükun olarak Müslimlerin önüne sunmuştur.

"Ve hiç kuşkusuz, kıyamet gelecektir, onda şüphe yoktur. Ve şüphesiz ki Allah, kabirlerde olanları diriltecektir." [4]

"Derler ki: 'Şayet doğru söylüyorsanız (bize) vadettiğiniz

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İmanın 6 Esası/10. Ders*
   Arapça Akaid Dersleri/22, 23, 24 ve 25. Dersler
   Tevhid Dersleri Sitesi, Ahlak Dersleri/Ramazan Dersleri
2. *2/Bakara, 4*
3. *4/Nîsa, 87*
4. *22/Hac, 7*

(azap) ne zaman? (Gelsin de görelim!)' De ki: '(Kıyamete dair) bilgi yalnızca Allah'ın yanındadır. Ben ise ancak apaçık bir uyarıcıyım.' " [5]

"Dediler ki: 'Kemiğe ve toza toprağa döndükten sonra, gerçekten biz, yeni bir yaratılışla mı diriltileceğiz?' De ki: 'İster taş ister demir olun! Ya da gönlünüzde büyüttüğünüz başka bir varlık olun (yine de diriltileceksiniz).' Diyecekler ki: 'Kim bizi diriltecek?' De ki: 'Sizi ilk defa yaratan kimse O (diriltecek)!' " [6]

"De ki: 'Onu ilk defa var eden diriltecektir. O her türlü yaratmayı bilir.' " [7]

Ölüme İman

Ahiret gününe imana müteallik meselelerden biri de ölüme ve herkesin ölümü tadacağına iman etmektir. Bununla beraber herkesin sınırlı bir ecelinin olduğuna ve ecel geldiğinde ayrım yapılmadan herkesin öleceğine inanmaktır.

"Her nefis ölümü tadacaktır. Ve kıyamet gününde ecirleriniz eksiksiz bir şekilde size verilecektir." [8]

"Hiç şüphesiz, sen de öleceksin, onlar da ölecekler." [9]

"Her ümmetin bir eceli vardır. Ecelleri geldiğinde ne bir saat/bir an onun gerisinde kalır ne de önüne geçebilirler." [10]

Kabir Sorgusu

Ahirete taalluk eden meselelerden biri de kabir, sorgulama ve bu sorguda kişinin durumuna göre kabirde nimetleneceğine veya azaplanacağına iman etmektir.

"Mümin kabire konup ehli dönüp gittiğinde onların ayak seslerini işitir. Sonra ona iki melek gelir: (Resûlullah'ı kast

---

5. *67/Mülk, 25-26*
6. *17/İsrâ, 49-50-51*
7. *36/Yâsîn, 79*
8. *3/Âl-i İmran, 185*
9. *39/Zümer, 30*
10. *7/A'râf, 34*

ederek:) 'Bu adam hakkında ne dersin?' derler. Mümin, onun Allah'ın Resûlü olduğuna şehadet eder. Kâfir ve münafık ise: 'Bilmiyorum, insanlar ne diyorduysa ben de onu dedim.' der. Bunun üzerine demirden çekiçlerle dövülmeye başlanır. İnsanlar ve cinlerin dışında herkes onun sesini işitir.' " [11]

"Bana vahyedildi ki, siz kabirlerinizde fitneye (kabir sorgu ve sualine) uğratılacaksınız." [12]

Bu sorguya herkes dünyadaki yaşamına göre cevaplar verecektir ve bu sorgunun ardından kabir, ya cennet bahçelerinden bir bahçe ya da cehennem çukurlarından bir çukur olacaktır.

Kabir Azabı[13]

"Sen o zalimlerin ölüm sekeratı anındaki hâllerini bir görseydin! Melekler ellerini onlara uzatmış ve: 'Çıkarın canlarınızı! Allah'a karşı söylediğiniz haksız sözleriniz ve onun ayetlerine karşı büyüklenmenizden ötürü bugün alçaltan ve değersizleştiren azapla cezalandırılacaksınız.' (derler.)" [14]

Meleklerin can aldıkları günün kıyamet olmadığını biliriz. *"Bugün azaba çarptırılacaksınız!"* sözü ile de, girdikleri kabirde azap görecekleri anlaşılır.

"Allah, onu kurdukları tuzağın kötülüklerinden korudu ve azabın en kötüsü Firavun ailesini çepeçevre kuşattı. (Azabın en kötüsü) sabah akşam kendisine sunuldukları ateştir. Kıyametin kopacağı gün (denilir ki:) 'Firavun ailesini, ateşin en çetin olanına sokun.' " [15]

Ayette, kıyamet kopmadan önce de Firavun hanedanının

11. *Buhari, Müslim*
12. *Buhari, Müslim*
13. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/24. Ders*
14. *6/En'âm 93*
15. *40/Mümin 45-46*

bir ateşe arz olunmak suretiyle azap gördükleri açıktır. Bu da kabir azabıdır. Çünkü başka bir merhale yoktur.

Peygamberimiz *(sav)*, mütevatir derecesine ulaşan hadislerde kabirdeki sorguyu, azabı ve nimetlendirmeyi haber vermiştir. Namazdan sonra dört şeyden sakınır ve insanlara da sakınmayı emrederdi. Bunlardan biri de kabir azabıdır.[16]

Her cenazede kabir azabına dikkat çeker ve insanları ondan sakındırırdı.

"Kardeşiniz için mağfiret dileyiniz. Çünkü o kabirde sorgulanmaktadır." [17]

Bazı amelleri[18] zikreder, bunların kabir azabına sebep olacağını haber verirdi. Bazı amelleri haber verir, bunların da kabir azabından koruyacağına dikkat çekerdi. Birçok defa kabrin tafsilatını anlatarak azap ve nimet şekillerini ayrıntılı haber verdi. Kabirle ilgili yüzlerce sahih hadis konunun manevi mütevatir derecesinde olduğunu gösterir. Buna rağmen bazılarının kabir azabına haber-i ahad deyip itikatta zan ifade eden haber-i ahadı kabul etmediklerini ileri sürmeleri çok ilginçtir. Kur'ân ayetleri sarih bir şekilde olmasa da kabir azabına işaret etmiş, sünnet tevatür yoluyla kabri ispat edip bunu yakin derecesine çıkarmıştır.

Kabir Nimeti

"... Sorulan soruya mümin kul cevap verdiğinde gökten şöyle bir nida gelir: 'Muhakkak ki, kulum doğru söyledi. Onu cennetten giydirin, ona cennetten bir kapı açın.' " [19]

Bu ve benzeri hadisler, kabirdeki sorgunun neticesine göre müminlerin nimetleneceğinin delilidir.

---

16. *Buhari, Müslim*
17. *Ebu Davud, Hakim, Beyhaki*
18. *Laf taşıma, zina, küçük abdestten sakınmama gibi*
19. *İmam Ahmed, Ebu Davud*

Kıyamet Alametleri[1]

Ahiret hayatının başlangıcından önce dünyanın kıyameti kopacaktır. Dünya hayatı tamamen sona erecek, yeni bir âlem ebedî olarak başlayacaktır. İslam'da kıyametin vakti belirlenmiştir.

"Sana kıyametin ne zaman demir atacağını (gelip çatacağını) soruyorlar. De ki: 'Onun bilgisi yalnızca Rabbimin katındadır. Onun vaktini O'ndan başkası açıklayamaz. (Onun bilgisi ve vuku bulacağı gerçeği) göklerde ve yerde olanlara ağır gelmiştir. Ancak aniden başınıza gelir.' " [2]

Bu ayet, kıyametin vaktini Allah'tan başka kimsenin bilemeyeceğini ifade eder. Peygamberimizin *(sav)* kıyametin vaktiyle alakalı sorulara cevap vermemesi bu konuda istisna olmadığını gösterir. Bununla beraber, Allah *(cc)* onun için bazı alametler kılmıştır. Bu alametlerin bazısının vuku bulması hâlinde kıyametin kopacağı anlaşılır.

"Onlar, kıyametin ansızın gelmesinden başka bir şey mi bekliyorlar? İşte, onun alametleri gelmiştir." [3]

" 'Bana kıyametten haber ver.' deyince Resûlullah: 'Soru sorulan, sorandan daha bilgili değildir.' diye cevap verir. 'Öyleyse bana onun alametlerinden haber ver?' deyince de Resûlullah: 'Cariyenin kendi efendisini doğurması, fakir, ayağı çıplak çobanların bina yükseltmede yarışmaları…' " [4]

Bu ayet ve hadis, kıyametin vakti bilinmese de, alametlerinin olduğunun delilidir.

Küçük Alametler

Küçük alametler kıyametin kopmasından hemen önce vaki olacak büyük alametlerin habercisidir.

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/22. ve 23. Ders*
2. *7/A'râf, 187*
3. *47/Muhammed, 18*
4. *Buhari, Müslim*

Cibril hadisinde geçen cariyenin efendisini doğurması, aşırı fakir olanların bina yükseltmede yarışmaları küçük alametlerdir.

"Emanet zayi olduğunda kıyameti bekle. 'Emanetin zayi olması nedir ya Resûlullah?' dediler. 'İşlerin ehlinden başkasına tevdi edilmesidir.' " [5]

"Davası aynı olan iki topluluk savaşıp ağır kayıplar vermedikçe, her biri peygamberlik iddia eden yalancı otuz deccal ortaya çıkmadıkça, ilim kaldırılıp, depremler çoğalıp ölümler artmadıkça, sadaka verenin sadakayı kabul edecek ihtiyaç sahibini bulamadığı, ihtiyaç sahiplerinin yüksek binalarda yarıştığı ve insanların kabirlerin yanından geçerken 'Keşke burada ben yatsaydım.' dediği vakit gelmedikçe kıyamet kopmaz." [6]

"Siz Yahudilerle savaşmadıkça kıyamet kopmaz." [7]

"Siz Türklerle savaşmadıkça kıyamet kopmaz." [8]

Büyük Alametler

Ayet-i kerimede: *"Kıyamet yaklaştı ve Ay yarıldı."* [9] buyrulur. Sahih rivayetlerde Ay, Peygamberimiz *(sav)* döneminde yarılmıştır.

- Kehf Suresi'nde Allah *(cc)* Zülkarneyn'in Ye'cüc ve Me'cüc'e set çekip onları engellediğini bildirir. Zeyneb annemiz *(r.anha)* şöyle rivayet eder:

"Bir gün Peygamberimiz uykudan uyandı ve şöyle buyurdu: 'Yaklaşmakta olan şerden ötürü Araplara veyl olsun! Bugün Ye'cüc ve Me'cüc'ün seddinde bir delik açıldı. Zeyneb annemiz: 'İçimizde salihler varken biz helak mı

5. *Buhari*
6. *Buhari*
7. *Buhari, Müslim*
8. *Buhari*
9. *54/Kamer, 1*

olacağız?' deyince Resûlullah: 'Evet, pislik (özellikle zina) çoğaldığında..." [10]

Ye'cüc ve Me'cüc sahih rivayetlerde geçtiği üzere sayıları çok fazla olan, bir nehirden içtiler mi o nehri tüketen, yeryüzünü ifsat edecek olan kalabalıktır. En son İsa *(as)* ve müminleri kuşatma altına alacaklar ve Allah onları helak edecektir. Öyle ki yeryüzünde onların cesedinin olmadığı hiçbir yer kalmayacaktır. Sonra Allah yeryüzünü onlardan temizleyecek ve yeryüzünü bereket kaplayacaktır.

▪ Sahih hadislerde kıyametten önce Deccal'in çıkacağı haber verilmiştir. Bir gözü kör, bir gözü üzüm tanesi gibi dışarı çıkmış, kıvırcık saçlı, yeryüzünü çok kısa sürede dolaşan, yağmur yağdıran, yerdeki hazineleri çıkaran ve insanlara yalancı cennet ve cehennem gösterme suretiyle rablik iddiasında bulunan bir varlıktır. İsa *(as)* onunla savaşacak ve onu öldürecektir.

Şâbi'nin, Fatıma bintu Kays'dan *(r.anha)* nakline göre Fatıma şöyle anlatmıştır:

"Resûlullah buyurdular ki: 'Temimu'd Dâri Hristiyan bir kimse idi. Gelip biat etti ve Müslim oldu. O, benim Mesih Deccal'den anlattığıma uygun olan bir rivayette bulundu. Bana anlattığına göre Temim, bir gemiye binip denize açılmıştır. Yanında Lahm ve Cüzam kabilelerinden otuz kişi vardı. (Hava şartları iyi olmadığı için) onlarla denizin dalgaları bir ay kadar oynadı. Sonunda güneşin battığı esnada denizde bir adaya yanaştılar. Geminin kayıklarına binerek adaya çıktılar. Derken karşılarına çok tüylü kıllı bir hayvan çıktı. Bunlar, tüylerinin çokluğundan hayvanın baş tarafı neresi, arka tarafı neresi anlayamadılar. (Şaşkın şaşkın:)

— Sen necisin, neyin nesisin, dediler. O cevap verdi:

— Ben cessaseyim!

---

10. Müslim

— Cessase nedir, denildi.

— Ey cemaat! Şu manastıra kadar gelin! İçinde bir adam var, o sizin haberinize müştaktır, dedi.

O, böylece bir adamdan söz edince, biz onun bir şeytan olmasından korktuk. Hemen koşarak manastıra girdik. İçeride bir adam vardı; hilkatçe gördüklerimizin en irisiydi ve elleri boynuna, dizlerinden topuklarına demirle sıkı şekilde bağlanmıştı.

— Vah sana! Kimsin sen, dedik.

— Benim haberimi alabilmişsiniz. Şimdi siz kimsiniz, bana söyleyin, dedi. Arkadaşlarım:

— Biz bir grup Arapız. Bir gemideydik, denizin coşkun bir anına rastladık. Dalgalar bizi bir ay oynatıp oyaladı. Sonra şu adaya yaklaştık, sandallara binip adaya çıktık. Tüylü ve çok kıllı bir hayvanla karşılaştık. Tüyünün çokluğundan başı ne taraf, arkası ne taraf anlayamadık.

'Vah sana, nesin sen?' dedik. 'Ben cessaseyim!' dedi. Biz: 'Cessase de ne?' dedik. 'Manastırdaki şu adama gelin, o sizin haberinize pek müştaktır!' dedi. Biz de koşarak sana geldik. Biz onun bir şeytan olmadığından emin olmadığımız için korktuk' dedik. Adam:

— Bana Beysan hurmalığından haber verin, dedi. Biz:

— Onun neyinden haber soruyorsun, dedik.

— Ben onun ağacından soruyorum, meyve veriyor mu, dedi.

— Evet, dedik.

— Öyleyse meyve vermeme zamanı yakındır, dedi.

— Bana Taberiye gölünden haber verin, dedi.

— Onun nesinden haber istiyorsun, dedik.

— Onun suyunun çekilmesi yakındır, dedi.

— Bana Zuğer gözesinden haber verin, dedi.

— Sen onun neyinden haber istiyorsun, dedik.

— Gözede su var mıdır? Orada su var mıdır, dedi.

— Evet, onun çok suyu vardır! Sahipleri onun suyu ile ziraat yapıyorlar, dedik.

— Ümmilerin Peygamberinden bana haber verin. O ne yaptı, dedi.

— O Mekke'den çıkıp Yesrib'e (Medine'ye) yerleşti, dedik.

— Araplar onunla mukâtele etti mi, dedi. Biz:

— Evet, dedik.

— Onlara karşı ne yaptı, dedi. Biz de, (onu ezmek için) peşine düşen Araplara galebe çaldığını, Arapların kendisine itaat ettiklerini haber verdik. (O da bize:)

— Bu, onların itaat etmeleri, kendileri için daha hayırlıdır. Ben şimdi size kendimi tanıtayım: Ben Mesih Deccal'im. Çıkış için bana izin verilme zamanı yakındır. O zaman çıkıp yeryüzünde dolaşacağım. Kırk gün içinde uğramadığım karye (köy) kalmayacak. Mekke ile Taybe (Medine) hariç. Bu iki şehir bana haramdır. Onlardan birine her ne vakit girmek istersem elinde yalın kılıç bir melek beni karşılar, benim oraya girmeme mani olur. Onların her bir geçidinde bir melek vardır, onları korur, dedi. Sonra Resûlullah çubuğuyla minbere dürterek:

— Bu Taybe'dir! Bu Taybe'dir! Bu Taybe'dir! Ben bunu size anlattım değil mi, buyurdular. Halk da:

— Evet, diye karşılık verdi. Bunun üzerine:

— Temimi'd Dâri'nin rivayetinin benim size ondan (Mesih Deccal'dan) Mekke ve Medine'den anlattığıma muvafık düşmesi hoşuma gitti. Bilesiniz o Şam denizinde veya Yemen denizindedir. Hayır doğu tarafındandır. Evet, o

doğu tarafından zuhur edecektir. O doğu tarafından zuhur edecektir, buyurdu ve eliyle doğu tarafına işaret etti." [11]

▪ Peygamberimizin *(sav)* soyundan Müslimlerin emirliğini yapacak Mehdi'nin gelmesi ve İsa'nın *(as)* inmesi.

"Ahir zamanda Muhammed b. Abdullah isimli Ehl-i Beyt'ten birisi, doğu tarafından çıkacak ve Allah onunla bu dini güçlendirecektir. O kişi, Fatıma'nın soyundan, Hasan yoluyla gelir. Alnı şakaklarına kadar açık, burnu uzun ve kıvrık, uç tarafı ince ve ortası kemerlidir.

Doğu tarafından, bayrakları siyah olan bir topluluk onun zaferine yardımcı olacak, onun alt yapısını kuracak ve ordusunu oluşturacaktır.

Allah bir gecede Mehdi'yi ıslah eder ve eski hâlinden başka bir hâle çevirir. O insanların arasında anlaşmazlıkların ve depremlerin olduğu bir zamanda ortaya çıkacaktır. Yeryüzü ondan önce zulüm ve haksızlıklarla dolu olduğu gibi onun gelmesiyle adalet ve doğrulukla dolacaktır. Gökte ve yerde bulunan herkes ondan razı olacaktır.

Yedi sene idarede bulunacak, onun zamanında Allah bol yağmur yağdıracak, yerden de bolca ürün çıkacak, mal sayılamayacak kadar çoğalacak ve ümmet arasında eşit olarak paylaştırılacaktır. İsa gökten inince onun arkasında namaz kılacaktır." [12]

Ebu Hureyre *(r.a)* anlatıyor:

"Resûlullah buyurdular ki: 'Nefsimi elinde bulundurana yemin olsun ki Meryem oğlu İsa'nın, aranıza (bu şeriatle hükmedecek) adaletli bir hâkim olarak ineceği, haçı kırıp dommuzları öldüreceği, cizyeyi (Ehl-i Kitap'tan) kaldıracağı vakit yakındır. O zaman mal öylesine artar ki kimse onu kabul etmez; tek bir secde, dünya ve içindekilerin tamamından daha hayırlı olur.' "

---

11. *Müslim, Fiten 119, 2942; Ebu Davud, Melahim 15, 4325, 4326; Tirmizi, Fiten 66, 2254.*
12. *Müslim, 156/247; Ebu Davud, 4282, 4285; Tirmizi, 2331, 2333; İbni Mace, 4082, 4086.*

Dilerseniz şu ayeti okuyun: 'Ehl-i Kitab'ın tamamı ölümünden önce mutlaka ona iman edecektir. Kıyamet günü (İsa) onların aleyhine şahitlik edecektir.' [13] *"* [14]

"Ümmetimden bir grup, hak için muzaffer şekilde mücadeleye kıyamet gününe kadar devam edecektir. O zaman İsa b. Meryem de iner. Bu Müslimlerin reisi: 'Gel bize namaz kıldır!' der. Fakat İsa: 'Hayır! Allah'ın bu ümmete bir ikramı olarak siz birbirinize emirsiniz!' " [15]

▪ Yerden Dabbe denilen bir varlığın çıkartılıp insanlar ile konuşturulması.

"O söz/kıyamet başlarına gelip (zamanı yaklaşınca) onlara yerden kendileriyle konuşan bir Dabbe (olağanüstü bir canlı) çıkarırız. Onlara: "İnsanlar bizim ayetlerimize yakinen inanmıyorlardı." (der.)" [16]

▪ Güneşin batıdan doğması.

"Resûlullah buyurdular ki: 'Çıkış itibariyle, kıyamet alametlerinin ilki güneşin battığı yerden doğması, kuşluk vakti insanlara Dabbetu'l Arz'ın çıkmasıdır. Bunlardan hangisi önce çıkarsa diğeri de onun hemen peşindedir.' " [17]

▪ Kıyametten kısa süre önce bir rüzgârın müminlerin canını alması ve böylelikle kıyametin şerlilerin üzerine kopması.

"Resûlullah buyurdular ki: 'Allah ipekten daha yumuşak bir rüzgarı Yemen'den gönderir. Bu rüzgâr, kalbinde zerre miktar iman bulunan hiç kimseyi hariç tutmadan hepsinin ruhunu kabzeder.' " [18]

---

13. 4/Nîsa, 159

14. Buhari, Büyû' 102, Mezâlim 31, Enbiyâ 49; Müslim, İman 242, (155); Ebu Davud, Melâhim 14, 4324; Tirmizi, Fiten 54, 2234.

15. Müslim, İman 247

16. 27/Neml, 82

17. Müslim, Fiten, 118, 2941; Ebu Davud, Melahim 12, 4310.

18. Müslim, İman 185, (117).

Kıyamet Alametleri ile İlgili Bazı Noktalar

1. Büyük alametler, peş peşe vaki olurlar. Hadiste:

"Büyük alametler peş peşe dizilmiş ip taneleri gibidir. İp bir koptu mu diğerleri hemen peşi sıra gelir."[19] buyrulmaktadır.

2. Alametler sahih rivayetlerde sabit olmuşsa akli yorumlara gitmeden bunları kabul etmek gerekir. Çünkü her dönemin insanları bu alametleri kendi dönemleri ve idrakleri doğrultusunda yorumlamış ve hiçbiri isabetli olamamıştır.[20]

3. Kıyamet ve kıyamet alametleri ile ilgili rivayetlerdeki amaç korku dolu bir hikaye veya kıssa kültürü oluşturmak değil, insanların gafletten kurtulup amele teşvik edilmesidir. Allah, kıyamet ayetlerini müşriklerin gafletine dikkat çekmek ve iman edenleri daha çok amele sevk etmek için indirmiştir. Adamın biri Peygambere kıyameti sorunca Peygamber *(sav)*: *"Sen ona ne hazırladın?"*[21] diyerek bu noktaya işaret etmiştir. Her insanın, büyük kıyametten ziyade, her an başına gelebilecek olan ölümü ile ilgilenmesi ve ona hazırlık yapması daha efdaldir.

---

19. *İmam Ahmed*
20. *Tevhid Dergisi, 35. sayı, Başyazı s. 13, Aralık 2014.*
21. *İmam Müslim*

Kıyamet, Sur'a Üfleme, Ba's ve Haşr[1]

Dünyanın eceli dolduğu zaman sur'a üflenir ve kıyamet kopar.

"Sura üfürülür." [2]

Sur'a üfleme Kur'ân-ı Kerim'de birçok yerde tekrar eder. Kıyametin kopması ve gelişecek olaylar çok farklı sahneler ile anlatılır. Hadiste:

"Kim kıyameti gözüyle görmüş gibi bilmek isterse Tekvir, İnşikak ve İnfitar Surelerini okusun." [3] buyrulur.

Bundan sonra tekrar sur'a üflenir ve insanlar baklagillerin yerden bittiği gibi kabirlerinden çıkarılırlar.

"Bir kemik hariç toprak insanı yer bitirir. İnsan tekrar o kemikten terkip edilir." [4]

"Derler ki: 'Vay başımıza gelene! Uzun süre yattığımız yerden bizi kim kaldırdı? Bu Rahmân'ın vadettiği şeydir. (Anlaşılan o ki) Resûller doğru söylemiş. (Ölümden sonra diriliş, ahiret hayatı hakmış.)' " [5]

Bu, ba'stır.

Daha sonra insanlar Allah tarafından mahşer meydanına toplanırlar. Hesap görülüp haklar alınsın diye insanların akın akın bir yere toplanma olayına *"haşr"* denilir. Hadiste Resûlullah *(sav)*:

"İnsanlar o gün Allah'a çıplak, ayakkabısız, sünnetsiz olarak haşredilirler.' buyurdu. Aişe annemiz: 'Peki onlar birbirine bakmayacak mı ya Resûlullah?' diye sorunca Resûlullah: 'O gün herkes kendisi ile ilgilenmekle meşguldür ey Aişe!' dedi." [6]

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/24. Ders*
2. *39/Zümer, 68*
3. *İmam Ahmed, Tirmizi*
4. *Müslim*
5. *36/Yâsîn, 52*
6. *Buhari, Müslim*

Bu gerçek Kur'ân-ı Kerim'in farklı yerlerinde tekrar edilmiştir. İnsan ilk yaratıldığı gün gibi haşrolunacaktır.

"Andolsun ki sizi ilk defa (nasıl) yarattıysak (çıplak, yalnız, sünnetsiz, tüm unvanlardan arınmış, sade bir kul olarak yine) bize öyle geldiniz." [7]

O gün güneş insanlara çok yaklaşacaktır. Öyle ki o, beyinleri kaynatacak ve herkesi günahına göre tere boğacaktır. Kimi dizine, kimi göbeğine kadar, kimi ise ağzını da içine alacak şekilde tere boğulacaktır. Bu durum devam ederken, insanlar şaşkın şaşkın ne olacağını bekleyecek, bir taraftan kendilerini bu hâlden kurtarmak için kurtarıcı arayacak, bir taraftan da herkes sorumluluğu bir başkasına atmak için çaba sarf edecektir. Dünyada birbirine yakın olanlar, birbirinden kaçacak yer arayacaktır.

"O gün kişi, kardeşinden kaçar, anne ve babasından, hanımından ve çocuklarından. O gün, bunlardan her birinin kendisine yetecek bir işi/derdi vardır." [8]

"Sur'a üfürüldüğü zaman aralarında hiçbir akrabalık bağı kalmaz, birbirlerine soru da sormazlar." [9]

İnsanların hâlleri yüzlerine yansıyacaktır. Kimi yüzler aydınlanacak, Rahman'ın gölgesinde gölgelenecek; kimi yüzleri de zillet bürüyecektir. Şu ayet o günün dehşetini anlatmaya yeterlidir:

"Ey insanlar! Rabbinizden korkup sakının. Şüphesiz ki kıyamet sarsıntısı, büyük bir şeydir. Onu göreceğiniz gün, emziren emzirdiğini unutur, gebe kadınlar çocuklarını düşürür ve insanları sarhoş hâlde görürsün; oysa onlar, sarhoş değildirler. Fakat Allah'ın azabı pek çetindir." [10]

---

7. *18/Kehf, 48*
8. *80/Abese, 34-37*
9. *23/Müminûn, 101*
10. *22/Hac 1-2*

Arz ve Hesap

Arz, insanların Allah'ın *(cc)* karşısına çıkarılmalarıdır.

"Saflar hâlinde Rabbine arz edileceklerdir." [11]

"O gün (Allah'a) arz olunursunuz. Hiçbir şeyiniz gizli kalmaz." [12]

Daha sonra hesap başlar. Hesap, insanlara verilen yaşamdan, nimetten, küçük büyük her şeyden tek tek sorguya çekilmeleridir.

"Andolsun ki kendisine (peygamber) gönderilenlere de (peygamber olarak) gönderilene de soracağız/hesaba çekeceğiz..." [13]

"Rabbine yemin olsun ki onların hepsini hesaba çekeceğiz." [14]

İnsanlar ilk olarak Allah'ın hakkı olan namazdan, kulların hakkı olarak da kandan sorulacaklardır.

"Beş şeyden sorulmadıkça insan hesap yerinden adım atamayacaktır: Ömrünü nerede ve nasıl geçirdiği, ilmini nasıl kullandığı, malını nasıl kazanıp nerede kullandığı, gençliğini nerede tükettiği." [15]

Allah *(cc)* insanları hesaba çekerken insanlar sınıf sınıftır. Dünyada kendilerini sürekli kontrol edenler hesabı kolay verecek, dünyada dilediği gibi yaşayıp kontrolsüz hareket edenler ise hesabı çok zor verecektirler. Çünkü Allah, cehennemlik olduğundan dolayı hesabını kısa kesmeyecek, o günün şiddetini iyice yaşasın diye yaptıklarını tek tek ve tafsilatlı soracaktır. O gün bazı insanlar suçlarını itiraf edecekler.

---

11. *18/Kehf, 48*
12. *69/Hakka, 18*
13. *7/A'râf, 6*
14. *15/Hicr, 92*
15. *Tirmizi*

" 'Allah'ı bırakıp dua ettikleriniz nerede?' Derler ki: 'Onlar bizi (terk edip) kayboldular.' Ve kâfir olduklarına dair kendileri aleyhine şahitlik ettiler." [16]

Kimileri dünyada ne hâl üzere olduklarını dahi bilmeyeceklerdir.

"O gün hepsini (diriltip) bir araya toplarız. Sonra şirk koşanlara: '(Allah katında size şefaatçi olduklarına inanıp) bir şey sandığınız ortaklarınız hani neredeler?' deriz. Sonra: 'Rabbimiz olan Allah'a yemin olsun ki biz müşriklerden değildik.' sözleri dışında bir fitneleri (mazeretleri) olmadı." [17]

Kimileri de yaptıkları suçları inkâr etmeye kalkacaktır.

"Bugün ağızlarını mühürleriz. Kazandıkları (günahları) elleri bize söyler, ayakları da şahitlik eder." [18]

Kimileri sorguya tabi tutulmadan cennete gireceklerdir. Onlar, bir şeyde uğursuzluğa itikad etmeyip ateşte dağlanmayan, rukye talep etmeyen ve Rablerine tevekkül edenlerdir.[19]

---

16. *7/A'râf, 37*
17. *6/En'âm, 22-23*
18. *36/Yâsîn, 65*
19. *Buhari, Müslim*

Amel Defterinin Neşredilmesi, Mizan, Sırat Köprüsü, Havuz ve Şefaat[1]

İnsanlar dünyada yaptıklarının hesabını verdikten sonra onlara bu amellerin yazılı olduğu sayfalar verilir.

"Kime kitabı sağdan verilmişse, o, kolay olan bir sorguyla hesaba çekilecektir. Ve ailesinin yanına sevinç içinde dönecektir. Kime de kitabı arkasından (sol yanından) verilirse, 'Vay başıma gelene!' diye ölümü çağıracaktır. Ve alevleri dehşet saçan ateşe girecektir." [2]

"Her insanın amellerinin (yazılı olduğu sahifeyi) boynuna asmışızdır. Kıyamet günü ona bir kitap çıkarırız. Onu (kitabı) açık olarak karşısında bulur. 'Oku kitabını! Bugün hesap sorucu olarak nefsin sana yeter.' " [3]

Mizanın Kurulması

Mizan; iki kefesi olan, kıyamette günahların ve salih amellerin tartılacağı, o günün şanına yakışır bir tartıdır.

"Adalet terazilerini kıyamet günü için kurarız. Hiç kimseye zulmedilmez. Hardal tanesi ağırlığında (basit bir şey dahi) olsa onu getiririz." [4]

"O gün tartı haktır. Kimin mizanı (salih amellerle) ağır gelirse işte bunlar, kurtuluşa erecek olanların ta kendisidir. Kimin de mizanı (salih amellerde) hafif gelirse, işte bunlar ayetlerimize zulmettiklerinden dolayı kendilerini hüsrana uğratanlardır." [5]

Mizanda bir şeylerin tartılacağı, tartılan şeylerin ağırlık ve hafifliğine göre insanların *"kurtulanlar"* ve *"zarara uğrayanlar"* diye ayrılacağı Kur'ân ve sahih sünnette sabittir. Terazide tartılacak şeyin ne olduğu ise ihtilaflıdır. Kimi

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/24. Ders*
2. *84/İnşikak, 7-12*
3. *17/İsrâ, 13-14*
4. *21/Enbiyâ, 47*
5. *7/A'râf, 8-9*

âlimler, amelin kendisi; kimi âlimler, amellerin sevabı ve günahı; kimileri, amel defterleri; kimileri de şahısların, amelleri ile beraber tartılacağını söylemişlerdir. Her grup kendi fikrini destekleyen bazı naslar öne sürmüştür. Bazı âlimler de rivayetlerin arasını cem etmiş, bunların hepsinin olacağını söylemişlerdir. Racih olan da budur.

- Amelin bizzat kendisinin tartılacağına delil alınan hadis:

"İki kelime vardır ki, dilde hafif mizanda ağırdır ve Rahman'a sevimlidir: 'Subhanallahi ve bi hamdihi', 'Subhanallahi'l Azim.' " [6]

- Sayfaların ve kartların tartılacağına delil alınan hadis:

"Bu ümmetten birinin doksan dokuz tane günahının yazılı olduğu sicil, bir de üzerinde Kelime-i Şehadet'in yazılı olduğu kart mizanda tartılacaktır. Kelime-i Şehadet, sicillere ağır basacaktır." [7]

- Kişinin ameliyle beraber tartılacağına delil alınan hadisler:

"Şişman ve cüsseli bir adam kıyamet gününde getirilir. Onun Allah katında bir sinek kanadı kadar ağırlığı yoktur." [8]

"İbni Mesud zayıf bir sahabidir. Bir gün ağaca çıkar ve sahabiler bacaklarının inceliğini görünce şaşırırlar ve gülüşürler. Resûlullah: 'Onun baldırlarının inceliğine şaştınız değil mi? Vallahi o, mizanda Uhud'dan daha ağırdır.' buyurur." [9]

---

6. *Buhari, Müslim*
7. *İmam Ahmed, Tirmizi*
8. *Buhari*
9. *İmam Ahmed*

Sırat Köprüsü

Sırat köprüsü haktır. Birçok hadiste Resûlullah *(sav)* ondan haber vermiştir.

"Sırat, cehennem üzerine kurulmuştur. Onun üzerinden ilk ben geçeceğim ve sonra ümmetim geçer." Sahabeden Ebu Said şöyle demiştir: *'Bana ulaştığına göre o, kıldan ince kılıçtan da keskindir."* [10]

İnsanlar, amellerinin durumuna göre onun üzerinden geçerler. Kâfirler orayı geçemeden cehenneme düşer, müminler ise derecelerine göre üstünden geçerler. Hadislerde de kiminin yıldırım gibi kiminin göz açıp kapayıncaya dek, kiminin yürüyerek kiminin emekleyerek kiminin de sürüklenerek, kancalara takıla takıla, yara bere içerisinde geçtiği sabittir.

Bir Ayet ve İzahı

"İçinizden herkes mutlaka oraya uğrayacak. Bu, Rabbinin yapmayı üstlendiği kesin bir karardır. Sonra (Allah'tan) korkup sakınanları kurtarırız. Ve zalimleri orada diz çökmüş vaziyette bırakırız." [11]

Bu ayetin zahirine göre mümin kâfir herkes cehenneme uğrayacaktır. Bu uğramadan kastın ne olduğu selef ve sahabiler arasında ihtilaf konusu olmuştur.

- Bir tefsire göre sıratın üstünden geçmekdir. Çünkü sırat cehennemin üzerine kuruludur. Ve herkes onun üzerinden geçecektir. Onun üzerinden geçen böylece ateşe uğramış olacaktır. Tercih edilen görüş de budur.

Havuz

Ahirette Peygamberimize *(sav)* has olan bir havuz vardır. Bu havuz ile ilgili hadisler mütevatir seviyesindedir. Çoğu Buhari ve Müslim'de olan hadislerde onun vasfı şöyle gelmiştir:

10. *Sahiheyn*
11. *19/Meryem, 71-72*

Genişliği Yemen ile San'a kadardır. Onun ibriklerinin sayısı gökteki yıldızlar kadardır. Suyu baldan tatlı, sütten beyaz, miskten daha güzel kokuludur. Ondan bir içen bir daha asla susamaz. Ondan ilk Resûlullah içecektir. İnsanlar onun başında Resûlullah'ı ziyarete geleceklerdir. Tam o sırada bir grup insan yoldan çevrilecektir. Peygamberimiz:

" 'Onlar benim ümmetimdir, ya Rabbi!' deyince Allah: 'Sen onların senden sonra ne yenilikler çıkardığını bilmezsin.' buyuracaktır. Peygamberimiz de: 'Benden sonra değiştirenlere yazık.' diyecektir. " [12]

Şefaat

Şefaat konusu tevhid ile ilgili meselelerde geçtiği gibidir.

12. *Buhari*

Cennet, Cehennem ve Ahiret Günü[1]

Cennet ve cehenneme giriş ahiretle ilgili genel işlemlerin bittiği, herkesin yerini/kararını bulduğu son noktadır. Cennet ve cehenneme iman; onların hak olduğuna, mevcut olduğuna ve ebedî olduğuna inanmaktır.

"Şayet yapamadıysanız -ki hiçbir zaman yapamayacaksınız da- öyleyse yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten sakının. (O ateş) kâfirler için hazırlanmıştır. İman edip salih amel işleyenleri, kesinlikle onlar için (hazırlanmış) altından ırmaklar akan cennetler ile müjdele." [2]

Kur'ân veya mütevatir sünnet, cennetin ve cehennemin hak olduğu, tüm peygamberlerin onunla kavimlerini uyardıkları, cennette özel nimetlerin ve cehennemde azabın olduğu gerçeği ile doludur. Bazı kendini bilmezlerin cennet ve cehennemin Resûlullah'ın *(sav)* hayal ürünü olduğu, onunla insanları terbiye etmeyi amaçladığını öne sürmeleri, Kur'ân ve sünnete karşı cehalet ve küfürde ziyadelikten başka bir şey değildir.

Ehl-i Sünnet'in itikadına göre cennet ve cehennem şu anda mevcuttur ve sahiplerini beklemektedir. Birçok ayette cennet ve cehennem için; *"(O) muttakiler için hazırlanmıştır."* [3], *"Kâfirler için hazırlanmış olan ateşten korkup sakının."* [4] ifadeleri kullanılmıştır. Ayrıca Resûlullah da *(sav)*, Miraç hadisesinde cennet ve cehennemi gördüğünü haber vermiştir.

Ehl-i Sünnet'e göre cennet ve cehennem ebedîdir. İkisinin ehli de karar bulduktan sonra fena bulmayacak, sonsuza kadar devam edecektir.

"Şüphesiz ki Allah, kâfirlere lanet etmiş ve onlara alevleri

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/24. Ders*
2. *2/Bakara, 24-25*
3. *3/Âl-i İmran, 133*
4. *3/Âl-i İmran, 131*

dehşet saçan bir ateş hazırlamıştır. Orada ebedî kalacaklardır." [5]

"Şüphesiz ki muttakiler, cennetlerde ve pınar başlarındadırlar. 'Oraya esenlik ve güven içerisinde girin.' (buyrulacak.) Göğüslerindeki kin/düşmanlık/öfke (gibi tüm olumsuz duyguları) çıkarmışızdır. Karşılıklı sedirlerde kardeşler olarak (kurulurlar). Orada onlara yorgunluk dokunmaz ve asla oradan çıkarılmazlar." [6]

Ahiret Günü ile İlgili Bazı Meseleler

1. Kur'ân-ı Kerim'de iman rükunlerinin içinde en çok Allah'a ve ahiret gününe imana vurgu yapılır. Bundan yola çıkarak dinlerarası diyalog savunucuları Allah'a ve ahiret gününe inanan bir insanın, diğer rükunlere inanmasa da cennete girebileceğini iddia ederler. Bununla ilgili olarak da Allah'a ve ahiret gününe iman edenlerin cennete gireceğine dair nasları zikrederler.

"Şüphesiz iman edenler, Yahudi olanlar, Hristiyan ve Sabiîlerden her kim Allah'a ve ahiret gününe iman eder ve salih amel yaparsa onlara Rableri katında ecirler vardır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir de." [7]

Oysa Kur'ân-ı Kerim, Yahudi ve Hristiyanları o gün ve bugün kendilerinde bulunan itikaddan dolayı açık bir şekilde kâfir diye isimlendirmiş ve ebedî cehennemde kalacaklarını beyan etmiştir. Bu, bütün delilleri ile beraber dostluk ve düşmanlık bölümünde geçmişti. Bu ayetler ışığında düşünüldüğünde İslam'ın, Yahudi ve Hristiyanların Allah ve ahiret inançlarını kabul etmediği ve geçersiz saydığı açığa çıkar. Gerçek şudur ki onlar, Allah'a ve ahiret gününe iman etmemişlerdir. Onlar çocuğu olan, üçün üçüncüsü olan bir Allah'a ve sadece kendilerine ait olan bir cennete iman etmişlerdir. Kur'ân'ın böyle bir inancı kabul etmediği nettir.

5. *33/Ahzâb, 64-65*
6. *15/Hicr, 45-48*
7. *2/Bakara, 62*

Kur'ân, farklı ayetlerinde Resûl'e inanmayanın[8] Kitab'a inanmayanın, kadere inanmayanın kâfir olacağını beyan etmiştir. Velev bunların Allah'a ve ahiret gününe iman ettiğini varsaysak bile başka ayetlerin (Kitap, kader, Resûl) hükmü gereği imanları yoktur.

2. Ahiret gününe iman sadece bir teori değil, şeriatın kendisiyle birçok gayeyi gerçekleştirdiği pratik bir hakikattir.

Allah, heva ve hevesin esiri olmuş cahiliyenin en karanlık dönemlerini yaşayan insanları, ahirete iman olgusu ile kontrol altına almış, böylece takva bilinci sağlamıştır. İlk inen ayetlerin büyük çoğunluğu kıyamet, cennet, cehennem, nimet ve azaptan bahseder. Bu yöntem yani, ceza ve mükâfat yöntemi, bugün bilim tarafından da en iyi yöntem olarak kabul edilmektedir. Bu da İslam'daki uyarı ve müjdelemenin yani, cennet ve cehennemin ta kendisidir.[9]

İman edenler, imanları gereği şirk ehlinin zulüm ve eziyetlerine maruz kalırlar. Allah, bu durumda olan ilk nesli, ebedî hayattaki intikam ve her şeyin karşılığını bulacağı gerçeği ile teselli etmiştir. Allah kullarına dünyalıktan ziyade, cenneti vadetmiştir. Bundan dolayı ilk nesil yenilgide de işkencede de gevşememiş, bilakis dinlerine daha sıkı sarılmışlardır. İslami hareketler, itikad meselelerini işlerken vakadan uzak bir teori olarak değil, ilk nesle Kur'ân'da işlendiği gibi canlı ve pratik olarak işlemelidir. Ve şu sözü kendilerine menhec edinmelidirler: *"Bu ümmetin başı ne ile ıslah oldu ise sonu da ancak onunla ıslah olur."* [10]

3. Muvahhidlerin günahlarından ötürü bir müddet cehennemde yanıp cehennemden çıkarılacak olmaları Allah'ın bu ümmete ve muvahhidlere bir lütfudur. İnsanın bu gerçeğe inanması şarttır. Fakat bu gerçeğin hayata yansıması yine

8. *4/Nîsa, 150-151*
9. *Mükâfat ve ceza yöntemi yetişkinler için geçerlidir. Çocuklar (ergen ve mükellef olmayan) için bu yöntem çok tehlikelidir. Rabbani eğitim metodunda onları karşılıksız sevmek, ilgi ve olduğu gibi kabul edip ahlaki örneklikle onlara aşılama vardır.*
10. *İmam Malik'in (r.h) sözü.*

şeriatın istediği şekilde olmalıdır. Şeriat, bu gerçekle kişinin günah işlediği zaman umutsuzluğa kapılmamasını ve sürekli Allah'tan af dilemesini hedefler. Böylece kul, Allah'ın bu ümmete rahmetini düşünerek sürekli hamd eder. Lakin bu gerçek, günahlara kılıf yapılırsa amaçtan sapılmış ve lanetlenmiş Yahudi zihniyeti canlanmış olur.

"(Yahudiler) Dediler ki: 'Sayılı günler dışında ateş bize dokunmayacaktır.' " [11]

"(Sapkınlıklarının nedeni:) 'Sayılı günler dışında ateş bize dokunmayacak.' demelerindendir. (Allah adına bilmeden) uydurdukları bu iftira, dinleri konusunda kendilerini aldattı." [12]

---

11. *2/Bakara, 80*
12. *3/Âl-i İmran, 24*

Kadere İman (Bölüm 1)[1]

Kaza ve kadere iman etmek, imanın esaslarındandır.

"Hiç şüphesiz biz, her şeyi bir kaderle yarattık." [2]

"O ki yarattı ve düzene soktu. Ölçüp (takdir etti) ve yol gösterdi." [3]

Yine meşhur Cibril hadisinde Peygamberimiz *(sav)* imanı açıklarken: *"Hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna iman etmendir."* buyurmuştur. Kadere iman, kâinatta olmuş ve olacak en küçük zerreden en büyük olaya kadar her şeyi Allah'ın bildiğine, her şeyin O'nun dilemesiyle olup O'nun yanında yazılı olduğuna ve O'nun yaratması dahilinde vuku bulduğuna iman etmektir. Kadere imanın dört mertebesi vardır:

1. Allah'ın Mutlak ve Ezelî İlmi

Bu mertebe olmuş ve olacak her şeyi Allah'ın mutlak ve ezelî ilmi ile kuşattığına inanmaktır.

"Allah'ın her şeye kadîr olduğunu ve Allah'ın her şeyi ilmiyle kuşattığını bilmeniz içindir." [4]

"Allah'tan korkun ve bilin ki Allah, her şeyi bilendir." [5]

Allah'ın mutlak ilmine en güzel delillerden birisi de Kehf Suresi'nde anlatılan Musa *(as)* ve Hızır *(as)* kıssasıdır.

Sahih-i, Buhari'de, Peygamberimize *(sav)* küçük iken ölen müşrik çocukları sorulmuş o da cevaben: *"Allah, yaşasalardı onların nasıl amel edeceklerini bilendir."* [6] diyerek Allah'ın mutlak ilmine işaret etmiştir.

Allah'ın mutlak ilminde şüphe, kati küfür sebeplerin-

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İmanın 6 Esası/8 ve 9. Dersler Arapça Akaid Dersleri/26, 27 ve 28. Dersler*
2. *54/Kamer, 49*
3. *87/A'lâ, 2-3*
4. *65/Talak, 12*
5. *2/Bakara, 231*
6. *Buhari, Müslim, Ebu Davud*

dendir. Bu, Kur'ân'ın yüzlerce ayetini tekziptir. Sahabiden İbni Ömer *(r.a)* her şeyin aniden olduğunu yani, Allah'ın ilmi dışında cereyan ettiğini savunanları duyunca: *"Onlara haber verin ki İbni Ömer onlardan berîdir ve onlar buna inanmadıkları müddetçe Uhud Dağı kadar altın infak etseler de onlardan kabul edilmez."* diyerek onları tekfir etmiştir. Ve daha sonra meşhur Cibril kıssasını nakletmiştir.

2. Kitabet

Allah'ın, bütün bu bilgiyi ve olacakları Levh-i Mahfuz'a yazdığına, her şeyin bilgisinin o kitapta mevcut olduğuna iman etmektir.[7]

"Zerre kadar dahi olsa yerde ve gökte hiçbir şey Rabbine gizli kalmaz. Hatta bundan (zerreden) daha küçüğü ve daha büyüğü mutlaka apaçık bir Kitap'ta yazılıdır." [8]

"Resûlullah şöyle buyurdu: 'Allah her şeyin kaderini, yeri ve göğü yaratmadan elli bin sene önce yazdı ve O'nun arşı suyun üzerinde idi.' " [9]

"Allah ilk kalemi yarattığında ona: 'Yaz' dedi. O da: 'Neyi yazayım ya Rab?' deyince, 'Kıyamete kadar olacak her şeyi yaz.' " [10]

Bu hadise, Arapça dil kurallarına göre iki şekilde mana verilebilir:

Birincisi: Allah kalemi yarattığında ilk olarak ona *"yaz"* dedi…

İkincisi: Allah ilk kalemi yarattı ve dedi ki…

Soru: Kitabete iman her şeyin kitapta yazıldığı şekilde vuku bulacağına ne öne ne de geriye çekilmeyeceğine inanmayı gerektirir. Ecel ve rızık da geri çekilmeyecek esaslardandır.

7. *Tevhid Dersleri Sitesi, Arapça Akaid Dersleri/27. Ders*
8. *10/Yûnus, 61*
9. *Müslim*
10. *Ebu Davud*

"Her ümmetin bir eceli vardır. Ecelleri geldiğinde ne bir saat/bir an onun gerisinde kalır ne de önüne geçebilirler." [11]

Bununla beraber bazı hadislerde, yapılan bazı amellerin ömrü uzattığı, rızkı genişlettiği rivayet edilmiştir.

"Kim rızkının genişlemesini, ecelinin uzatılmasını isterse sılayırahim yapsın (akrabalık bağlarını gözetsin)." buyrulmuştur. [12]

Bu ikisini nasıl anlamalıyız?

Kur'ân ve sünnet incelendiğinde tek kitabetin Levh-i Mahfuz olmadığı farklı kitabetlerin mevcut olduğu anlaşılır. Bunlara örnek verecek olursak:

a. İnsanların, daha yaratılmadan cennetlik veya cehennemlik olduklarına dair yazılan kitabet. İmam Ahmed ve başkalarının rivayet ettiği sahih hadislerde Allah *(cc)*, Âdem'in sırtını sıvazlamış ve zürriyetini çıkarmıştır. *"Bunları cennet için yarattım ve cennet için amel ederler."* demiştir. Sonra bir daha sırtını sıvazlamış ve: *"Bunları da cehennem için yarattım ve cehennem ehlinin ameli ile amel ederler."* [13] demiştir. Bazı rivayetlerde bunların yazıldığı kaydedilmiştir.

b. Anne karnındayken insan için yazılan kitabet.

"Sizden biri anne karnında kırk gün nutfe olarak bekler, daha sonra bu müddet zarfında (aynı kırk gün içinde veya yeni bir kırk gün içinde diye iki farklı mana verilebilir) kan pıhtısı olur, sonra yine böyle bir müddet içinde et parçasına dönüşür. Sonra Allah ona bir melek yollar ve ruh üfürülür. Sonra dört şeyin yazılması kendisine emredilir: Rızkı, eceli, ameli ve kıyamet günü şaki mi, said mi olacağı…" [14]

c. Her sene Kadir gecesinde meleklerin eline verilen insanların bir yıllık kaderi.

---

11. *10/Yûnus, 49*
12. *Buhari, Müslim*
13. *Müslim*
14. *Buhari, Müslim*

"Şüphesiz ki biz, onu mübarek bir gecede indirdik. Kuşkusuz biz, uyaranlarız. O (gecede) her hikmetli iş ayrılır. Katımızdan bir emirle (yapılacaklar belirlenir ve vazifeler dağıtılır). Şüphesiz ki biz, (insanlara resûller) göndereniz." [15]

Seleften birçoğu: *"Kadir gecesinde insanların işlerini yürütmekle muvazzaf olan meleklere bir sonraki yıla kadar onlarla ilgili olacak her şey yazı hâlinde verilir."* şeklinde ayeti tefsir etmişlerdir.

Yapılan değişiklikler Levh-i Mahfuz'un dışında olan kitabetlerde yapılır ve bu değişikliklerin yapılacağı Levh-i Mahfuz'da zaten yazılıdır. Böylece olmuş olan tüm değişiklikler Levh-i Mahfuz dairesinden çıkmamış olur. Şu ayet-i kerime de bunun delilidir:

"(Allah'ın indirdiği her) Kitab'ın belli bir müddeti vardır. Allah (Kitaplarda indirdiği hükümlerden) dilediğini siler, dilediğini bırakır. (Her şeyin içinde yazılı olduğu) Kitab'ın anası Allah'ın katındadır." [16]

Bu ayete farklı tefsirler yapılsa da bizim konumuza şu yönü ile delil olur: Allah dilediğini dilediği şekilde değiştirir. Değişmeyen tek şey de tüm değişikleri kendinde toplayan onun yanında bulunan ana kitap Levh-i Mahfuz'dur.

Bazı âlimler ise soruya farklı şekillerle cevap vermişlerdir. Ayetlerin hükmünün olduğu gibi kaldığını, hadislerde anlatılanın ise olayların farklı boyutu olduğunu ileri sürmüşlerdir. İnsanın eceli ve rızkı nasıl takdir edilmişse öyledir. Ne uzar ne kısalır. Hadislerde zikredilen uzama ve genişleme *"bereket"* manasındadır. Yani, o ömrü Allah'ın razı olacağı şekilde geçirip ahirette ondan fazlaca istifade etmektir.

İkisi de altmışar yıl yaşayan iki insan düşünürsek Allah'ın ömrüne bereket kattığı, uzunca yaşayıp genişçe kazanmış

---

15. 44/Duhan, 3-5
16. 13/Ra'd, 38-39

gibi ömründen istifade eder. Allah'ın bereket katmadığı kâfir veya günahkâr ise hiç bir şey yapmamış gibi hayatından hiçbir şey anlamaz.

Kadere İman (Bölüm 2)[1]

1. Allah'ın Dilemesi

Kâinatta cereyan eden her şey Allah'ın meşietine (dilemesine) bağlıdır. O *(cc)* neyin olmasını isterse olur. Neyi de dilemezse o da olmaz. Hiçbir şey ama hiçbir şey O'nun dilemesi dışında değildir. Allah'ın meşietini her şeyde umumi tutmak, Ehl-i Sünnet'i diğer fırkalardan ayıran noktalardandır. Kâinatta meydana gelen olaylar incelendiğinde iki tür olduğu görülür:

a. Zorunlu Olaylar: Bunlar insanın payının olmadığı, insanın elinde olmayan, insan istese de istemese de cereyan eden olaylardır. Kalp atışı, ecel vakti gibi tamamen Allah'ın dilemesine ve meşietine bağlı olduğu noktasında kimsenin ihtilafı yoktur.

b. İhtiyari Olaylar: İnsanların oluşumunda ve girişiminde seçim hakkı olan olaylardır. Bu olaylar genel itibari ile incelendiğinde:

- Rızkı helal yönden kazanma, güzel çalışma, dürüst olma, iffetli bir evlilik, iman gibi Allah'ın emrettiği, sevdiği ve razı olduğu eylemler.

- İnsanın küfrü seçmesi, zina, hırsızlık, iffetsiz yaşam, haram kazanç gibi Allah'ın sevip razı olmadığı ve yasakladığı eylemler.

Ehl-i Sünnet'e göre bu iki tür de Allah'ın dilemesine bağlıdır. Allah dilemeden mümin iman edemeyeceği gibi kâfir de küfrü seçemez. Kur'ân, Allah'ın dilemesini çok umumi tutmuştur. Bunun en bariz örneği hidayet ve dalalet ayetleridir. Hidayet, Allah'ın sevip razı olduğu ve emrettiği bir şeyken; dalalet, Allah'ın sevmediği, razı olmadığı ve nehyet-

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İmanın 6 Esası/9. Ders Arapça Akaid Dersleri/27. Ders*

tiği bir şeydir. Kur'ân baştan sona hidayetin de dalaletin de Allah'tan olduğunu, Allah'ın dilese tüm yeryüzüne hidayet edebileceğini; fakat bazılarını saptırdığını ifade eder. Bu da olan ihtiyari olayların da Allah'ın dilemesi dışına çıkamadığını gösterir. Hakeza Kur'ân-ı Kerim'de Allah'ın emrettiği itaat cinsinden amellerin, O'nun dilemesiyle olduğu ifade edildiği gibi nehyettiği ve razı olmadığı amellerin de O'nun dilemesiyle olduğu apaçıktır. Bunlara örnek verecek olursak:

"Rabbin dilediğini yaratır ve seçip (üstün kılar). Seçim onlara ait değildir." [2]

"Şayet Rabbin dileseydi yeryüzündekilerin tamamı iman ederdi!" [3]

"Müşriklerden yüz çevir. Şayet Allah dileseydi şirk koşmazlardı." [4]

"Allah, kimi hidayet etmek isterse onun İslam'ı (kabul etmesi) için göğsünü genişletir. Kimi de saptırmak isterse gökyüzüne yükseliyormuş gibi göğsünü dar ve sıkıntılı yapar. Böylece Allah, iman etmeyenleri pisliğe mahkûm eder." [5]

"Şayet Allah dileseydi (o resûllerden) sonra gelenler, kendilerine apaçık deliller geldikten sonra savaşmazlardı. Fakat anlaşmazlığa düştüler. Onlardan kimi mümin kimi de kâfir oldu. Şayet Allah dileseydi savaşmazlardı. Fakat Allah, dilediğini yapar." [6]

"İki ordunun karşılaştığı gün başınıza gelenler Allah'ın izniyledir." [7]

Bu naslardan yola çıkarak âlimler Allah'ın iradesini, meşiet ve dilemesini iki kısma ayırmışlardır.

---

2. *28/Kasas, 68*
3. *10/Yûnus, 99*
4. *6/En'âm, 106-107*
5. *6/En'âm, 125*
6. *2/Bakara, 253*
7. *3/Âl-i İmran, 166*

■ **İrade-i Kevniyye (Kevni İrade):** Bu, Allah'ın umumî dilemesidir. Kâinatta cereyan eden, O'nun sevdiği ve sevmediği bütün olaylar buna dahildir.

■ **İrade-i Şeriyye (Şeri İrade):** Allah'ın sevip razı olduğu olaylar bu iradeye dahildir. Allah bazen bir şeyin şeran olmasını ister. Herkesin iman etmesini istediği gibi. Bunu emreder, sever ve bundan razı olur. Fakat bazı insanların dalalette kalmasını sağlar. Kevn'i iradesiyle o insanın iman etmesinin önüne bir engel çıkarır. Bunun mutlaka bir hikmeti vardır. Bazı soru-cevaplarla bunu açıklayabiliriz:

Soru 1: Allah sevmediği ve razı olmadığı şeylerin olmasını niye diler? Bu mantığa aykırı değil midir?

Cevap: İslam'ın iman esasları birbiri ile bağlantılıdır. Kader meselesi hem kendi içindeki tüm naslar ile hem diğer inanç esasları ile birlikte ele alınmazsa anlaşılması mümkün değildir.

■ Allah'ın fiillerinde esas olan, onlara iman etmek ve onları sorgulamamaktır.

"Rabbin dilediğini yaratır ve seçip (üstün kılar)." [8]

"Allah hüküm verir. Hiç kimse (hükmün gerçekleşmesine) engel olamaz." [9]

"O, yaptıklarından sorulmaz; onlarsa sorulurlar." [10]

■ Bizim ilmimiz dar ve sınırlıdır. Allah'ın *(cc)* ilmi ise mutlaktır ve hiçbir sınırı yoktur. Beşer aklının O'nun ilmini kuşatması ve O'nun ilmine binaen yaptıklarını idrak etmesi mümkün değildir. Ancak O'nun bildirmesi müstesna. Bu konu ile ilgili naslar Allah'ın ilmi ile ilgili bölümde geçti.

■ O'nun her işinde mutlak hikmet vardır. Dilediği ve yarattığı her şeyde mutlaka bir hikmet gözetmiştir. Kur'ân-ı

8. *28/Kasas, 68*
9. *13/Ra'd, 41*
10. *21/Enbiyâ, 23*

Kerim, görüntüsü itibariyle kötü; fakat sonuç itibariyle iyi olan veya görüntüsü itibariyle iyi olup sonucu itibarı kötü çıkan olaylarda hep Allah'ın ilim ve hikmet sıfatına dikkat çeker.

Kur'ân-ı Kerim'de *"Muhakkak ki senin Rabbin ilim ve hikmet sahibidir."* [11] ayeti sıkça tekrar eder. Bizler bazen olaylardaki hikmeti anlarız, bazen de anlamayız. Hikmetini anlamadığımız yerlerde *"Mutlaka bir hikmeti vardır."* der ve O'nun yaptıklarını sorgulamayız. Buna örnek verecek olursak:

Allah'ın, sevdiği kullarının (mantıken) eziyet ve işkence görmelerini istememesi lazımdır. Fakat vakıa olarak Allah'ın sevgili kulları en çok musibete uğrayan insanlardır. Ve şüphesiz bu, Allah'ın dilemesiyle olur. Bunun sebebi, Allah'ın takdir ettiği mükemmel hikmetlerdir. Bu eziyetler nedeniyle:

- Allah, müminler ile münafıkları birbirinden ayırır.
- Allah, iman edenlerin günahlarını dökmek suretiyle derecelerini yükseltir.
- Allah, kâfirlerin küfrünü artırarak onların azabını daha da çetinleştirir.

Bu ve benzeri hikmetlerden dolayı Allah'ın sevmediği ve razı olmadığı hâller müminlerin başına gelebilir. Uhud Savaşı bunun en güzel örneğidir. Müslimler çok ciddi sıkıntılar yaşamış Resûlullah *(sav)* başta olmak üzere sahabiler birçok eziyete düçar olmuşlardır. Kur'ân, başlangıç olarak bu musibetin Allah'ın izniyle gerçekleştiğine dikkat çekmiştir.

"İki ordunun karşılaştığı gün başınıza gelenler Allah'ın izniyledir. (Gayesi) sizden (musibetler karşısında sabır gösteren ve Allah hakkında güzel zan besleyen) müminleri açığa çıkarmaktır." [12] Olayın hakikatini ise şöyle açıklamıştır:

"(Mutlak ve daimi galip Allah'tır. İnsanlara gelince) biz

---

11. 15/Hicr, 25; 2/Bakara, 32 ve benzeri ayetler.
12. 3/Âl-i İmran, 166

bu günleri insanlar arasında döndürür dururuz. Allah, iman edenleri açığa çıkarmak ve sizden şahitler/şehitler edinmek (için böyle yapar). Allah, zalimleri sevmez. (Bu, Allah'ın) iman edenleri temizlemesi ve kâfirleri mahvetmesi içindir." [13]

Âl-i İmran Suresi 166. ayetin devamında net bir şekilde hikmet şöyle açıklanmıştır:

"(Gayesi) sizden (musibetler karşısında sabır gösteren ve Allah hakkında güzel zan besleyen) müminleri açığa çıkarmaktır." [14]

Bu sadece bir örnektir. Sorumuza dahil olan bütün olaylara bu şekilde cevap verilir. Kehf Suresi'ndeki Musa ve Hızır *(as)* kıssası da bu soruya verilecek cevapların güzel örneklerindendir.

---

13. 3/Âl-i İmran, 140-141
14. 3/Âl-i İmran, 166

Kadere İman (Bölüm 3)

Soru 2: Hidayet ve dalaletin Allah'tan olduğunu belirtmiştik. Bir insan Allah'ın dilemesi ile kâfir oluyorsa Allah'ın buna kıyamet gününde azap etmesi adaletsizlik değil midir? Allah *(cc)* Kur'ân-ı Kerim'de birçok ayette: *"Şüphesiz ki Allah, kullarına zulmedici değildir."* [1] buyurmuştur. Bu iki meseleyi (kadere iman ve adalet meselesini) nasıl anlayacağız?

Cevap: Allah *(cc)* mutlak ilim sahibidir. (Tafsilatı önceki soruda geçmişti.)

- Allah'ın her yaptığında mutlaka bir hikmet vardır.

- Bizler Allah'ın her yaptığına ve irade ettiğine iman edip boyun eğmek zorundayız. Allah'ın iradesi doğrultusunda gerçekleşen olayların hikmetini bilsek de bilmesek de *"O, yaptıklarından sorulmaz; onlarsa sorulurlar."* [2] ayeti gereği iman ederiz.

- Allah *(cc)* kimseye zulmetmez. Bu, İslam'ın esaslarındandır. Allah'ın fiillerine *"Şu zulümdür, bu adalettir."* diyebilmek için insanın mutlak ilme sahip olup olayların akıbetini görüyor olması lazımdır. Kur'ân-ı Kerim: *"(Olur ki) hoşunuza gitmeyenler sizin için hayır, hoşunuza gidenlerse sizin için şer olabilir."* [3] diyerek bizim bu noktadaki acziyetimize dikkat çekmiştir. Allah, bir insanın kâfir olmasını dilemişse mutlaka bunda bir bildiği ve hikmeti vardır. O, hak etmediği hâlde kimseye küfür yazıp azap etmez. Ve hatta birilerinin kâfir olmasında o denli büyük hikmetler vardır ki insan bu hikmetlere vakıf olduğu zaman: *"Şüphesiz ki Rabbin, (hüküm ve hikmet sahibi olan) Hakîm, (her şeyi bilen) Alîm'dir."* [4] ayetini okumaktan kendini alamaz. Bu konunun anlaşılması için Kur'ân'dan pratik bir örnek verelim:

---

1. *22/Hac, 10 ve benzeri ayetler.*
2. *21/Enbiyâ, 23*
3. *2/Bakara, 216*
4. *6/En'âm, 83*

"Şayet savaşa çıkmak isteselerdi onun için hazırlık yaparlardı. Fakat Allah onların savaşa çıkmasını istemedi. Onları ağırlaştırarak (alıkoydu) ve onlara denildi ki: 'Oturanlarla beraber oturun.' " [5]

Bu ayeti ele alan biri yukarıdaki soruyu şu şekilde sorabilir:

Neden Allah, onların cihada çıkmasını engellemiş, oturmalarını, çıkmamalarını onlara yazmış; daha sonraki ayetlerde bunları münafık saymış ve münafıklara elem verici bir azabın olduğunu surenin genelinde beyan etmiştir?

Bu ayetin giriş kısmı incelendiğinde Allah'ın ilim sıfatı ön plana çıkar. O, onların içlerindeki asıl duyguyu bilmiş, onların sadık olmadığını, cihada çıkmak istemediklerini, sadece ağızlarıyla yalan söylediklerini bilmiştir. Niyetlerinde yalancı olduklarından dolayı da onları engellemiştir. Bir sonraki ayette ise şöyle buyrulur:

"(Allah'ın onları savaşa çıkmaktan alıkoyması şu hikmete mebnidir:) Şayet sizinle savaşa çıkmış olsalardı size zarar vermekten başka bir artıları olmayacak ve aranızda fitne çıkarmak için uğraşacaklardı. Sizin içinizde de onlara kulak verenler vardır. Allah, zalimleri bilmektedir." [6]

Ayetin bu kısmında ise bir defa daha Allah'ın mutlak ilmine dikkat çekilmiştir. Çünkü Allah, onların cihada çıkmaları hâlinde Müslimleri böleceğini bilmiş ve onları münafıkların şerlerinden korumuştur.

Bu olay, Allah'ın üzerlerine dalalet yazdıklarına sadece bir örnektir. Buna benzer tüm olaylar da yine Allah'ın ilim ve hikmet sıfatı dahilinde anlaşılmalıdır. Allah bizlere, bu insanların nifakını irade ettiğini bildirmeseydi biz bilmeyecektik.

Hakeza Kur'ân-ı Kerim'de kalbine mühür vurulan, iman etmeyecekleri belirtilen insanların durumu da böyledir.

---

5. 9/Tevbe, 46
6. 9/Tevbe, 47

Kendilerinde bulunan ve bizim çoğu zaman idrak edemeyeceğimiz fakat nadiren görebileceğimiz hasletlerden ötürü Allah onlara dalaleti yazmıştır.

"Sözlerini bozmaları, Allah'ın ayetlerine karşı kâfir olmaları, haksız yere nebileri öldürmeleri ve: 'Kalplerimiz (hak ve hakikate karşı) kapalıdır.' sözleri (nedeniyle onları cezalandırdık). (Hayır, öyle değil!) Bilakis, Allah küfürleri sebebiyle onların kalplerini mühürlemiştir. (Bu nedenle) pek az iman ederler." [7]

- İnsanoğlunun iradesi vardır, fakat bu irade Allah'ın iradesi kapsamındadır. İnsanoğlu, Allah dilemedikçe hiçbir şey dileyemez.

"O, yalnızca âlemlere bir hatırlatmadır. Sizden dileyenin istikamet bulması için." [8]

Bu ayet insanoğlunun iradesinin olduğunu ispat etmiştir.

"Âlemlerin Rabbi olan Allah istemedikçe siz isteyemezsiniz." [9] İnsanın iradesinin, Allah'ın iradesine bağlı olduğu beyan edilmiştir. Eğer Allah, bir insanın hayrı ve güzelliği irade etmesine kendi mutlak iradesi ile engel oluyorsa bunda mutlaka bir bildiği ve hikmeti vardır. (Önceki madde de belirttiğimiz gibi.)

Bununla beraber bazı insanların aklını tatmin etmek pahasına imanını zedeleyenler şöyle derler: *"Kâfir küfrünü tamamen kendi iradesiyle seçer, Allah'ın iradesinin hiçbir payı yoktur."* Bu söz yukarıda saydığımız ve Kur'ân'da yüzlerce defa tekrar edilen ayetlere ters olduğu gibi mantık ölçülerine de aykırıdır. O taktirde kâfirin iradesi Allah'ın iradesine galip gelmiş olur. Çünkü Allah ondan mümin olmasını istemiş, o ise tamamen kendi iradesiyle küfrü seçmiştir.

- Adalet ve zulüm bizim belirlediğimiz ve içini doldurabile-

---

7. *4/Nîsa, 155*
8. *81/Tekvir, 27-28*
9. *81/Tekvir, 29*

ceğimiz kavramlar değildir. Allah'ın yaptığı her fiil adaletin kendisidir. Ve zulümden uzak olandır.

Soru 3: Allah, hayrı ve şerri insanlara yazan ve irade edendir. Biri: *"Ben Allah'ın şerri yazdığını, irade ettiğini kabul ediyorum ve bunun adalet olduğuna da inanıyorum."* der ve üzerinde bulunduğu şerre bunu kılıf yaparak devam ederse bu insanın durumu nedir?

Cevap: Önceki sorular genellikle *"Kaderiye"* dediğimiz *"Mutezile"* yorumunun sorularıdır. Bu soru ise kader inancında ikinci sapık fırka olan Cebriye mezhebinin görüşüdür.

- Başlangıç olarak bu iddia tarihî bir yalandır. Başta müşrikler olmak üzere günahkârların kılıflarıdır. Ayette müşrikler şöyle derler:

" 'Şayet Allah dileseydi biz ve babalarımız şirk koşmaz ve hiçbir şeyi haram saymazdık.'... De ki: 'Sizin yanınızda bize çıkarabileceğiniz bir ilim var mı? Siz sadece zanna uyuyor ve yalnızca tahminle iş yapıyorsunuz.' " [10]

- Bu iddiaya inanan bir insanın kendi malına, canına, ırzına saldırıldığı zaman da aynı hassasiyeti gösterip sakin olması lazımdır. Bu da mümkün değildir.

- Yine buna inanan insanın doymak için yemek yememesi, çocuk için evlenmemesi lazımdır. Allah dilemişse yemeden de doyar veya evlenmeden de çocuk sahibi olur bu mantıkla. Oysa bunlar imkân dahilinde dahi değildir.

Allah *(cc)* kula çabalamayı emretmiş, maslahat olan şeyleri elde etmesini, zararına olanlardan kaçınmasını istemiştir. Buna rağmen sonuç istediği gibi olmazsa *"Allah böyle diledi."* diye inanmasını istemiştir.

---

10. 6/En'âm, 148

Kadere İman (Bölüm 4)[1]

4. Allah'ın Yaratması

İnsanların tüm amellerini Allah *(cc)* yaratmıştır. Hiçbir şey O'nun yaratmasının dışında değildir.

"Allah, her şeyin yaratıcısıdır. Ve O, her şeye vekildir." [2]

"İşte bu, Rabbiniz olan Allah'tır. O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. Her şeyin yaratıcısıdır." [3]

"Oysa sizi de yaptıklarınızı da Allah yaratmıştır." [4]

Bu ayetler, Allah'ın, insanın amelleri de dahil her şeyi yarattığını gösterir. Kader konusunda sapanlar Allah'ın hayrın yaratıcısı olduğunu, şerrin ise insandan olduğunu veya insanın kendi amelinin yaratıcısı olduğunu söylemişlerdir. Derler ki: *"İnsanlardan sadır olan kötü amelleri Allah'ın yarattığını söyler, sonra bununla da insanlara azap ettiğini savunursak Allah'a çirkinlik izafet etmiş olur ve adaletsizlikle vasıflandırmış oluruz."* Bu, onların zanlarıdır. Bunun cevabı önceki bölümde tafsilatıyla ile geçti.

Şerrin Allah'a İzafe Edilmesi

Hayır da şer de Allah'tandır. Ve hayrın da şerrin de yaratıcısı da Allah'tır. Fakat bir hadiste Resûlullah *(sav)*: *"Hayrın hepsi sana, şer ise sana değildir."* diye dua etmiştir. Bunun sebebi Allah'a karşı gösterilmesi gereken edeptir. Hayır da şer de başlangıç olarak Allah'tandır. Fakat şerrin Allah'a izafe edilmesi hem edeben hem de sayacağımız birkaç sebepten ötürü uygun değildir.

- Allah'ın yaptığı hiçbir fiil mutlak şer değildir. Bazı insanlar için bazı şeyler şer gibi görünse de, başkaları için aynı şey

---

1. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İmanın 6 Esası/9. Ders Arapça Akaid Dersleri/27 ve 28. Ders*
2. *39/Zümer, 62*
3. *6/En'âm, 102*
4. *37/Saffât, 96*

hayrın ta kendisi olabilir. Bundan dolayı şer, Allah'a izafe edilmez.

Örneğin, şiddetli bir yağmuru düşünelim. Evi topraktan olan bir insan evini kaybeder, fakat kuraklık içinde olan bir belde bu yağmurla hayat bulur. Dikkat edilirse Allah'ın tek fiili iki farklı insan için hayır ya da şer olabilir.

- Allah'ın insanlara hayrı yaratması, mutlak faziletinden ve ihsanındandır. Allah sayılamayacak nimetlere karşı insanları yargılayacak olsa dünya ve ahirette insanların hayır görmeleri mümkün değildir. Şerre gelince şer, insanların yaptıkları sebebiyle kendilerine isabet edendir. Bundan dolayı şer Allah'a değil insana izafe edilir. Bu nispet mecazidir.

> *"İki ordunun karşılaştığı gün başınıza gelenler Allah'ın izniyledir."* [5] Ayette musibet Allah'a izafe edilmiştir.
>
> *"Başına gelen her iyilik Allah'tandır. Başına gelen her kötülük de kendindendir."* [6] Ayetinde ise şerrin sebebinin insan olduğuna dikkat çekilmiştir.

Yani, hayrın da şerrin de yaratıcısı Allah'tır. Fakat hayrın hem yaratıcısı hem sebebi mutlak olarak Allah olduğundan (çünkü hayrı insanlar hak etmez, Allah kendi fazlından insanlara vermeyi takdir eder) hayır Allah'a nispet edilir. Şerrin ise yaratıcısı Allah, sebebi insan olduğundan (Nisa Suresi 79. ayette olduğu gibi) edeben şer, insana nispet edilir.

Kadere İman, Amel Yapmaya Engel Değildir

Kadere imanı en kuvvetli olanlar peygamberler ve onların yardımcıları, en çok çalışan, hem kendilerini hem de çevrelerini daha iyiye götürebilmek için bir ömür boyu mücadele veren insanlardır. Bu da gösterir ki kadere iman asla ve asla amel yapmaya, çalışmaya engel teşkil etmez. Hatta kadere iman, insanı daha çok çalışmaya iter. Şöyle ki:

---

5. *3/Âl-i İmran, 166*
6. *4/Nîsa, 79*

İnsanoğlu yaşarken üç zamanın kuşatması altındadır: Geçmiş zaman, içinde bulunduğu an ve hiçbir bilgisi ve garantisi olmayan gelecek. Kadere inanan bir insan, geçmişte olan olaylar için: *"Allah'ın takdiri idi."* der ve hüzünden kurtulur. Gelecekte olacaklar için ise: *"Tamamen O'nun bilgisi ve meşieti dahilindedir."* der, panik ve heyecandan kurtulur. *"Beni ilgilendiren an içinde bulunduğum andır."* der, Allah'a tevekkül eder ve insanı insan yapan bütün özellikleriyle an'ı değerlendirmeye çalışır. Başarılı olamadığı takdirde –hadiste geldiği gibi– ömrünü *"keşke"*lerle çürütmez. *"Allah dilediğini takdir etti."* der. Başarılı olduğu takdirde bunun kendinden değil Allah'tan olduğunu bilir, şımarmaz ve amele devam eder.

Kadere imanı daha farklı bir şekilde tanımlayacak olursak şöyle dememiz yanlış olmaz: İnsanın Allah'ın yarattığı bütün zahirî sebeplere sarılıp kendi üzerine düşeni yerine getirmesi, hayrı arayıp doğacak sonuçları Allah'a tevdi etmesidir.

Kader Konularına Dalmanın Yasak Olması [7]

> *"Sahabi kader konuları hakkında konuştukları bir sırada Peygamber onların yanına gelir. Onların kader hakkında tartıştığını görünce çok kızar ve kızgınlığı yüzünde belirir. Sonra: 'Ne oluyor size ki, Allah'ın kitabının bir bölümünü başka bir kısmıyla çarpıştırıyorsunuz? Sizden öncekiler de böyle helâk oldular.' buyurdu."* [8]

Bu hadis başlığımızın açık bir delilidir. Bunun sebebi daha önce de değindiğimiz gibi hem kaderin kendi içerisindeki nasları hem de İslam'ın diğer inanç esaslarıyla ilgili nasları ele almadan, özellikle de Allah'ın isim ve sıfatları düşünülmeden konuşulması durumunda, insanların bu konuyu karıştırması, çelişkiye düşmesi kaçınılmaz olacaktır. Kader tartışmalarının genel konusu ve sonucu, Allah'ın fiilleri ve meşieti ile bunun üzerine bina ettiği ceza ve mükâfatın

7. *Tevhid Dersleri Sitesi, Akaid Dersleri/İmanın 6 Esası/9. Ders*
8. *İmam Ahmed, İbni Mace*

sorgulanmasıdır. Bunun da mevcut ve sınırlı duygularıyla insan tarafından yapılmasının mümkün olmayacağını önceki bölümlerde zikretmiştik.

Davetimizin sonu; âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun.

Ebu Hanzala

Şevval 1429/Ekim 2008

F Tipi Kapalı Cezaevi

Kandıra/Kocaeli

Notlar

AKAİD DERSLERİ

Bugün, akide konuları ile ilgili birçok kitap bulunmaktadır. Buna rağmen elinizdeki kitabı yayımlıyor olmamızın ise birçok sebebi bulunmaktadır. Bunların bir kısmını şöyle özetleyebiliriz:

- *Piyasada bulunan kitapların bir kısmının toplayıcı olmaması (Birçok konuyu kapsamak yerine, sadece belli başlı konuların üzerinde durması)*

- *Bir kısmının tevhide aykırı saptırıcı bilgiler içermesi*

- *Bazılarının konuları tafsilî olarak ele alıp, herkesin anlayacağı açıklıkta olmaması*

- *Bunların yanında, konuyla ilgili yazan bir kısım tevhidî yazarın, bizim coğrafyamızda yaşamamaları ve bizim şartlarımızdaki bazı itikadi problemleri bilmiyor olmaları sebebiyle, yanlış görüşler ortaya koymaları*

- *Yine özellikle coğrafyamızda son yıllarda, tevhidî akımların insanlar arasında yayılmasıyla ortaya çıkan durum şöyle bir tablo çizmektedir: 'Biz muvahhidlerin, içinde yaşadığımız cahilî toplumla tek problemi demokrasi/hâkimiyet meselesidir.' Halbuki bizlerin -bu meseleye verdiğimiz ehemmiyetin yanı sıra- cahilî toplumdan, onların göreneklerinden, âdetlerinden, içimize girmiş birçok meseleye de bakışımız İslam itikadı çerçevesinde olmalıdır, bu da bir diğer sebeptir.*

İşte bu ve benzeri sebepler nedeniyle elinizdeki kitabı yazma ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

ISBN 978-605-68965-5-2

